

รายงาน
สรุปผลการดำเนินงาน
คณะกรรมการการสามัญพิจารณาคดีศึกษา
เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา
จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เล่มที่ ๑

(กระบวนการจัดทำและการเสนอความเห็นประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ)

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รายงาน

สรุปผลการดำเนินงานของ
คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา
เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา
จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เล่มที่ ๑

(กระบวนการจัดทำและการเสนอความเห็นประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ)

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
รายนามคณะกรรมการ	(๑)
รายนามฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ	(๗)
บทสรุปผู้บริหาร	(๑๑)
ความเป็นมาของคณะกรรมการ	(๑๗)
การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ	๑
ส่วนที่ ๑ การดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบ การพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)	๑
๑. กรอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ในการรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับการ การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗	๒
๒. แนวทางและวิธีการพิจารณาศึกษาและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ	๕
๒.๑ การรับฟังความเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวทางการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ จากกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	๕
๒.๒ การรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๖
๒.๓ การรับฟังความเห็นจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๖
๒.๔ การรับฟังความเห็นจากภาคส่วนอื่น ๆ ที่ส่งมายังคณะกรรมการ	๖
๓. การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็นของคณะกรรมการ	๗
๓.๑ การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๑	๗
๓.๒ การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๒	๙
๓.๓ การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๓	๑๐
๔. ความเห็นของคณะกรรมการในแต่ละประเด็นตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับเสนอสภาพัฒนาแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และส่งให้คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗)	๑๓

ส่วนที่ ๒	การดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบ การพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ (ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ)	๓๓
๑.	กรอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ในการรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำ ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อส่งให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญใช้ประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘	๓๔
๒.	แนวทางและวิธีการพิจารณาศึกษาและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ	๓๔
๒.๑	การรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๓๔
๒.๒	การรับฟังความเห็นจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๓๕
๒.๓	การรับฟังความเห็นจากภาคส่วนอื่น ๆ ที่ส่งมายังคณะกรรมการ	๓๕
๒.๔	การรับฟังความเห็นจากโครงการสัมมนาต่าง ๆ ภาคส่วนอื่น ๆ ที่ส่งมายังคณะกรรมการ	๓๕
๓.	การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็นของคณะกรรมการ	๓๖
๓.๑	การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๑	๓๗
๓.๒	การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๒	๓๗
๔.	ความเห็นของคณะกรรมการในแต่ละประเด็นตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการ ยกร่างรัฐธรรมนูญ)	๓๘
๔.๑	การพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑	๓๘
๔.๒	การพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการ ครั้งที่ ๒	๔๒
ส่วนที่ ๓	การดำเนินการพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม (ประเด็นคำถามพ่วง)	๖๙
๑.	ความเป็นมา	๖๙
๒.	แนวทางและวิธีการพิจารณาศึกษาและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ	๖๙
๒.๑	การรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๗๐
๒.๒	การรับฟังความเห็นจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ส่งประเด็นคำถามอื่นใด	๗๐
๒.๓	การรับฟังความเห็นจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	๗๑
๓.	การดำเนินการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อเสนอประเด็นอื่นใด ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติประเด็นคำถามเพิ่มเติม ...	๗๑

๔. การดำเนินการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติประเด็นคำถามเพิ่มเติม ...	๗๙
๔.๑. คณะกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๙/๑ วรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙	๘๐
๔.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการ	๘๓
๔.๓ การดำเนินการเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติประเด็นคำถามเพิ่มเติม	๘๗
๕. การออกเสียงประชามติ	๑๑๑
๕.๑ วันออกเสียงประชามติ	๑๑๑
๕.๒ ผลการออกเสียงประชามติ	๑๑๒
๕.๒.๑ ผลการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตามรายภาค	๑๑๔
๕.๒.๒ ผลการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตามรายจังหวัด	๑๑๕
๕.๒.๓ ผลการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ จำแนกตามจังหวัดเรียงตามร้อยละของจังหวัดที่ออกเสียงเห็นชอบ จากมากไปน้อย	๑๒๐
๕.๒.๔ ผลการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม จำแนกตามจังหวัดเรียงตามร้อยละของจังหวัดที่ออกเสียงเห็นชอบ จากมากไปน้อย	๑๒๓
๕.๓ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙	๑๒๕
๕.๓.๑ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ รวมทั้งประเทศ ..	๑๒๕
๕.๓.๒ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตามภาค ..	๑๒๕
๕.๓.๓ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตามจังหวัด ..	๑๒๖
๕.๓.๔ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตามจังหวัด เรียงตามร้อยละของจังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจากมากไปน้อย	๑๒๘
๕.๔ สถิติที่เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙	๑๓๑
๕.๔.๑ สถิติที่เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ระดับภาค ..	๑๓๑
๕.๔.๒ สถิติที่เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ระดับจังหวัด (๑๐ ลำดับ มากที่สุด/น้อยที่สุด)	๑๓๑

๖. การดำเนินการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการพิจารณาแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ตามมาตรา ๓๗/๑
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ ๑๓๒
๗. การดำเนินการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อให้ข้อมูล ความเห็นเกี่ยวกับเจตนารมณ์
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการเสนอประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติประเด็นคำถามเพิ่มเติม ๑๓๙
๘. สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙
เรื่อง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญส่งร่างรัฐธรรมนูญซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยว่าเป็นการชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว หรือไม่ ๑๔๘

เอกสารภาคผนวก

๑. รายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๔
วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ครั้งที่ ๑) ...
๒. รายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ครั้งที่ ๒)
๓. ความเห็นที่เป็นข้อมูลจำแนกตามโครงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ (ประกอบรายงานครั้งที่ ๒)
๔. ความเห็นที่เป็นข้อมูลจำแนกตามโครงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ (ประกอบรายงานครั้งที่ ๒)
๕. รายงานความเห็นของคณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อประกอบการพิจารณา
จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ครั้งที่ ๓)
๖. รายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๑)
๗. รายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๒) เล่มที่ ๑
(ความเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างเบื้องต้น) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง)
๘. รายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๒) เล่มที่ ๒
(ความเห็นที่ได้รับเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ)
๙. รายงานประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียง
ประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ (คำถามพ่วง)

รายงานคณะกรรมการสามัญ
พิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
ประธานคณะกรรมการ

นายก้านรงค์ จันทิก
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

รศ. ทวีศักดิ์ สุททวาทิน
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

พลเรือเอก ชุมนุม อัจวงษ์
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายเจตน์ ศิรธรานนท์
โฆษกคณะกรรมการ

นางสุรางคณา วายุภาพ
โฆษกคณะกรรมการ

นายสมชาย แสวงการ
เลขาธิการคณะกรรมการ

ยศ. เฉลิมชัย บุญยะสิทธิ์พรณ
รองเลขานุการคณะกรรมาธิการ

นายชาญวิทย์ วสียงกูร
กรรมาธิการ

พลเรือเอก กำธร พุ่มหิรัญ
กรรมาธิการ

นายธานี อ่อนละเอียด
กรรมาธิการ

นายบุญชัย โชควัฒนา
กรรมาธิการ

นายประมุท สุตะบุตร
กรรมาธิการ

ยศ. พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง
กรรมาธิการ

นายมนเทียร บุญตัน
กรรมาธิการ

พลเรือเอก ยุทธนา พิภพลงาม
กรรมาธิการ

พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
กรรมาธิการ

พลเอก ศุภวุฒิ อุตมะ
กรรมาธิการ

พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์
กรรมาธิการ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม
กรรมการ

นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล
กรรมการ

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์
กรรมการ

นายดิศทัต โทตระกิตย์
กรรมการ

นายปรีชา วัชรากัย
กรรมการ

พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ
กรรมการ

ผศ. วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์
กรรมการ

นายพรศักดิ์ เจียรณัย
กรรมการ

พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
กรรมการ

นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ
กรรมการ
(ถึงแก่อนิจกรรม)

พลเอกนิวัติ ศรีเพ็ญ
กรรมการ
(ถึงแก่อนิจกรรม)

หน้าว่าง

รายนามฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสามัญ
พิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

หน้าว่าง

รายชื่อฝ่ายเลขานุการ
คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
(ตั้งแต่วันที่ ๗ พ.ย. ๕๗ - ๒ ก.ย. ๕๙)

นายอุสาค์ ชูสินธ์
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

นายเอกชัย บุตสินนท์
นิติกรชำนาญการพิเศษ

น.ส. ปุษยพรรณ ปักกระโน
นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายกร กาญจนพัฒน์
นิติกรชำนาญการ

นายวุฒิชัย ลีละสุนทเลิศ
นิติกรชำนาญการ

น.ส. จันทร์สม์ พวงระหงส์
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

น.ส. วิมินตรา ตีอชุนทด
พนักงานสนับสนุนการประชุม

รายชื่อฝ่ายเลขานุการ
คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
(ตั้งแต่วันที่ ๒ ก.ย. ๕๙ - ปัจจุบัน)

นายวุฒิชัย สີละสุนทเลิศ
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

นายเอกชัย บุตสินนท์
นิติกรชำนาญการพิเศษ

น.ส. สุนิษา ลอยฟ้า
นิติกรชำนาญการ

น.ส. ภาฎฐ์ ไชยาคำ
วิทยากรชำนาญการ

น.ส. พงนิย์ เขมร
วิทยากรชำนาญการ

น.ส. นงลักษณ์ อัครจันทร์
เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล
ชำนาญงาน

น.ส. พิชรารัตน์ ไทยถาวร
เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล
ชำนาญงาน

นายวัชรพงษ์ ทองคง
นักวิชาการสนับสนุนงานนิติบัญญัติ

บทสรุปผู้บริหาร

หน้าว่าง

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เล่มที่ ๑ (กระบวนการจัดทำและการเสนอความเห็นประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ) จัดทำขึ้น เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๔ กำหนดให้ คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นหรือข้อเสนอแนะจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ แล้วเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณา โดยในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญนั้น ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และประชาชนรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาด้วย ดังนั้น ในคราวประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ประชุมจึงได้ มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยในการดำเนินการงานของคณะกรรมการนั้นได้มีการรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการวิสามัญ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตลอดจนความเห็นของประชาชนผู้สนใจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ส่งมายัง คณะกรรมการ โดยคณะกรรมการได้พิจารณาและรวบรวมความเห็นต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อจัดทำเป็นรายงานการพิจารณาศึกษาและรวบรวมความเห็นเพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ความเห็นชอบและเสนอรายงานความเห็นดังกล่าวไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ หรือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ยังได้กำหนดให้ในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะมีมติเสนอประเด็นอื่นใดไม่เกินหนึ่งประเด็นที่สมควร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบพร้อมไปในคราวเดียวกันด้วยก็ได้ โดยในการพิจารณาเพื่อเสนอประเด็นคำถามอื่นใด

ไม่เกินหนึ่งประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม
 สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องรับฟังความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศประกอบด้วย
 ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงได้ดำเนินการรวบรวมประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการ
 การเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม โดยมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการสามัญประจำ
 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้ง ๑๖ คณะ และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จัดส่งประเด็นคำถามอื่นใด
 มายังคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ประมวลและรวบรวมประเด็น
 คำถามดังกล่าว และมีมติกำหนดประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้
 มีการออกเสียงประชามติเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาโดยได้จัดทำเป็นรายงานการ
 รวบรวมประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงประชามติ
 เพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
 พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติ
 แห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการออก
 เสียงประชามติเพิ่มเติมต่อไป

โดยรายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ
 และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เล่มที่ ๑
 (กระบวนการจัดทำและการเสนอความเห็นประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบ
 การพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
 ๒๕๕๗ (ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานคณะกรรมการ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญ) โดยคณะกรรมการได้เสนอความเห็นไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๓ ครั้ง ได้แก่

๑) การพิจารณาศึกษาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๑
 เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

๒) การพิจารณาศึกษาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๒
 เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

๓) การพิจารณาศึกษาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๓
 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ การดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ (ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ) โดยคณะกรรมการได้เสนอความเห็นไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่

๑) การพิจารณาศึกษาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

๒) การพิจารณาศึกษาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๓ การดำเนินการพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม (ประเด็นคำถามพ่วง) คณะกรรมการได้มีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้ง ๑๖ คณะ และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จัดส่งประเด็นคำถามอื่นใดมายังคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ประมวลและรวบรวมประเด็นคำถามดังกล่าว และมีมติกำหนดประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาโดยได้จัดทำเป็นรายงานการรวบรวมประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๔/๑ วรรคเจ็ดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมต่อไป

คณะกรรมการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญ พิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เล่มที่ ๑ (กระบวนการจัดทำและการเสนอความเห็นประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ) จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ประชาชนผู้สนใจ นิสิต นักศึกษาในการสืบค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและความเป็นมาในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ข้อมูลและความเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

.....

หน้าว่าง

ความเป็นมาในการตั้งคณะกรรมการสามัญ
พิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

หน้าว่าง

ความเป็นมาในการตั้งคณะกรรมการสามัญ
พิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบ
การพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๔ กำหนดให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นหรือข้อเสนอแนะจากสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ (๒) แล้วเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณา โดยในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญนั้น ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ (๒) ความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และความเห็นของประชาชนรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาด้วย ดังนั้น ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ประชุมจึงได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกอบด้วย

๑. นายกล้าณรงค์ จันทิก	๒. พลเรือเอก กำธร พุ่มหิรัญ
๓. นายเจตน์ ศิรธรานนท์	๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
๕. นายชาญวิทย์ วสียงกูร	๖. พลเรือเอก ชุมนุม อาจงษ์
๗. นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ	๘. รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน
๙. นายธานี อ่อนละเอียด	๑๐. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ
๑๑. นายบุญชัย โชควัฒนา	๑๒. นายประมุต สุตะบุตร
๑๓. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	๑๔. นายมณฑิร บุญตัน
๑๕. พลเรือเอก ยุทธนา พิภพลงาม	๑๖. พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
๑๗. พลเอก ศุภวุฒิ อดุตมะ	๑๘. พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์
๑๙. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม	๒๐. นายสมชาย แสงวงการ
๒๑. พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร	๒๒. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๒๓. นางสุรางคณา วายุภาพ	๒๔. นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล

โดยในคราวประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งแรก เมื่อวันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ประชุม ได้มีมติเลือกตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	เป็นประธานคณะกรรมการฯ
๒. นายกล้านรงค์ จันทิก	เป็นรองประธานคณะกรรมการฯ คนที่หนึ่ง
๓. รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน	เป็นรองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง
๔. พลเรือเอก ชุมชุม อัจวงษ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สาม
๕. นายสมชาย แสวงการ	เป็นเลขานุการคณะกรรมการฯ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมการฯ
๗. นายเจตน์ ศิรธรานนท์	เป็นโฆษกคณะกรรมการฯ
๘. นางสุรางคณา วายุภาพ	เป็นโฆษกคณะกรรมการฯ

และต่อมาในการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อคณะกรรมการฯ เป็น “คณะกรรมการฯ สำนัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฯ สมานิติบัญญัติแห่งชาติ” รวมทั้งเพิ่มเติมกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ สำนัญให้มีอำนาจหน้าที่รวมถึงการพิจารณา ศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฯ ด้วย และได้ลงมติให้ตั้งกรรมการฯ ในคณะกรรมการฯ ดังกล่าว เพิ่มเติมอีก ๕ ตำแหน่ง ได้แก่

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีโรจน์
๒. นายดิศทัต โทตระกิตย์
๓. นายปรีชา วัชรภักย์
๔. พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์

โดยคณะกรรมการฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจาก สมานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นของสมาชิก สมานิติบัญญัติและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญฯ ฉบับศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานคณะกรรมการฯ ร่างรัฐธรรมนูญฯ) ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ส่งความเห็นไปยังคณะกรรมการฯ ร่างรัฐธรรมนูญฯ จำนวน ๓ ครั้ง ต่อมาในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๘ วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ประชุม ได้พิจารณาลงมติให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานคณะกรรมการฯ ร่างรัฐธรรมนูญฯ) ผลปรากฏว่า สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติได้ลงมติด้วยคะแนนเสียงเห็นชอบ ๑๐๕ เสียง

ไม่เห็นชอบ ๑๓๕ เสียง และงดออกเสียง ๗ เสียง ซึ่งมีคะแนนเสียงเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (มีสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทั้งหมด จำนวน ๒๔๗ คน) จึงถือว่าสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ตามมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ อันเป็นผลให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลง

เมื่อสภาปฏิรูปแห่งชาติไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ) อันเป็นผลให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลง คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้แต่งตั้งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกไม่เกินยี่สิบคน เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ) ซึ่งคณะกรรมการได้ส่งความเห็นไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ ครั้ง

ต่อมาเมื่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ) ได้ผ่านความเห็นชอบออกเสียงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ โดยมาตรา ๒๖๓ ของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต่อไป และให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ตามลำดับ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีภารกิจที่สำคัญยิ่ง คือ พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๐ ฉบับ ตามมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๐/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้ลงมติขยายกรอบอำนาจหน้าที่ โดยให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ฉบับที่ผ่านการลงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่นที่จำเป็นต้องตราตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตลอดจนบทบัญญัติอื่น ๆ ที่มีผลต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และได้ลงมติให้ตั้งกรรมการในคณะกรรมการเพิ่มเติม คือ นายพรศักดิ์ เจียรณัย ต่อมาในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๗๒/๒๕๕๙

วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้ลงมติขยายกรอบอำนาจหน้าที่ โดยให้มีอำนาจหน้าที่
พิจารณาศึกษากระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในอดีตที่ผ่านมา และร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับที่ผ่านการลงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙)
เป็นการล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมทั้งติดต่อประสานงาน ติดตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการ
ที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละคณะ เพื่อให้การพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน
และไม่ขัดแย้งกันเองในทุกฉบับและเป็นไปตามเจตนารมณ์

.....

ส่วนที่ ๑

การดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ
และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบ
การพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๕๗

หน้าว่าง

ส่วนที่ ๑

การดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบ

การพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

(ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับที่มีศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ

เป็นประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ)

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ โดยได้กำหนดระยะเวลาการพิจารณาไว้ในเบื้องต้น ๑๒๐ วัน ต่อมาที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติให้ขยายระยะเวลาการพิจารณาของคณะกรรมการออกไปอีกหลายครั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญจนกว่าคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ/คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ อีกทั้ง ได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อคณะกรรมการเป็น “คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ” โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้มีอำนาจในการพิจารณาศึกษา เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ โดยการดำเนินการของคณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่เกี่ยวกับการเสนอความคิดเห็นในการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการดำเนินการตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และมาตรา ๓๙/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ/คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประชาชนประกอบด้วย ดังนั้น คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงได้มีการประชุมเพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาการพิจารณา วิธีการดำเนินการ และศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่เห็นว่ามีมีความจำเป็นและสมควรให้มีการบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอเป็นความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ/คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สรุปผลการดำเนินการ ได้ดังต่อไปนี้

๑. กรอบการพิจารณาของคณะกรรมการธิการ ในการรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

การดำเนินการของคณะกรรมการธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่เกี่ยวกับการเสนอความคิดเห็นในการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการธิการได้กำหนดกรอบระยะเวลาการพิจารณาศึกษาโดยยึดกรอบระยะเวลาการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อให้การเสนอความคิดเห็นที่เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญคณะกรรมการธิการได้พิจารณาศึกษาและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาและส่งไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น ได้รับการพิจารณานำไปประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการโดยผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ จึงได้ศึกษากรอบระยะเวลาการดำเนินงานของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ และจัดทำเป็นกรอบระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปรากฏตามตารางที่ ๑ ดังต่อไปนี้

กรอบเวลา	การพิจารณา/การดำเนินการ
ระยะที่ ๑	
๖ พ.ย. ๒๕๕๗	- สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งคณะกรรมการธิการสามัญ
๗ พ.ย. ๒๕๕๗	- คณะกรรมการธิการสามัญประชุมครั้งแรก
๑๒ ธ.ค. ๒๕๕๗	- ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๑/๒๕๕๗ มีมติเห็นชอบรายงานการรวบรวมความเห็น ครั้งที่ ๑ และให้ส่งต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
๑๙ ธ.ค. ๒๕๕๗	- ครบกำหนด ๖๐ วันที่สภาปฏิรูปแห่งชาติต้องเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยนับแต่วันที่มีการประชุมสภาปฏิรูปครั้งแรก (อ. ๒๑ ต.ค. ๒๕๕๗) - คณะกรรมการธิการส่งมอบรายงานการรวบรวมความเห็นต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑

กรอบเวลา	การพิจารณา/การดำเนินการ
ระยะที่ ๒	
๑๙ ก.พ. ๒๕๕๘	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ มีมติเห็นชอบรายงานการรวบรวมความเห็น ครั้งที่ ๒ - สนช. มีมติขยายเวลาการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการออกไปอีก ๙๐ วัน นับแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป - เปลี่ยนชื่อคณะกรรมการเป็น “ คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ” - เพิ่มกรรมการในคณะกรรมการอีก จำนวน ๕ คน
๒๐ ก.พ. ๒๕๕๘	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการส่งมอบรายงานการรวบรวมความเห็น ครั้งที่ ๒ ต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
๕ มี.ค. ๒๕๕๘	<ul style="list-style-type: none"> - ครบกำหนด ๑๒๐ วัน ตามที่ที่ประชุมมอบหมาย ต่อมาที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีมติให้ขยายระยะเวลาออกไปอีก ๙๐ วัน นับแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งจะครบกำหนดระยะเวลาที่ขยาย ๙๐ วัน ในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๘
ระยะที่ ๓	
๓ มี.ค. – ๑๗ เม.ย. ๒๕๕๘	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ และกำหนดประเด็นที่เป็นหลักการใหม่ เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยส่งเป็นระยะ ๆ ตามกรอบโครงสร้างรัฐธรรมนูญ ทั้ง ๔ ภาค เพื่อเปิดโอกาสให้เสนอความเห็นที่เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว โดยกำหนดระยะเวลาให้ส่งต่อคณะกรรมการ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ
๑๗ เม.ย. ๒๕๕๘	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง (นับแต่ ศ. ๑๙ ธ.ค. ๒๕๕๗)

กรอบเวลา	การพิจารณา/การดำเนินการ
	- คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำเสร็จต่อประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ และสภาปฏิรูปแห่งชาติประชุมเพื่อพิจารณาเสนอแนะหรือให้ความเห็น (ตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง) (มีกำหนด ๑๐ วัน)
๒๖ เม.ย. ๒๕๕๘	- ครบกำหนดที่สภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาเสนอแนะหรือให้ความเห็น (ตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง)
๒๔ เม.ย. ๒๕๕๘	- คณะกรรมาธิการพิจารณาวิเคราะห์และรวบรวมความเห็นครั้งสุดท้าย
๑ พ.ค. ๒๕๕๘	- นำเสนอรายงานความเห็นของคณะกรรมาธิการต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๗ – ๘ พ.ค. ๒๕๕๘	- สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นขอรายงานความเห็นของคณะกรรมาธิการ
๑๑ พ.ค. ๒๕๕๘	- ส่งรายงานความเห็นไปยังคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อประกอบการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๓๔ วรรคสอง) หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อประกอบการพิจารณาขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๓๖ วรรคสองและวรรคสาม)
๑๖ พ.ค. ๒๕๕๘	- ครบกำหนดที่คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม
๒๕ พ.ค. ๒๕๕๘	- ครบกำหนดที่สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง (๓๐ วัน)
๓ มิ.ย. ๒๕๕๘	- ครบกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการ (ครบ ๙๐ วัน ที่ขยายระยะเวลา)
๒๓ ก.ค. ๒๕๕๘	- คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ตาม มาตรา ๓๗ วรรคแรก (๖๐ วัน)

กรอบเวลา	การพิจารณา/การดำเนินการ
๖ ส.ค. ๒๕๕๘	- สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติมีมติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งฉบับ (ตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง)
๔ ก.ย. ๒๕๕๘	- ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้า ทูลกระหม่อมถวาย (ตามมาตรา ๓๗ วรรคสาม)

**ตารางที่ ๑ กรอบระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการการสัมมนาพิจารณาศึกษา
เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ**

๒. แนวทางและวิธีการพิจารณาศึกษาและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ

**๒.๑ การรับฟังความเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวทางการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
จากกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ**

คณะกรรมการได้เชิญสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งเป็น
กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญสัดส่วนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ
และต่อมาในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กุมภาพันธ์
๒๕๕๘ ได้ตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติดังกล่าวเป็นกรรมการในคณะกรรมการ เพื่อรับฟัง
ความเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิดและโครงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่าง
รัฐธรรมนูญ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวทางในการรวบรวมความเห็นเห็นของคณะกรรมการ
และแจ้งให้คณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๑๖ คณะ คณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาผังเมืองและการใช้พื้นที่ และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อเสนอความเห็น
ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะประเด็นความเห็น ๓ ประเด็นหลัก คือ

๑) กลไกทางการเมือง เช่น กระบวนการสรรหาและการเลือกตั้งของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

๒) องค์การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ

๓) กลไกการปฏิรูปและการปรองดอง

๒.๒ การรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการได้มีหนังสือแจ้งไปยังคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑๖ คณะ และคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการผังเมืองและการใช้พื้นที่ เพื่อนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญตามกรอบโครงสร้างการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการกร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ และภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

๒.๓ การรับฟังความเห็นจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการได้มีหนังสือแจ้งไปยังสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามกรอบโครงสร้างการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการกร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง ภาค ๓ นิติธรรมศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ และภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

๒.๔ การรับฟังความเห็นจากภาคส่วนอื่น ๆ ที่ส่งมายังคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้พิจารณาและประมวลความเห็นที่รับเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดองจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ประชาชน เครือข่ายประชาชน และหน่วยงานภาคเอกชน เป็นต้น และนำมาประมวลเป็นความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งไปยังคณะกรรมการกร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เมื่อคณะกรรมการได้รับข้อมูลและความคิดเห็นต่าง ๆ จากคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๑๖ คณะ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาผังเมืองและการใช้พื้นที่ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และความเห็นจากภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ประชาชน เครือข่ายประชาชน และหน่วยงานภาคเอกชน เป็นต้น และนำมาประมวลเป็นความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งไปยังคณะกรรมการกร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ต่อไป

๓. การพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการธิการ

จากตารางที่ ๑ กรอบระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการธิการสามัญพิจารณา ศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปการดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่กำหนดให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ต้องนำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติและความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาด้วย แต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ว่าให้สภานิติบัญญัติต้องเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลาใด ดังนั้น คณะกรรมการธิการจึงเห็นว่าเพื่อให้การรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่จะส่งไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเกิดประโยชน์สูงสุด จึงกำหนดกรอบการดำเนินการของคณะกรรมการเพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๓.๑ การพิจารณาเสนอความเห็น ครั้งที่ ๑

การเสนอความเห็น ครั้งที่ ๑ (ภายใน ๖๐ วัน) คณะกรรมการธิการได้กำหนดโดยยึดโยงกับกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติในการเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญของสภาปฏิรูปแห่งชาติต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เพื่อให้การรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่จะส่งไปคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพิจารณาของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการธิการจึงกำหนดให้มีการเสนอความเห็นตามกรอบระยะเวลาที่สภาปฏิรูปแห่งชาติจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งในการดำเนินการศึกษา และรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการธิการได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นโดยให้ส่งความคิดเห็นมายังคณะกรรมการเพื่อรวบรวมและจัดทำเป็นรายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ครั้งที่ ๑) และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และส่งไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗) ซึ่งจะประกอบไปด้วยความเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เห็นว่า ควรจะมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศตามความในมาตรา ๒๗ และครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตามกรอบการยกร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คือ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวกหมายเลข ๑)

บททั่วไป

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์ และประชาชน

- ประชาชน
- ความเป็นพลเมือง และหน้าที่พลเมือง
- การมีส่วนร่วมทางการเมือง
- การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ภาค ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

- ระบบผู้แทนที่ดี และผู้นำทางการเมืองที่ดี
- แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
- รัฐสภา
- คณะรัฐมนตรี
- การคลังและการงบประมาณของรัฐ
- ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน
- การกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

- ศาลและกระบวนการยุติธรรม
- การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ภาค ๔ การปฏิรูป และการสร้างความปรองดอง

- การปฏิรูปโดยลดความเหลื่อมล้ำเพื่อสร้างความปรองดอง
- การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม
- การปฏิรูปด้านการแก้ไขปัญหาการทุจริต
- การปฏิรูประบบพรรคการเมือง

ส่วนอื่น ๆ

- หน่วยงานที่อาจกำหนดให้เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญและองค์กรอื่น
- บทสุดท้าย

๓.๒ การพิจารณาเสนอความเห็น ครั้งที่ ๒

คณะกรรมการการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ดำเนินการประมวลและจัดทำเป็นความเห็นของคณะกรรมการ เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาและส่งไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๒) โดยจะเป็นการพิจารณาศึกษาประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบโครงสร้างของร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำขึ้น และได้เปิดรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย แล้วจัดทำเป็นรายงานการรวบรวมความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ครั้งที่ ๒) เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาและส่งไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งในการประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้พิจารณา และมีมติเห็นชอบรายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ครั้งที่ ๒) และได้ส่งรายงานการรวบรวมความเห็นไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยประกอบไปด้วยความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบโครงสร้างการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้แก่

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง รวมทั้งความเห็นที่เห็นควรให้บัญญัติเป็นกฎหมายลำดับรองและความเห็นที่ควรนำเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการ โดยมีรายละเอียดทั้งหมด ๓ เล่ม ประกอบด้วย

(๑) เล่มที่ ๑ (สีเหลือง) เป็นรายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ครั้งที่ ๒) ส่วนที่ ๑ การเสนอความเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการเมืองและการใช้พื้นที่ ส่วนที่ ๒ การเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และส่วนที่ ๓ ความเห็นที่คณะกรรมการได้รับจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่ส่งมายังคณะกรรมการ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวกหมายเลข ๒)

(๒) **เล่มที่ ๒ (สีแดง)** เป็นความเห็นที่เป็นข้อมูลจำแนกตามโครงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ (ประกอบรายงานครั้งที่ ๒) ได้แก่ ข้อมูลความเห็นที่จำแนกตามโครงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง (เฉพาะหมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดีและผู้นำทางการเมืองที่ดี หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๕ การคลัง และการงบประมาณของรัฐ หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน และหมวด ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น) และภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวกหมายเลข ๓)

(๓) **เล่มที่ ๓ (สีเขียว)** เป็นความเห็นที่เป็นข้อมูลจำแนกตามโครงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ (ประกอบรายงานครั้งที่ ๒) ได้แก่ ข้อมูลความเห็นที่จำแนกตามโครงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง (เฉพาะหมวด ๓ รัฐสภา และหมวด ๔ คณะรัฐมนตรี) และภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวกหมายเลข ๔)

๓.๓ การพิจารณาเสนอความเห็น ครั้งที่ ๓

เมื่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างแรก) แล้วเสร็จ และได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวไปยังสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำเสร็จ (ร่างแรก) ต่อประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘ และประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้จัดให้สภาปฏิรูปแห่งชาติประชุมกันเพื่อพิจารณาเสนอแนะหรือให้ความเห็นให้แล้วเสร็จภายในสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้พิจารณาแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๘ และให้สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญได้ตามมาตรา ๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ คณะกรรมการจึงกำหนดแนวทางการดำเนินการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาการพิจารณาขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาศึกษาเสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญมีความครอบคลุมและได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการจึงได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญเป็นรายประเด็น และสรุปเป็นความเห็นของคณะกรรมการแต่ละประเด็นอันเป็นกรอบที่เป็นหลักการของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ได้ยกร่างเสร็จแล้ว ซึ่งมีความแตกต่างไปจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาและเป็นหลักการที่สำคัญ ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวกหมายเลข ๕)

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

- ความจำเป็นที่ต้องบัญญัติคำว่า “พลเมือง” ไว้ในรัฐธรรมนูญ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

๑. ความเหมาะสมเกี่ยวกับที่มาของนายกรัฐมนตรีคนนอก
๒. อำนาจของนายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติมาตรา ๑๘๑ และมาตรา ๑๘๒
๓. ความเหมาะสมของที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ
๔. การกำหนดให้มี “กลุ่มการเมือง” ไว้ในรัฐธรรมนูญ
๕. อำนาจหน้าที่และที่มาของสมาชิกวุฒิสภา
๖. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับข้าราชการ
ประจำในการแต่งตั้งข้าราชการระดับสูงและการสั่งการ
๗. ความเหมาะสมของรูปแบบองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
และความจำเป็นที่จะต้องมีประมวลกฎหมายท้องถิ่น
เพื่อกำหนดให้มีหน่วยงานการกระจายอำนาจที่เป็นเอกภาพ
๘. การกำหนดไม่ให้คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น
ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไว้ในรัฐธรรมนูญ

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

๑. ความเหมาะสมเกี่ยวกับความเป็นอิสระและอำนาจหน้าที่ของศาล
ยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลรัฐธรรมนูญ
๒. หน่วยงานที่ควรให้มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
และเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง
๓. อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง
๔. การควมรวมผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติเข้าด้วยกัน

๕. ความเหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และที่มาขององค์กรที่จัดตั้ง
ขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สภาตรวจสอบภาคพลเมือง
ในแต่ละจังหวัด สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ สมัชชาพลเมือง
คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ คณะกรรมการดำเนินการ
แต่งตั้งข้าราชการโดยระบบคุณธรรม คณะกรรมการดำเนินการ
จัดการเลือกตั้ง คณะกรรมการกระจายอำนาจแห่งชาติ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

- ความเหมาะสมในการกำหนดให้มีคณะกรรมการอิสระเสริมสร้าง
ความปรองดองแห่งชาติ สถาปนาปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการ
ยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ

บทเฉพาะกาล

๑. การกำหนดระยะเวลาการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ เพื่อกำหนดเงื่อนไข
ห้ามไม่ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในช่วงระยะเวลา
ที่กำหนด
๒. การกำหนดบทเฉพาะกาล เพื่อยกเว้นให้ผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา
จากการสรรหาและการเลือกตั้งครั้งหลังสุดตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง
ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม
๒๕๕๗ สามารถเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ
สมาชิกวุฒิสภาได้โดยไม่ถือว่ามียกเว้นต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญนี้

ประเด็นอื่น ๆ

๑. ความเหมาะสมเกี่ยวกับการกำหนดกรอบเวลาในการจัดทำ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
๒. เรื่องสิทธิในด้านสาธารณสุข และการปฏิรูปด้านสาธารณสุข
๓. หนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา
๔. แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์
๕. การกำหนดเงื่อนไขให้บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองต้องมีรายชื่อ
ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกับเพศนั้นไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสาม

๖. ความเหมาะสมเกี่ยวกับการกำหนดคำว่า “เพศสภาพ” ไว้ใน
ร่างรัฐธรรมนูญ

๗. ความเหมาะสมเกี่ยวกับการเพิ่มเติมถ้อยคำเกี่ยวกับสิทธิของบุคคล
ตามมาตรา ๓๘

๔. ความเห็นของคณะกรรมการในแต่ละประเด็นตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ... (ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง
และส่งให้คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗)

คณะกรรมการได้มีความเห็นในแต่ละประเด็นตามร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ที่คณะกรรมการยกกร่างรัฐธรรมนูญได้ยกกร่างเสร็จแล้ว
และเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และส่งให้
คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญที่ผ่านมาและเป็นหลักการที่สำคัญ สรุปความเห็นจำแนกตามแต่ละภาคแต่ละประเด็น ได้ดังนี้

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

๑) มีความจำเป็นหรือไม่ที่ต้องบัญญัติคำว่า “พลเมือง” ไว้ในรัฐธรรมนูญ

ความเห็นของคณะกรรมการ :

๑. ให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “พลเมือง” ที่มีลักษณะในเชิง
อุดมคติไปบัญญัติไว้ในส่วนที่ ๔ การปฏิรูปและการปรองดอง

๒. ในส่วนคำว่าพลเมืองนอกเหนือจากในข้อ ๑. ให้ตัดคำว่า “พลเมือง”
ออกทั้งหมด และให้ใช้คำว่า “บุคคล” อันเป็นคำที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แทน

เหตุผล :

๑. ไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติคำว่า “พลเมือง” ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้
เนื่องจากคำเดิมที่เคยใช้ในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น
สามารถใช้บังคับได้และไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

๒. การบัญญัติศัพท์คำว่า “พลเมือง” ขึ้นใหม่ อาจนำไปสู่ปัญหาในการ
บังคับใช้และการตีความทำให้ประชาชนมีความสงสัยว่า คำว่า ราษฏร ประชาชน บุคคล พลเมือง
มีความแตกต่างกันอย่างไร

๓. บทบัญญัติใดแห่งร่างรัฐธรรมนูญนี้ที่กล่าวถึงประชาชนชาวไทย ในความหมายทั่วไป ควรใช้คำว่า “บุคคล” อันเป็นคำเดิมที่เคยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ผ่านมา ส่วนบทบัญญัติใดที่กล่าวถึงประชาชนชาวไทยในความหมายเชิงอุดมคติที่ต้องการพัฒนา ประชาชนไปสู่ความเป็นพลเมือง เรื่องดังกล่าวควรนำไปบัญญัติไว้ในส่วนที่ว่าด้วยการปฏิรูปจะมีความ เหมาะสมยิ่งกว่า

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง

๑) ที่มาของนายกรัฐมนตรีคนนอกเหมาะสมและจำเป็นหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นด้วยในหลักการ ตามมาตรา ๑๗๒^๑ แต่เห็นว่าหลักการดังกล่าวอาจยังไม่ครอบคลุมหรือแก้ไขปัญหาได้ทุกเหตุการณ์ เช่น ในกรณีที่ระหว่างเวลานั้นไม่มีสภาผู้แทนราษฎร และนายกรัฐมนตรีรักษาการก็มีเหตุการณ์บางอย่าง ใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นทำให้ไม่สามารถดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีรักษาการได้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างขึ้น จึงขอเสนอให้เพิ่มความเป็นวรรคสี่ของมาตรา ๑๗๒ โดยกำหนดให้ให้วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่แทนสภา ผู้แทนราษฎรเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เหตุผล : เนื่องจากกรณีที่ร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๗๒ บัญญัติเปิดโอกาส ให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ แต่ต้องอาศัยคะแนนเสียงสองในสาม ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เห็นว่าส่วนหนึ่งของเหตุผล ดังกล่าวเป็นการบัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมืองในกรณีที่มีเหตุการณ์ทางข้อเท็จจริงอย่างใด อย่างหนึ่งเกิดขึ้นและไม่สามารถดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่อย่างไรก็ตาม หลักการดังกล่าวอาจยังไม่ครอบคลุมหรือแก้ไขปัญหาได้ทุกเหตุการณ์ อาทิ ในกรณีที่ ี่ระหว่างเวลานั้นไม่มีสภาผู้แทนราษฎร และนายกรัฐมนตรีรักษาการก็มีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เกิดขึ้นทำให้ไม่สามารถดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีรักษาการได้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างขึ้น

^๑ มาตรา ๑๗๒ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้แล้ว เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๓๖

การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่า หนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรอง

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่ง หนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร แต่ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร การลงมติในกรณีเช่นนี้ ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย

๒) ควรกำหนดอำนาจนายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติมาตรา ๑๘๑ และมาตรา ๑๘๒^๒ หรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการการ : คณะกรรมการการเสนอให้ตัดมาตรา ๑๘๑ และมาตรา ๑๘๒ ออกทั้งหมด

เหตุผล : เนื่องจากมาตรา ๑๘๑ บัญญัติเพื่อเปิดโอกาสให้นายกรัฐมนตรีขอความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร แต่หากสภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจน้อยกว่ากึ่งหนึ่ง กลับให้อำนาจนายกรัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภาผู้แทนราษฎรได้ สภาพดังกล่าวจึงผิดหลักการและอาจมีปัญหาในการบังคับใช้จริง เนื่องจากไม่สามารถหาคะแนนเสียงที่มีมติไม่ไว้วางใจมากกว่ากึ่งหนึ่งได้ เพราะหากผลคะแนนเสียงที่ลงมติไม่ไว้วางใจมีมากกว่ากึ่งหนึ่ง นายกรัฐมนตรีก็อาจจะยุบสภาผู้แทนราษฎรทำให้สมาชิกที่ลงคะแนนต้องพ้นจากตำแหน่งไปด้วย

^๒ มาตรา ๑๘๑ นายกรัฐมนตรีอาจเสนอขอความไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินจากสภาผู้แทนราษฎรได้ เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับเรื่องแล้วให้จัดให้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาลงมติภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายกรัฐมนตรียื่นเรื่องดังกล่าว แต่นายกรัฐมนตรีจะเสนอขอความไว้วางใจตามมาตรานี้เมื่อมีการเข้าชื่อกันเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๖ แล้วมิได้

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีได้เสนอขอความไว้วางใจตามมาตรานี้แล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะยื่นญัตติเสนอขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๖ ในระหว่างนั้น มิได้

ในกรณีที่มติไว้วางใจมีคะแนนเสียงน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะกราบบังคมทูลให้พระมหากษัตริย์ทรงยุบสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๘๘ ก็ได้

ในกรณีที่มติไว้วางใจมีคะแนนเสียงตั้งแต่กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๖ ในสมัยประชุมนั้นอีกมิได้

มาตรา ๑๘๒ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีแถลงต่อสภาผู้แทนราษฎรว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติใดหรือส่วนใด ส่วนหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติใด เป็นการแสดงถึงความไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรี ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้เข้าชื่อร่วมกันเพื่อขอยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่วันที่มีการแถลงเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างพระราชบัญญัตินั้นผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร

หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อร่วมกันเพื่อขอยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่วันที่มีการแถลงเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นตามวรรคหนึ่งให้รอการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และให้นำความในมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ในกรณีที่มติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างพระราชบัญญัตินั้น ผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร

การดำเนินการตามมาตรานี้ ให้กระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

๓) ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง, แบบบัญชีรายชื่อ มีความเหมาะสมหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นด้วยกับหลักการของบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามหมวด ๓ รัฐสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร

๔) ควรกำหนดให้มี “กลุ่มการเมือง” ไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอให้ตัดคำว่า “กลุ่มการเมือง” ที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญออกทั้งหมด

เหตุผล : เนื่องจากกลุ่มการเมืองมีลักษณะเป็นกลุ่มบุคคลที่เสนอบุคคลเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดกลุ่มการเมืองนั้น (มีลักษณะคล้ายพรรคการเมือง) แต่กลไกการกำกับและควบคุมตลอดจนความรับผิดชอบของกลุ่มการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ กลับมีความแตกต่างหรือมีความเข้มงวดน้อยกว่าการควบคุมพรรคการเมือง ซึ่งควรกำหนดให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มิเช่นนั้น การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการทำลายสถาบันทางการเมืองที่ควรเข้มแข็งไปตามลำดับให้ไม่เข้มแข็ง ดังนั้น จึงควรตัดกลุ่มการเมืองออกและให้คงเหลือเฉพาะพรรคการเมือง

๕) อำนาจหน้าที่และที่มาของสมาชิกวุฒิสภาควรเป็นอย่างไร

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอให้ตัดอำนาจของวุฒิสภา ดังนี้

๑. ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาควรบัญญัติให้มาจากการสรรหาทั้งหมด และเพิ่มขึ้นตอนหรือเงื่อนไขในการสรรหาไว้แทนโดยแบ่งกลุ่มอาชีพให้ชัดเจน เพิ่มคณะกรรมการสรรหาให้มากขึ้น ควรให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานองค์กรแต่ละวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบ โดยเวลาเลือกให้ลงคะแนนลับแต่เปิดเผยผลคะแนน ตลอดจนควรมีการเปิดเผยประวัติผู้ได้รับการสรรหาว่าเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพนั้นจริงหรือไม่

๒. ตัดอำนาจ “เสนอร่างพระราชบัญญัติโดยสมาชิกวุฒิสภา” ออก

๓. ตัดอำนาจของวุฒิสภา “ในสถานการณ์ถดถอยบุคคล ที่วุฒิสภามีได้เป็นผู้แต่งตั้งหรือให้ความเห็นชอบ” ออกทั้งหมด

ทั้งนี้ ไม่ควรเพิ่มบทบาทหน้าที่ของวุฒิสภาให้มากกว่าเดิม การออกแบบให้ซับซ้อนจะยังเป็นปัญหาเพิ่มขึ้นในอนาคต

เหตุผล :

๑. ที่มาของวุฒิสภา ที่ผ่านมาสมาชิกวุฒิสภามาจากสองส่วน คือ มาจากการเลือกตั้งส่วนหนึ่ง มาจากการสรรหาแต่งตั้งอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งมาจากแนวคิดที่จะแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้กันและกัน แต่ในทางปฏิบัติกลับพบความขัดแย้งของการปฏิบัติงานร่วมกันของสมาชิกทั้งสองกลุ่มโดยสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้งมักมาจากฐานเสียงเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงทำให้ถูกครอบงำจากฝ่ายบริหารได้ การถ่วงดุลจึงไม่มีประสิทธิภาพ

๒. วุฒิสภาควรเป็นสภาถ่วงดุลและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินเป็นหลัก กล่าวคือ ประเด็นกระบวนการทางนิติบัญญัติ วุฒิสภาควรเป็นสภาที่พิจารณากลับร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ดังนั้น จึงไม่ควรวางหลักการให้สมาชิกวุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติได้

๓. การถอดถอนตามหลักการใช้อำนาจของวุฒิสภา วุฒิสภาควรมีอำนาจการถอดถอนเพียงแค่บุคคลที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งเท่านั้น เพราะที่ผ่านมาวุฒิสภาไม่เคยถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้สำเร็จ และยังถูกครหาว่าไม่ควรมีอำนาจถอดถอนบุคคลเหล่านี้ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ถูกเลือกมาจากประชาชน ไม่ใช่มาจากการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภา ดังนั้น สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็ควรให้เป็นอำนาจของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้พิจารณาถอดถอน จึงจะถูกต้องเหมาะสมกับหลักการ

๖) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับข้าราชการประจำในการแต่งตั้งข้าราชการระดับสูงและการสั่งการควรเป็นเช่นไร

ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการ : คณะกรรมการเห็นด้วยในหลักการตามร่างของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยให้เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณาการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ โดยควรแก้ไขบทบัญญัติ มาตรา ๒๐๗ วรรคเจ็ด^๓ ตอนท้ายให้มีความชัดเจน ดังนี้

^๓ มาตรา ๒๐๗ การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนต้องใช้ระบบคุณธรรมให้มีคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการโดยระบบคุณธรรม ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นกลางทางการเมือง ดังต่อไปนี้

(๑) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนซึ่งได้รับเลือกจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจำนวนสองคน

(๒) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง และได้พ้นจากราชการแล้ว จำนวนสามคน ซึ่งได้รับเลือกโดยผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

“คณะกรรมการตามวรรคสองมีอำนาจหน้าที่พิจารณาการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการโดยเสนอชื่อบุคคลที่เห็นสมควรต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูล เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า ปลัดกระทรวง และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

เหตุผล : เพื่อให้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการแต่งตั้ง การโยกย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เช่น กรณีให้ คณะกรรมการจะทำการคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งจำนวน ๓ คน และเสนอ รายชื่อไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อคัดเลือก หากคณะรัฐมนตรีเห็นว่าไม่มีผู้เหมาะสมอาจให้คณะกรรมการ เลือบุคคลเพื่อเสนอมายังคณะรัฐมนตรีใหม่ได้ การทดสอบทางจิตของผู้ที่ถูกเสนอชื่อ หรือการเชิญ รัฐมนตรีมาให้ความเห็นก่อนการคัดเลือกบุคคล เป็นต้น

๗) รูปแบบองค์กรบริหารท้องถิ่น ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญมีความ เหมาะสมหรือไม่ และจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น เพื่อกำหนดให้มีการกระจายอำนาจ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบการกระจายอำนาจที่เป็นเอกภาพหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอความเห็น ดังนี้

๑. ให้แก้ไขมาตรา ๘๒ ดังนี้

“มาตรา ๘๒ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และต้องจัดระบบงานราชการระบบการบริหารราชการแผ่นดินและงานของรัฐอย่างอื่น ดังต่อไปนี้

(๑) จัดระบบงานราชการระบบการบริหารราชการแผ่นดินและงาน ของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

(๒)

(๓) ประธานกรรมการจริยธรรมของทุกกระทรวงซึ่งเลือกกันเอง จำนวนสองคน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กฎหมายบัญญัติ

ให้วุฒิสภาพิจารณาประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลตามวรรคสองในกรณีที่วุฒิสภา เห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคสอง ให้ประธานวุฒิสภาส่งรายชื่อนั้นกลับไปให้ดำเนินการเลือกใหม่

ให้กรรมการตามวรรคสามประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคสอง และวรรคสาม

ประธานกรรมการและกรรมการตามมาตรานี้มีวาระการดำรงตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

คณะกรรมการตามวรรคสองมีอำนาจหน้าที่พิจารณาการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการโดยเสนอชื่อบุคคล ที่เห็นสมควรต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง และหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) กระจายอำนาจ และจัดระบบบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนงานและงบประมาณ เพื่อการพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่

๒. ให้แก้ไขมาตรา ๒๑๑ และมาตรา ๒๑๒ จากคำว่า “องค์กรบริหารท้องถิ่น” เป็น “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เช่นเดิมตามรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓. ให้ตัดมาตรา ๒๘๕^๔ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปด้านการบริหารท้องถิ่น ออก

เหตุผล :

๑. การแก้ไขมาตรา ๘๒ เพราะคำว่า “ระบบงาน” เป็นคำที่สื่อความหมายตามหลักกฎหมายเอกชน แต่การบริหารงานภาครัฐเป็นการดำเนินงานตามหลักกฎหมายมหาชน จึงควรใช้คำว่า “ระบบการบริหารราชการแผ่นดิน” และในทางหลักการบริหาร คำว่า “ระบบงาน” เป็นเพียงส่วนย่อยของการทำงานในองค์กรแห่งใดแห่งหนึ่ง เป็นคำนิยามในเชิงจุลภาค แต่คำว่า “ระบบการบริหารราชการแผ่นดิน” มีความหมายถึงการบริหารองค์กรในระดับมหภาค

๒. การเปลี่ยนชื่อจาก “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็น “องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น” อาจสร้างความไม่ชัดเจนว่าท้องถิ่นได้กลายเป็นองค์กรบริหารได้อย่างไร โดยเจตนาผู้ยกร่างหมายถึง Management อย่างไรก็ตาม เห็นว่าคำเดิมตามรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” น่าจะเหมาะสมกว่าเพราะมิได้ก่อให้เกิดปัญหาใด ดังนั้น การกำหนดคำใหม่ว่า “องค์กรบริหารท้องถิ่น” อาจก่อให้เกิดความสับสนขึ้นได้

๓. การตัดมาตรา ๒๘๕ ออก เพราะประเทศไทยยังขาดความพร้อมในการยกระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจังหวัดปกครองตนเอง รวมทั้งการกำหนดให้มีกลไกในการจัดตั้งองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเต็มพื้นที่จังหวัดและดำเนินการจัดตั้งองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นขึ้นในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมโดยเร็วขึ้นประเทศไทยยังไม่สามารถก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าวได้

^๔ มาตรา ๒๘๕ ให้มีการปฏิรูปด้านการบริหารท้องถิ่นตามแนวทางดังต่อไปนี้

(๑) ตรากฎหมายและจัดให้มีกลไกที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นเต็มพื้นที่จังหวัดให้เสร็จสมบูรณ์ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นดังกล่าวขึ้นในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมโดยเร็ว

(๒) ให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจแห่งชาติ ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเพื่อกำหนดนโยบาย กำหนดมาตรฐานกลาง และขับเคลื่อนการกระจายอำนาจอย่างมีเอกภาพและสามารถดำเนินการให้การกระจายอำนาจเป็นผลสำเร็จ โดยให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจแห่งชาติ รับผิดชอบงานธุรการและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งในเรื่องความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ กฎหมายรองรับ และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติได้

๘) ควรกำหนดให้คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ดำรงตำแหน่งติดต่อกัน เกินสองวาระไม่ได้ไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอให้เพิ่มความ เป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๑๒ ดังนี้

“ให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้ง และมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง”

เหตุผล : การเพิ่มเติมความดังกล่าวเพื่อเป็นช่องทางในการให้นักการเมืองรุ่นใหม่ ได้มีโอกาสเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป และเพื่อป้องกันการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในระดับท้องถิ่น

อีกทั้ง เพื่อให้เป็นแบบเดียวกันกับการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้ ตามมาตรา ๑๗๑ วรรคสาม

ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

๑) ความเป็นอิสระและอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งที่มาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ มีความเหมาะสมหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอให้อำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงตามมาตรา ๒๕๓ เป็นอำนาจของวุฒิสภา ไม่ควรให้รัฐสภาถอดถอนโดยกำหนดให้วุฒิสภาสามารถถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งได้เฉพาะบุคคลที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้เข้าดำรงตำแหน่งเท่านั้น ส่วนบุคคลอื่น ๆ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดทำสำนวนยื่นต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อพิจารณาถอดถอน

เหตุผล : หากกำหนดให้อำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงเป็นอำนาจของรัฐสภานั้น ยิ่งมอบอำนาจให้รัฐสภาซึ่งเสียงส่วนใหญ่เป็นรัฐบาลซึ่งคาดว่าจะไม่สามารถถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เป็นฝ่ายรัฐบาลได้ แต่ในทางตรงกันข้ามฝ่ายรัฐบาลจะใช้อำนาจนี้ถอดถอนฝ่ายค้าน

นอกจากนี้ การให้อำนาจประชาชนในการถอดถอนนั้น การดำเนินการผู้กระทำความผิดโดยการหาหลักฐาน และระยะเวลาการดำเนินการ ไปจนถึงช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง เป็นระยะเวลาที่นานเกินไปจนประชาชนจดจำพฤติกรรมของนักการเมืองผู้ที่จะถูกถอดถอนไม่ได้ อีกทั้งวัฒนธรรมของคนไทยจะไม่ลงโทษบุคคลอื่นที่ไม่มีการกระทำที่เป็นผลกระทบต่อผลประโยชน์ของตนเอง จึงไม่ใช่อำนาจเรื่องนี้ ดังนั้น การมอบอำนาจให้ประชาชนในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะไม่สามารถดำเนินการได้ และจะเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ไม่มีผลบังคับใช้ เป็นการสร้างความยุ่งยาก ในการเลือกตั้งทั่วไป สูญเสียเวลา และงบประมาณอีกด้วย จึงไม่ควรกำหนดไว้

๒) อำนาจจัดการเลือกตั้งควรรวมหรือแยกจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นว่า ควรกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งเป็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้เช่นเดิม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่ควรแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการการเลือกตั้งเช่นเดียวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เหตุผล : จากสภาพปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในอดีตที่ผ่านมา มีสาเหตุมาจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมิใช่ระบบงาน ซึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แต่ละชุดที่เข้ามาทำหน้าที่ก็มีประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน จึงเห็นควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมในองค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการการเลือกตั้งเช่นเดียวกับคณะกรรมการป.ป.ช. เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่

๓) ควรควรรวมผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าด้วยกันหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นว่า ไม่ควรควรรวมผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าด้วยกัน

เหตุผล : เนื่องจากทั้งสององค์กรต่างมีบทบาทและหน้าที่เฉพาะเรื่อง และการกำหนดไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ย่อมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับหลักสากลแล้ว แต่มีข้อสังเกตว่า องค์ประกอบของทั้งสององค์กรควรปรับลดจำนวนลง

๔) อำนาจหน้าที่และที่มาขององค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญเหมาะสมหรือไม่ (สภาตรวจสอบภาคพลเมืองในแต่ละจังหวัด สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ สมัชชาพลเมือง คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ คณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการโดยระบบคุณธรรม คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง คณะกรรมการกระจายอำนาจแห่งชาติ)

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นว่า รัฐธรรมนูญไม่สมควรกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรใหม่ขึ้นมาจนเกินไป เช่น สภาตรวจสอบภาคพลเมืองในแต่ละจังหวัด สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ สมัชชาพลเมือง คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง คณะกรรมการการกระจายอำนาจแห่งชาติ เป็นต้น

เหตุผล : เนื่องจากตามร่างรัฐธรรมนูญที่มีการกำหนดองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้น ได้มีการกำหนดให้องค์ประกอบ การได้มา และอำนาจหน้าที่ขององค์กรนั้นให้เป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติ ซึ่งเห็นได้ว่าองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ยังไม่มี ความชัดเจนและอาจมีขอบเขตที่กว้างมากเกินไป

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

๑) **ควรมีคณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ, สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ หรือไม่**

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นว่า ควรสนับสนุนในการจัดให้มีคณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ

เหตุผล : เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการตามแนวทางปฏิรูปด้านต่าง ๆ

บทเฉพาะกาล

๑) **ควรกำหนดระยะเวลาการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ เพื่อกำหนดเงื่อนไขห้ามมิให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในช่วงระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่**

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นว่า ควรบัญญัติบทเฉพาะกาลเพื่อกำหนดเงื่อนไขห้ามมิให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนี้ในระยะเวลา ๕ ปี ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้บังคับโดยนำแนวคิดจากบทเฉพาะของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาใช้

เหตุผล : เพื่อให้เกิดการดำเนินการปฏิรูปในด้านต่างๆ และสอดคล้องกับการกำหนดระยะเวลาไว้ในหมวดของการปฏิรูป

๒) ควรกำหนดบทเฉพาะกาล เพื่อยกเว้นให้ผู้ที่เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาจากการสรรหาและการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ สามารถเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาได้โดยไม่ถือว่ามียกเว้นต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นว่า มาตรา ๓๐๘ (๓) ควรบัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ ณ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และยังไม่ครบวาระ แต่ต้องพ้นจากตำแหน่งตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติเท่านั้น ที่สามารถเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาได้ โดยไม่ถือว่ามียกเว้นต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ควรให้ครอบคลุมถึงสมาชิกวุฒิสภาที่เข้ารับหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๕๗ ด้วย ทั้งนี้ โดยเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เหตุผล : เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ ณ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ นั้นยังไม่ครบวาระการดำรงตำแหน่ง ส่วนสมาชิกวุฒิสภาที่เข้ารับหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๕๗ ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว

๓) กรอบเวลาในการจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มีความเหมาะสมหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๐๗ ควรขยายกรอบระยะเวลาที่กำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตาม (๑) และ (๒) เป็นดังนี้

“(๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

(๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๙ (๒) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๒) ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ”

เหตุผล : เนื่องจากกรอบเวลาตามที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ไม่เพียงพอ สำหรับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๒ ฉบับ จะทำให้ร่างไม่ได้รับการพิจารณาด้วยความรอบคอบ อีกทั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติยังมีข้อจำกัดด้านตัวบุคคลซึ่งจะตั้งขึ้นเป็นกรรมาธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ทั้ง ๑๒ ฉบับ

๔) เรื่องสิทธิในด้านสาธารณสุข และการปฏิรูปด้านสาธารณสุข

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมาธิการเห็นว่า มาตรา ๒๙๔ ที่กำหนดให้มีการปฏิรูปด้านสาธารณสุข ควรกำหนดให้มี “คณะกรรมการยุทธศาสตร์การสาธารณสุขแห่งชาติ (Nation Health Policy Board)” ที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ควบคุมดูแลกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) มีหน้าที่เสนอความเห็นต่อการกำหนดนโยบายระบบสุขภาพ การบริหารจัดการ ควบคุม ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานในระบบประกันสุขภาพของประเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยเพิ่มความเป็นพรรคสองและพรรคสามของมาตรา ๒๙๔ ดังนี้

“เพื่อให้การปฏิรูปด้านสาธารณสุขตามมาตรานี้เป็นไปอย่างมีระบบ และรวดเร็วให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์การสาธารณสุขแห่งชาติ (Nation Health Policy Board)” ที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ควบคุมดูแลกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) มีหน้าที่เสนอความเห็นต่อการกำหนดนโยบายระบบสุขภาพ การบริหารจัดการ ควบคุม ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานในระบบประกันสุขภาพของประเทศให้มีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์การสาธารณสุขแห่งชาติ (Nation Health Policy Board) ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

เหตุผล : เพื่อให้การปฏิรูปด้านการสาธารณสุขเป็นไปอย่างมีระบบและรวดเร็วจึงควรให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์การสาธารณสุขแห่งชาติ (Nation Health Policy Board) ที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ควบคุมดูแลกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ มีหน้าที่เสนอความเห็นต่อการกำหนดนโยบายระบบสุขภาพ การบริหารจัดการ ควบคุม ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานในระบบประกันสุขภาพของประเทศให้มีประสิทธิภาพ

๕) หนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการ : คณะกรรมการมีข้อสังเกต ดังนี้

๑. มาตรา ๑๙๓ วรรคสาม หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศที่จะต้องนำเข้าสู่การพิจารณาให้ความเห็นชอบของรัฐสภา ไม่ควรรวมถึงหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากเป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศอยู่แล้ว เช่น WIPO จึงไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

“หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางหรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ตามวรรคสอง หมายถึงหนังสือสัญญาเกี่ยวกับเขตการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๒. มาตรา ๑๙๓ วรรคสี่ ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับทำหนังสือสัญญานั้น โดยให้คณะรัฐมนตรีเสนอการเจรจาที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญอันจะนำไปสู่การจัดทำหนังสือสัญญานั้นต่อคณะกรรมการการต่างประเทศของรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบนั้น ควรแก้ไขเป็นดังนี้

“ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับทำหนังสือสัญญานั้น โดยให้คณะรัฐมนตรีเสนอการเจรจาที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญอันจะนำไปสู่การจัดทำหนังสือสัญญานั้นต่อคณะกรรมการการต่างประเทศของรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย ในการนี้ คณะกรรมการการต่างประเทศจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิได้เป็นสมาชิกรัฐสภาด้วยและจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว”

เหตุผล : ในมาตรา ๑๙๓ ว่าด้วยการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ได้มีการแก้ปัญหาของรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาซึ่งสร้างปัญหาการตีความที่กว้างส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ ไม่กล้าดำเนินการเองต้องส่งเรื่องต่างๆ เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาส่งผลให้การดำเนินการล่าช้า แต่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีการจำกัดความในเรื่องหนังสือสัญญาไว้ชัดเจนส่งผลให้การดำเนินการระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพ แต่การเพิ่มความว่าการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้น ไม่จำเป็นต้องระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเพราะเป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศอยู่แล้ว เช่น WIPO ซึ่งไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

นอกจากนี้ การเปิดการเจรจาหนังสือสัญญาอยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐบาลตามหลักการแบ่งแยกอำนาจในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งควรเป็นไปตามกรอบนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาแล้ว และเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลที่จะต้องให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือแจ้งต่อรัฐสภาเกี่ยวกับการทำสัญญานั้น และไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญอันจะนำไปสู่การจัดทำหนังสือสัญญานั้นต่อคณะกรรมการการต่างประเทศของรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ ทั้งนี้เนื่องจากจะก่อให้เกิดปัญหาและข้อจำกัดในการเจรจา รวมทั้งอาจก่อให้เกิดความเสียหายเปรียบเทียบในการเจรจาได้ โดยจะเป็นประโยชน์กับคู่เจรจามากกว่าหน่วยราชการไทยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นอื่น ๆ

๑) แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอให้เพิ่มความเข้มงวดของมาตรา ๙๕/๑ ดังนี้

“มาตรา ๙๕/๑ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเพื่อการวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม และการอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

เหตุผล : เพื่อให้เกิดการสร้างกลไกในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม และอุตสาหกรรม โดยกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ และให้องค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงซึ่งอาจเป็นองค์กรที่มีอยู่แล้วก็ได้ ทั้งจะเป็นการพัฒนาให้เป็นการลดการนำเข้า สร้างมาตรฐาน และสอดคล้องกับการปฏิรูปทางวิทยาศาสตร์

๒) การกำหนดเงื่อนไขให้บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองต้องมีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกับเพศนั้นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามเหมาะสมหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอให้ตัดถ้อยคำในวรรคสามของมาตรา ๗๖ ออก

“การพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีการหยั่งเสียงประชาชนหรือสมาชิกพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งหรือในภาค และต้องมีเงื่อนไขว่าในกรณีที่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดมีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเพศใดมากกว่าอีกเพศหนึ่งแล้ว อย่างน้อยในบัญชีรายนามนั้นต้องมีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกับเพศนั้นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองบัญญัติ”

เหตุผล : เนื่องจากการกำหนดดังกล่าวในมาตรา ๗๖ วรรคสาม ทำให้เกิดความขัดหรือแย้งกับมาตรา ๔ และมาตรา ๕ ของร่างรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง และปวงชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

๓) การกำหนดคำว่า “เพศสภาพ” ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญเหมาะสมหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอให้ตัดคำว่า “เพศสภาพ” ในวรรคสามของมาตรา ๓๔ ออก

“มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ เพศสภาพ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย สุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

เหตุผล : เนื่องจากการกำหนดในเรื่องการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ เป็นต้น นั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สามารถตีความในเชิงคุ้มครองสิทธิได้อย่างกว้างขวางอยู่แล้ว

๔) การเพิ่มเติมถ้อยคำเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในมาตรา ๓๘ เหมาะสมหรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการ : คณะกรรมการเสนอความเห็น ให้แก้ไขมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ สิทธิของบุคคลในการสมรสและในครอบครัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

สิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียง ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง การจำกัดสิทธิดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะหรือในกรณีที่เป็นบุคคลสาธารณะ”

เหตุผล :

๑. เนื่องจากการเพิ่มเติมสิทธิของบุคคลในการสมรสตามร่างรัฐธรรมนูญ ยังไม่มีความชัดเจนในการได้รับความคุ้มครองอย่างไร จึงควรกำหนดไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒. การกำหนดกรณีที่เป็นบุคคลสาธารณะ เป็นข้อยกเว้นที่กว้างมาก จึงควร จะคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลที่เป็นบุคคลสาธารณะให้ได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับ บุคคลทั่วไป

โดยคณะกรรมการได้ส่งรายงานการรวบรวมความเห็น (ครั้งที่ ๓) ไปยังคณะกรรมการการ ยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างแรก) แล้ว ปรากฏว่า เมื่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญเสร็จและเสนอร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และส่งให้คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗) ต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๘ วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้ลงมติ ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ด้วยคะแนนเสียงเห็นชอบ ๑๐๕ เสียง ไม่เห็นชอบ ๑๓๕ เสียง และงดออกเสียง ๗ เสียง ซึ่งมีคะแนนเสียงเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (มีสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทั้งหมด จำนวน ๒๔๗ คน) จึงถือว่าสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ตามมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ อันเป็นผลให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาปฏิรูป แห่งชาติสิ้นสุดลง

.....

ประมวลภาพระหว่างการทำเนิกรพิจารณาศึกษา เสนอแนะ
และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
(ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับที่มีศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
เป็นประธานคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ)

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการพิจารณาคีกรษา เสนอแนะ และรวบรวม
ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑)

พุทธศักราช ๒๕๕๘

หน้าว่าง

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบ

การพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘

(ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ)

ด้วยในการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๘ วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้พิจารณาลงมติให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ฉบับศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ) ผลปรากฏว่า สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติได้ลงมติด้วยคะแนนเสียงเห็นชอบ ๑๐๕ เสียง ไม่เห็นชอบ ๑๓๕ เสียง และงดออกเสียง ๗ เสียง ซึ่งมีคะแนนเสียงเห็นชอบไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (มีสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทั้งหมดจำนวน ๒๔๗ คน) จึงถือว่าสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ตามมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ อันเป็นผลให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลง

เมื่อสภาปฏิรูปแห่งชาติไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ฉบับศาสตราจารย์กิตติคุณ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ) อันเป็นผลให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลง คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกไม่เกินยี่สิบคน เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชุดนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ) ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอข้อมูลและความเห็นของคณะกรรมการ ดังนี้

๑. กรอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ในการรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อส่งให้คณะกรรมการฯ ร่างรัฐธรรมนูญใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๙/๑ กำหนดให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกไม่เกินยี่สิบคน เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแต่งตั้ง โดยในระหว่างการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญรับฟังความคิดเห็นของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติและประชาชน ประกอบด้วย คณะกรรมการจึงได้พิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเพื่อส่งไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดกรอบในการดำเนินการ และการรับฟังความเห็นของคณะกรรมการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นในทางการเมืองของคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติมาประมวลและพิจารณابนพื้นฐานหลักการและเหตุผล ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นของกรรมการอย่างกว้างขวางเพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การจัดทำความเห็นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และได้จัดทำเป็นรายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาและส่งไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๒. แนวทางและวิธีการพิจารณาศึกษาและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ

๒.๑ การรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการฯ ได้มีหนังสือนำเรียนแจ้งไปยังคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑๖ คณะ และคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาการผังเมืองและการใช้พื้นที่ เพื่อนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญตามกรอบโครงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๒.๒ การรับฟังความเห็นจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการการได้มีหนังสือแจ้งไปยังสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ตามกรอบโครงสร้างการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๒.๓ การรับฟังความเห็นจากภาคส่วนอื่น ๆ ที่ส่งมายังคณะกรรมการการ

คณะกรรมการการได้พิจารณาและประมวลความเห็นที่เกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดองจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ประชาชน เครือข่ายประชาชน และหน่วยงานภาคเอกชน เป็นต้น และนำมาประมวลเป็นความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

๒.๔ การรับฟังความเห็นจากโครงการสัมมนาต่าง ๆ ภาคส่วนอื่น ๆ ที่ส่งมายังคณะกรรมการการ

๑) โครงการสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติพบประชาชนเพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ๔ ภูมิภาค จำนวน ๔ ครั้ง รายละเอียด ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ภาคใต้ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘

ครั้งที่ ๒ ภาคกลาง ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

ครั้งที่ ๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ โรงแรมกรีนเนอร์รี่ รีสอร์ทท อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘

ครั้งที่ ๔ ภาคเหนือ ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบ พระชนมพรรษา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘

ทั้งนี้ การรับฟังความเห็นดังกล่าวได้มีการดำเนินการใน ๒ ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะที่ ๑ การกำหนดประเด็นการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นที่ขอรับฟังความคิดเห็นแล้วนำความคิดเห็นที่ได้รับมาประมวลในเชิงปริมาณ และ ลักษณะที่ ๒ การกำหนดประเด็นการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระภายใต้กรอบประเด็นที่กำหนดแล้วนำความคิดเห็นที่ได้รับมาประมวลในเชิงคุณภาพ

๒) ความเห็นจากโครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น หลักสูตร
“กระบวนการเสริมสร้างผู้นำนักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” จำนวน ๒ ครั้ง ประกอบด้วย

ครั้งที่ ๑ ณ โรงแรมลพบุรีอินน์ รีสอร์ท จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ ๘
พฤศจิกายน ๒๕๕๘ (กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง)

ครั้งที่ ๒ ณ โรงแรมเลยพาเลซ จังหวัดเลย เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
(กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย จังหวัดเลย จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์)

ทั้งนี้ การรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวได้มีการดำเนินการโดยผู้แทนของคณะกรรมการ
และได้นำมารวบรวมและประมวลเป็นความคิดเห็นที่ได้จากการรับฟังให้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้เกิดความชัดเจน

โดยเมื่อคณะกรรมการได้รับข้อมูลและความคิดเห็นต่าง ๆ จากคณะกรรมการ
สามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๑๖ คณะ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาผังเมือง
และการใช้พื้นที่ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และความเห็นจากภาคส่วนอื่นๆ เช่น ประชาชน
เครือข่ายประชาชน และหน่วยงานภาคเอกชน เป็นต้น และนำมาประมวลเป็นความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาให้
ความเห็นชอบและส่งไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ต่อไป

๓. การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็นของคณะกรรมการ

การพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการมีเนื้อหา ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่
ส่วนที่ ๑ ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา
เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาโดยนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับประเด็นในทาง
การเมืองของคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ส่งมายังคณะกรรมการมา
ประมวลและพิจารณาบนพื้นฐานหลักการและเหตุผล เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การจัดทำความเห็นเสนอต่อ
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้แก่

(๑) ประเด็นที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/การเลือกตั้ง

(๒) ประเด็นที่มาสมาชิกวุฒิสภา

(๓) ประเด็นการกำหนดที่มาของนายกรัฐมนตรี

(๔) ประเด็นความจำเป็นที่ต้องมีองค์กรหรือคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่

แก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ

ส่วนที่ ๒ ความเห็นอื่น ๆ ได้แก่ ความเห็นที่ได้รับจากคณะกรรมการสิทธิการสามัญประจำ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ความเห็นจากโครงการสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติพบประชาชนเพื่อรับฟัง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ๔ ภูมิภาค ความเห็นจากโครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น หลักสูตร “กระบวนการเสริมสร้างผู้นำนักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดของความเห็นเหล่านี้ ได้ดังต่อไปนี้

๓.๑ การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๑

คณะกรรมการสิทธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ดำเนินการพิจารณา และรวบรวมความเห็นต่างๆ โดยคณะกรรมการได้มีหนังสือแจ้งไปยังจากคณะกรรมการสิทธิการสามัญประจำ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑๖ คณะ และคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา การผังเมืองและการใช้พื้นที่ และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญตามกรอบโครงร่างการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และได้พิจารณาประมวลความเห็นที่เกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ การปฏิรูป และการสร้างความปรองดองจากภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ประชาชน เครือข่ายประชาชน และหน่วยงาน ภาคเอกชน เป็นต้น ตลอดจนความเห็นจากโครงการสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติพบประชาชน เพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ๔ ภูมิภาค โครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น หลักสูตร “กระบวนการเสริมสร้างผู้นำนักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เพื่อพิจารณาจัดทำเป็นรายงานการรวบรวมความเห็นของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการได้ส่งรายงานการรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๑) ให้กับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวกหมายเลข ๖)

๓.๒ การพิจารณาดำเนินการรวบรวมและเสนอความเห็น ครั้งที่ ๒

ภายหลังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) แล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) แล้วเสร็จ และได้เผยแพร่ให้หน่วยงานและประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ในครั้งนี้คณะกรรมการ จึงได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างเบื้องต้น) เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยคณะกรรมการได้มีการพิจารณาในประเด็นทางการเมืองเพื่อเสนอความเห็นบนพื้นฐานหลักการและเหตุผลประกอบด้วย

- ๑) ประเด็นที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/การเลือกตั้ง
- ๒) ประเด็นที่มาของสมาชิกวุฒิสภา
- ๓) ประเด็นการกำหนดที่มาของนายกรัฐมนตรี
- ๔) ความจำเป็นที่ต้องมีกลไกเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ และ
- ๕) ประเด็นอื่น ๆ

ตลอดจนได้ประมวลและรวบรวมความเห็นของคณะกรรมการสามัญประจำ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ได้มีการเสนอความเห็นไว้ในที่ประชุมร่วมกัน ระหว่างสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวมทั้งความเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและบุคคลอื่น ๆ ที่ส่งมายัง คณะกรรมการฯ โดยคณะกรรมการได้จัดทำเป็นรายงานการรวบรวมความเห็นประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๒) ขึ้น เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสำหรับประกอบการ พิจารณาจัดร่างรัฐธรรมนูญ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวกหมายเลข ๗ และเอกสาร ภาคผนวกหมายเลข ๘)

๔. ความเห็นของคณะกรรมการในแต่ละประเด็นตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่มีนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)

๔.๑ การพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑

คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ดำเนินการประมวลและจัดทำ เป็นความเห็นของคณะกรรมการ โดยนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับประเด็นในทาง การเมืองของคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ส่งมายังคณะกรรมการมา ประมวลและพิจารณาบนพื้นฐานหลักการและเหตุผล และความเห็นอื่น ๆ ได้แก่ ความเห็นที่ได้รับจาก คณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ความเห็นจากโครงการสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติพบประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ๔ ภูมิภาค ความเห็นจากโครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่น หลักสูตร “กระบวนการเสริมสร้างผู้นำนัก ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” โดยคณะกรรมการได้เสนอความเห็นของคณะกรรมการให้กับ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสามารถสรุปความเห็นแต่ละประเด็น ของคณะกรรมการ ได้ดังต่อไปนี้

๑) ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๑) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการการความคิดเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีจำนวน ๕๐๐ คน โดยกำหนดให้มีที่มาจากการเลือกตั้ง ๒ ประเภท คือ การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๕๐ คน และการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๕๐ คน เนื่องจากเป็นจำนวนที่น่าจะมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการสะท้อนเจตจำนงในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชนทั้งประเทศ โดยนับตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา และได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่เกิน ๕๐๐ คน มาโดยตลอด และแม้ว่าในปัจจุบันประชากรของประเทศไทยจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ควรให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจไปสู่ราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าการเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นการส่งเสริมระบบพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง

อย่างไรก็ดี กรรมการการส่วนหนึ่งมีความเห็นเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว เนื่องจากแม้ว่าการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะมีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ สามารถเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมาการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของประเทศไทยกลับเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีอิทธิพลในพรรคการเมืองและกลุ่มนายทุนที่สนับสนุนพรรคการเมืองสามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้โดยง่ายจึงไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

๑.๒) รูปแบบของบัตรเลือกตั้ง

คณะกรรมการการมีความเห็นเห็นว่า ในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรกำหนดให้มีบัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ โดยแยกเป็นบัตรสำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๑ ใบ และบัตรสำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๑ ใบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้ในประเทศไทยมาเป็นเวลาพอสมควร ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความคุ้นเคย ไม่ก่อให้เกิดความสับสนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และสามารถสะท้อนเจตจำนงประชาชนได้อย่างแท้จริงในกรณีที่ประชาชนประสงค์จะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองอื่น และที่สำคัญกรณี

ที่เกิดการทุจริตในการเลือกตั้ง การแยกบัตรสำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรสำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อออกจากกันอย่างชัดเจน จะก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ของการใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีในชั้นศาลได้โดยชัดเจนมากขึ้น

สำหรับการคิดคะแนน คณะกรรมการเห็นควรให้คิดคะแนนแบบสัดส่วนผสม ซึ่งอาจมีผลต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจพิจารณาถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้มีความยืดหยุ่นต่อไป

๑.๓) การกำหนดเขตเลือกตั้ง

คณะกรรมการมีความเห็นว่า ควรกำหนดเขตเลือกตั้งแบบเขตใหญ่ เรียงเบอร์ (๓ คน : ๑ เขต) เนื่องจากการกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีขนาดใหญ่จะทำให้การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นไปได้ยากกว่าการกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีขนาดเล็ก และแม้ว่ากรรมการบางส่วนจะเห็นว่า ควรกำหนดเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งซึ่งจะทำให้ซื้อสิทธิขายเสียงเป็นไปได้ยากมากกว่าการกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีขนาดใหญ่ แต่คณะกรรมการเห็นว่า การกำหนดให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งยังมีจุดด้อยในกรณีของจังหวัดที่สามารถมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เป็นจำนวนมากหากกำหนดให้ประชาชนสามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ๑ คน ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่ได้ลำดับท้าย ๆ อาจไม่จำเป็นต้องได้จำนวนคะแนนมากทำให้สามารถซื้อสิทธิขายเสียงได้โดยง่ายและไม่สะท้อนถึงเจตนารมณ์ของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่แต่หากกำหนดให้ประชาชนสามารถลงคะแนนเสียงได้ตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีในจังหวัดนั้น ๆ ก็จะทำให้ประชาชนในจังหวัดขนาดเล็กมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้น้อยกว่าประชาชนในจังหวัดขนาดใหญ่ จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒) ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

คณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรกำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๒๐๐ คน เนื่องจากเมื่อคณะกรรมการเสนอให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๐๐ คน การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๒๐๐ คน จึงเป็นจำนวนที่มีผลต่อการรักษาคุณอำนาจในรัฐสภาโดยเฉพาะกรณีที่มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

สำหรับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรให้มีสมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหาอย่างเดียวจากกลุ่มอาชีพและกลุ่มสังคมที่หลากหลาย และให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งประกอบด้วยกรรมการสรรหาที่มีความหลากหลาย และให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งประกอบด้วย

กรรมการสรรหาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยอาจประกอบด้วยประธานศาลต่าง ๆ ทุกศาล ประธานองค์กรอิสระ หรือประธานที่ประชุมอธิการบดี เป็นต้น นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ตลอดจนแนวทางหรือมาตรการในการป้องกันมิให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในกระบวนการสรรหา หรือการใช้ความใกล้ชิดของผู้ที่จะได้รับการสรรหากับกรรมการสรรหาอันจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ และความน่าเชื่อถือของกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

สำหรับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา คณะกรรมาธิการเห็นควรให้คงอำนาจหน้าที่ในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของวุฒิสภาไว้ เนื่องจากประเทศไทยปกครอง ในระบบรัฐสภาจึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจทั้งระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร และระหว่างองคาพยพต่าง ๆ ของฝ่ายนิติบัญญัติ ฉะนั้น การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีที่มาแตกต่าง จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและไม่มีความเชื่อมโยงกับพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการถอดถอน บุคคลออกจากตำแหน่งจึงมีความเหมาะสมแล้ว และแม้ที่ผ่านมามีการทำหน้าที่ถอดถอนบุคคลออกจาก ตำแหน่งของวุฒิสภาจะไม่ประสบความสำเร็จ แต่ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญบางประการ ได้แก่ การกำหนดสัดส่วนสมาชิกวุฒิสภาในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งสูงเกินไป (๓ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่) และการขาดความอิสระของสมาชิกวุฒิสภา ทำให้เป็นอุปสรรค ต่อการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐผ่านกระบวนการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

๓) การกำหนดที่มาของนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมาธิการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรี ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ต้องเป็นบุคคลที่สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำให้สามารถสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมซึ่งมิใช่สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเพื่อดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดวิกฤตทางการเมืองหรือกรณีที่มี เหตุทำให้ไม่สามารถสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมีความยึดโยงกับประชาชนคณะกรรมาธิการจึงได้กำหนดให้ นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นบุคคลที่สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เท่านั้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับในอดีตก็ได้กำหนดหลักการในลักษณะดังกล่าวไว้

๔) ความจำเป็นที่ต้องมีองค์กรหรือคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องมีองค์กรหรือคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่แก้ไขวิกฤตของประเทศเฉพาะในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดแนวทางการพิจารณาดำเนินการไว้หรือในกรณีที่ไม่สามารถใช้อำนาจรัฐหรืออำนาจบริหารในการบริหารประเทศได้ โดยควรมีแนวทางในการกำหนดองค์กรหรือคณะกรรมการที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศดังกล่าว

๔.๒ การพิจารณาเสนอความเห็น ครั้งที่ ๒

ภายหลังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) แล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) แล้วเสร็จ และได้เผยแพร่ให้หน่วยงานและประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ในการนี้ คณะกรรมการฯ จึงได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างเบื้องต้น) เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยคณะกรรมการฯ ได้มีการพิจารณาในประเด็นทางการเมืองเพื่อเสนอความเห็นบนพื้นฐานหลักการและเหตุผลประกอบด้วย

- ๑) ประเด็นที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/การเลือกตั้ง
- ๒) ประเด็นที่มาของสมาชิกวุฒิสภา
- ๓) ประเด็นการกำหนดที่มาของนายกรัฐมนตรี
- ๔) ความจำเป็นที่ต้องมีกลไกเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ และ
- ๕) ประเด็นอื่น ๆ

อีกทั้ง ได้ประมวลและรวบรวมความเห็นของคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ได้มีการเสนอความเห็นไว้ในที่ประชุมร่วมกันระหว่างสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวมทั้งความเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและบุคคลอื่น ๆ ที่ส่งมายังคณะกรรมการฯ โดยคณะกรรมการฯ ได้จัดทำเป็นรายงานการรวบรวมความเห็นประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๒) ขึ้น เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสำหรับประกอบการพิจารณาจัดร่างรัฐธรรมนูญ โดยสามารถสรุปความเห็นแต่ละประเด็นของคณะกรรมการฯ ดังนี้

๑) ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๑) รูปแบบของบัตรเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่าในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรกำหนดให้มีบัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ โดยแยกเป็นบัตรสำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๑ ใบ และบัตรสำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๑ ใบ โดยมีเหตุผล คือ

๑.๑.๑) เหตุผลที่กำหนดให้มีบัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ

๑. การใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ สามารถสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างแท้จริงในกรณีที่ประชาชนประสงค์จะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่ออีกพรรคการเมืองหนึ่ง

๒. การใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ เป็นรูปแบบที่ประเทศไทยใช้มาเป็นระยะหนึ่งจนกระทั่งประชาชนเริ่มมีความเข้าใจและคุ้นเคยกับการใช้บัตรเลือกตั้งแบบ ๒ ใบแล้ว ดังนั้น การเปลี่ยนรูปแบบไปใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ จึงอาจก่อให้เกิดความสับสนแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓. การใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ เป็นการให้สิทธิแก่ประชาชนสามารถเลือกบุคคลที่ประสงค์จะให้เป็นตัวแทนในพื้นที่และเลือกพรรคการเมืองที่ชื่นชอบในนโยบายได้อย่างเต็มที่

๔. การใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ เป็นการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองที่มีฐานเสียงกระจายแต่ไม่มากพอในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง สามารถมีสมาชิกพรรคในสภาผู้แทนราษฎรได้

๕. การใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ ทำให้การหุ้มข้อเสียงของพรรคการเมืองทำได้ยากขึ้น เนื่องจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเลือกตัวบุคคลและพรรคการเมืองแยกจากกันได้

๖. กรณีที่เกิดการทุจริตในการเลือกตั้ง การแยกบัตรสำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรสำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อออกจากกันอย่างชัดเจน จะก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ของความสะดวกในการดำเนินคดีและการนับคะแนน

๑.๑.๒ เหตุที่คณะกรรมการสิทธิการไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีบัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ร่างเบื้องต้น) ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. แม้ว่าการกำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ จะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ยึดติดในตัวบุคคลและส่งเสริมระบบพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง แต่สภาพสังคมไทยในปัจจุบันยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการดังกล่าว เนื่องจากประชาชนยังมีค่านิยมในการเลือกตัวบุคคลผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งมากกว่าการพิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมือง ดังนั้น การกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ จึงอาจทำให้ผลการลงคะแนนที่ได้ไม่สามารถสะท้อนถึงความนิยมหรือเจตจำนงของประชาชนในการเลือกพรรคการเมืองได้อย่างแท้จริง

๒. การกำหนดให้การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ เป็นการสร้างความสับสนทางความคิดในการตัดสินใจให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรณีที่ต้องการจะเลือกผู้ลงรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่สังกัดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่ต้องการเลือกพรรคการเมืองอีกพรรคหนึ่ง

๓. การกำหนดให้การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนไม่สามารถเลือกตัวบุคคลที่ประสงค์ให้เป็นตัวแทนในสภาผู้แทนราษฎรและเลือกพรรคการเมืองที่ชื่นชอบในนโยบายได้

๔. การกำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ อาจก่อให้เกิดการทุ่มซื้อเสียงของพรรคการเมืองเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งชนะการเลือกตั้ง และให้พรรคการเมืองได้คะแนนเสียงเป็นจำนวนมากซึ่งจะมีผลต่อการนำไปคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองพึงจะมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

๕. การกำหนดให้การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรเลือกตั้ง ๑ ใบ เป็นการเปิดโอกาสพรรคการเมืองที่มีฐานเสียงกระจายแต่ไม่มากพอในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งไม่ให้มีสมาชิกพรรคเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๒) การกำหนดเขตเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่าควรกำหนดเขตเลือกตั้งแบบเขตใหญ่ เรียงเบอร์ (๓ คน : ๑ เขต) โดยมีเหตุผล ดังนี้

๑.๒.๑) เหตุผลในการกำหนดเขตเลือกตั้งแบบเขตใหญ่เรียงเบอร์

๑. การกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีขนาดใหญ่จะทำให้การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นไปได้ยากกว่าการกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีขนาดเล็ก ทำให้คนดีมีความสามารถมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. การกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีขนาดใหญ่ทำให้การควบคุมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนโดยผู้มีสิทธิพลไม่สามารถกระทำได้อย่างง่าย

๓. การกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีขนาดใหญ่ทำให้การแข่งขันภายในพื้นที่ลดความรุนแรงลง

๔. การกำหนดเขตเลือกตั้งควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ คือ การกำหนดรูปแบบที่จะสามารถป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงได้ หรือทำให้การซื้อสิทธิขายเสียงสามารถกระทำได้อย่างยากที่สุดอันจะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมและสามารถสะท้อนเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชนได้

๑.๒.๒) เหตุผลที่เห็นด้วยกับการกำหนดเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียว เรียงเบอร์เดียว ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. การกำหนดเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวเรียงเบอร์เดียวจะทำให้การซื้อสิทธิขายเสียงกระทำได้อย่างง่าย

๒. การกำหนดเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวเรียงเบอร์เดียวทำให้ผู้มีสิทธิพลสามารถควบคุมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ง่าย

๓. การกำหนดเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวเรียงเบอร์เดียวทำให้การแข่งขันภายในพื้นที่ที่มีความรุนแรงมาก อาจจะนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือบุคคลที่ให้การสนับสนุนผู้สมัครรายใดรายหนึ่งได้ และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสร้างความปรองดองของชาติ

๑.๓) การคิดคะแนน

คณะกรรมการการมีความเห็นว่า การคิดคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรใช้วิธีการคิดคะแนนแบบสัดส่วนผสม (Mixed Member Proportional : MMP) โดยอาจปรับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ได้ตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนเกิน (Overhang) ตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยมีเหตุผล คือ

- วิธีการคิดคะแนนแบบสัดส่วนผสม (Mixed Member Proportional : MMP) เป็นวิธีการที่ทำให้สามารถสะท้อนเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชนในเรื่องความนิยมต่อพรรคการเมืองและทำให้ทุกคะแนนเสียงถูกนำมาคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่พรรคการเมืองพึงมี ตลอดจนคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคจะได้รับ

๑.๔) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการการมีความเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน แต่ไม่เกิน ... คน โดยกำหนดให้มีที่มาจากการเลือกตั้ง ๒ ประเภท คือ การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๕๐ คน และการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕๐ คน แต่ไม่เกิน ... คน โดยมีเหตุผล ดังนี้

๑. การกำหนดให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน แต่ไม่เกิน ... คน น่าจะเป็นจำนวนที่มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการสะท้อนเจตจำนงในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชนทั้งประเทศ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน ๕๐๐ คน

๒. สืบเนื่องจากการที่คณะกรรมการเสนอให้ใช้วิธีการคิดคะแนนแบบสัดส่วนผสม (Mixed Member Proportional : MMP) ซึ่งอาจทำให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนเกิน ดังนั้น จึงต้องกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อไม่ให้เกินจำนวนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

๓. การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นการส่งเสริมระบบพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง

๒) ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

หลักการของสมาชิกวุฒิสภามีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีสภาผู้ทรงคุณวุฒิ ในการทำหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุลสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเห็นได้จากหน้าที่ตามความรับผิดชอบ ในมาตรา ๑๕๑ ของร่างรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งวุฒิสภาที่ถือได้ว่าเป็นสภาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมาธิการจึงมีความเห็นดังต่อไปนี้

๒.๑) จำนวนและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

คณะกรรมาธิการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน มาจากการสรรหาทั้งหมดจากกลุ่มอาชีพและกลุ่มสังคม ที่หลากหลาย และให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย ผู้นำองค์กร ตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ ควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ตลอดจนแนวทางหรือมาตรการในการป้องกันมิให้เกิดระบบอุปถัมภ์ ในกระบวนการสรรหาหรือการใช้ความใกล้ชิดของผู้ที่จะได้รับการสรรหากับกรรมการสรรหาอันจะส่งผล ต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา โดยมีเหตุผล ดังนี้

๒.๑.๑ เหตุผลสนับสนุนการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิก จำนวน ๒๐๐ คน และมาจากการสรรหาทั้งหมด

๑. เมื่อคณะกรรมาธิการเสนอให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๒๐๐ คน จึงเป็นจำนวน ที่มีผลต่อการรักษาดุลอำนาจในรัฐสภาในกรณีที่มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

๒. เนื่องจากประเทศไทยปกครองในระบอบรัฐสภา จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร และระหว่าง องค์กรพหุต่าง ๆ ภายในฝ่ายนิติบัญญัติ ฉะนั้น การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีที่มาจากการสรรหา ซึ่งไม่มีความเชื่อมโยงกับพรรคการเมืองและแตกต่างจากที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงมีความ เป็นอิสระในการทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย และตรวจสอบถ่วงดุลการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎร และรัฐบาล

๓. เนื่องจากตามมาตรา ๑๕๑ ของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาประชุมร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องสำคัญของประเทศหลายประการ เช่น การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การให้ความเห็นชอบในการ ประกาศสงคราม หรือการรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา เป็นต้น จากอำนาจ หน้าที่ดังกล่าวจึงทำให้วุฒิสภามีบทบาทในลักษณะของการเป็นสภาผู้ทรงคุณวุฒิ และจำเป็นต้อง ประกอบไปด้วยสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้และประสบการณ์ ความเป็นกลาง และไม่อยู่ภายใต้

อิทธิพลทางการเมืองใด ๆ ดังนั้น สมาชิกวุฒิจึงควรมีที่มาแตกต่างจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันสามารถทำให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิมาทำหน้าที่ โดยใช้วิธีการสรรหาสมาชิกทั้งหมดจากผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีความเป็นกลาง

๒.๑.๒ เหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับการที่กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภา มาจากการเลือกตั้งกันเองของกลุ่มต่าง ๆ ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ร่างเบื้องต้น) ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสมาชิกมาจากการเลือกตั้งกันเอง ของกลุ่มต่าง ๆ แบบเลือกข้ามกลุ่มกันเป็นการดำเนินการที่มีความซับซ้อน และเข้าใจยากถึงที่มา ทำให้เกิดความยุ่งยากและสร้างความขัดแย้งในกลุ่มต่าง ๆ ได้

๒. กระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแบบข้ามกลุ่มกัน เป็นการสร้างความสับสนให้แก่ตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เพราะแต่ละกลุ่มต้องเลือกบุคคล จากกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่รู้จักกันซึ่งไม่ใช่เป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพตามเจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญ และจากคำชี้แจงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ชี้แจงว่าจะต้องเลือกจากระดับอำเภอ สู่ระดับจังหวัด และจากระดับจังหวัดสู่ระดับประเทศ ทำให้การดำเนินการดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลา ยาวนานมาก

๓. การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแบบข้ามกลุ่มกันอาจถูก แทรกแซง ควบคุม จัดสรร และแลกเปลี่ยนตอบแทนผลประโยชน์ในกลุ่มและระหว่างกลุ่มจาก ผู้มีอิทธิพลทางการเมือง และกลุ่มทุนต่าง ๆ ได้ ดังเช่น การเลือกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ มีการจัดตั้งกลุ่มคนและมีลักษณะของการบล็อกโหวต หรือกรณีการเลือกคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งสามารถส่งคนของ ฝ่ายการเมืองมาเป็นสมาชิกในองค์กรดังกล่าวได้

๒.๒) อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

คณะกรรมการธิการมีความเห็นว่า ควรให้มีบทบัญญัติการถอดถอน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ และควรคงอำนาจหน้าที่ในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยมีเหตุผล ดังนี้

๒.๒.๑ เหตุผลสนับสนุนให้มีบทบัญญัติการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ และคงอำนาจหน้าที่ในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรง
ตำแหน่งระดับสูง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้เป็นของวุฒิสภา

๑. เนื่องจากประเทศไทยปกครองในระบอบรัฐสภา
จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจทั้งระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร กับฝ่ายตุลาการ
และระหว่างองคาพยพต่าง ๆ ภายในฝ่ายนิติบัญญัติ ฉะนั้น การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีที่มา
ที่แตกต่างจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและไม่มีความเชื่อมโยงกับพรรคการเมือง มีอำนาจหน้าที่ในการ
ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งจึงมีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากกระบวนการถอดถอนเป็น
กระบวนการตรวจสอบความรับผิดชอบทางการเมืองของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงควรกำหนดให้
อยู่ในความรับผิดชอบของวุฒิสภา ซึ่งเป็นองค์กรด้านนิติบัญญัติที่สามารถใช้เวทีวุฒิสภาในการเปิด
อภิปรายเพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแสดงความรับผิดชอบทางการเมือง ด้วยการถูกอภิปราย
ตรวจสอบในวุฒิสภา หากสมาชิกวุฒิสภาจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนดเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ผู้นั้นมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่เหมาะสมตามที่ถูกล่าม้างจริง สมาชิกวุฒิสภาก็สามารถลงมติ
ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้

๒. การกำหนดให้ศาลเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการถอดถอน
บุคคลออกจากตำแหน่ง (ให้พ้นจากตำแหน่ง) เป็นเรื่องการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ใช้อำนาจรัฐ
ว่าเหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องทางการเมืองที่ภายในฝ่ายการเมืองจะต้องตรวจสอบกันเอง
อาจทำให้ศาลถูกวิพากษ์วิจารณ์ในการตัดสินใจ ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของศาลได้
นอกจากนี้ การกำหนดให้ศาลทำหน้าที่ดังกล่าวเฉพาะในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาเป็น
ผู้กล่าวหาเองยังทำให้หลักการถ่วงดุลอำนาจระหว่างศาลกับองค์กรอื่น ๆ เสื่อมไปด้วย

๒.๒.๒ เหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับการไม่มีบทบัญญัติการถอดถอน
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไว้ในรัฐธรรมนูญ และคงอำนาจหน้าที่ในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
ให้เป็นของวุฒิสภา

- ตามร่างมาตรา ๒๓๑ กระบวนการให้พ้นจากตำแหน่งของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและตำแหน่งอื่นที่มีสาเหตุมาจากการร้ายรอยผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่
ซึ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบุคคลดังกล่าวมีความผิด
และต้องพ้นจากตำแหน่งแล้ว จะมีมูลกรณีความผิดทางอาญาด้วย ในกรณีหลังนี้ผู้ถูกล่าม้างจะถูกฟ้อง

ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งจะมีปัญหาว่าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะผูกพันศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่

๒.๓) วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

คณะกรรมการการได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นหลักการที่เริ่มใช้มาตั้งแต่การปฏิรูปการเมืองครั้งแรกตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อเนื่องถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และไม่ปรากฏว่าวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาจะมีปัญหาอุปสรรคแต่อย่างใด

๓) การกำหนดที่มาของนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการการได้พิจารณาแล้ว ไม่เห็นด้วยกับหลักการที่กำหนดให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี พรรคละไม่เกิน ๓ รายชื่อ ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คือ กรณีการกำหนดให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีพรรคละไม่เกิน ๓ รายชื่อ เป็นการจำกัดสิทธิของสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเฉพาะบุคคลที่พรรคการเมืองเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเท่านั้น โดยเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีพรรคละไม่เกิน ๓ รายชื่อ ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คือ ถ้ารายชื่อที่ถูกเสนอนั้น คัดเลือกมาจากกลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งและเมื่อประกาศผลการเลือกตั้งบุคคลตามรายชื่อดังกล่าวได้รับการเลือกตั้ง บุคคลเหล่านั้นจะมีสถานภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ถ้าแพ้การเลือกตั้งบุคคลเหล่านั้นก็จะมีสถานภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากแพ้การเลือกตั้ง ซึ่งดูไม่เหมาะสมที่จะนำรายชื่อเหล่านั้นเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้การรับรองเป็นนายกรัฐมนตรี อีกทั้งในกรณีที่พรรคการเมืองเสนอรายชื่อผู้ที่พรรคจะเสนอเป็นนายกรัฐมนตรี โดยเลือกจากบุคคลซึ่งไม่ได้ส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็จะเป็นจุดอ่อนให้พรรคการเมืองอื่นโจมตีได้ว่าไม่มีความเป็นประชาธิปไตย

๔) ความจำเป็นที่ต้องมีกลไกเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องมีกลไกเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศเฉพาะในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดแนวทางการดำเนินการไว้ หรือในกรณีที่สถาบันทางการเมืองไม่สามารถใช้อำนาจรัฐหรืออำนาจบริหารในการบริหารประเทศได้ โดยควรกำหนดให้มีกลไกที่เป็นที่ยอมรับของสังคมเพื่อทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศดังกล่าว โดยให้เป็นอำนาจของรัฐสภา หรือวุฒิสภาในกรณีที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร หรือมีสภาผู้แทนราษฎรแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แล้วแต่กรณี ที่จะวินิจฉัยว่าสถานการณ์ใดที่จะถือว่าเป็นวิกฤติของประเทศ และหากปรากฏว่ารัฐสภาหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีคำวินิจฉัยว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นวิกฤติของประเทศแล้ว ให้เป็นอำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญในการเรียกประชุมร่วมกันของผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ปลัดกระทรวงกลาโหม และบุคคลอื่นใดตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยให้ที่ประชุมดังกล่าวมีอำนาจในการบริหารจัดการสถานการณ์เพื่อให้สถานการณ์กลับคืนสู่ภาวะปกติโดยเร็ว เพราะแม้ว่าร่างมาตรา ๒๐๗ จะกำหนดว่าการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ถ้าไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่จะยกมาปรับแก้กรณีใดได้ ให้วินิจฉัยกรณีนั้นตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ แต่อย่างไรก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจวินิจฉัยได้เฉพาะภายในกรอบอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๕ เท่านั้น จึงไม่สามารถนำหลักการในมาตราดังกล่าวมาใช้บังคับเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศได้

๕) ประเด็นสำคัญอื่น ๆ

๕.๑) การนำบทบัญญัติในมาตรา ๔ และมาตรา ๗ หมวด ๑ บททั่วไปของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๔ และมาตรา ๗ หมวด ๑ บททั่วไป ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เนื่องจากบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์โดยเฉพาะมาตรา ๔ ที่บัญญัติคุ้มครองเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล และจากการที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ไม่เคยมีปัญหาในการบังคับใช้แต่อย่างใด ดังนั้น จึงควรนำหลักการตามบทบัญญัติดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วย

สำหรับเหตุผลที่สมควรนำหลักการตามบทบัญญัติในมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้ในหมวดทั่วไปของร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญนำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๗ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการนำมาตราดังกล่าวไปปรับใช้ ไม่ว่าจะเป็นศาลรัฐธรรมนูญซึ่งสามารถใช้อำนาจได้เพียงตามกรอบของมาตรา ๒๐๕ เท่านั้น องค์กรอื่นก็ไม่สามารถนำหลักการดังกล่าวไปใช้ได้เช่นกัน

๕.๒) การกำหนดให้รัฐต้องสนับสนุน ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นควรเพิ่มบทบัญญัติให้รัฐต้องสนับสนุน ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่นหรือตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ไว้ในหมวดหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่ได้ลงนามเข้าร่วมเป็นภาคี ดังนั้น จึงต้องกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการสนับสนุน ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่นหรือตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

๕.๓) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๔๖

คณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรให้คงหลักการตามมาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กล่าวคือ กำหนดแนวทางการยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีบุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็น ๒ แนวทาง คือ ๑) ให้ผู้ทราบการกระทำความผิดดังกล่าวยื่นเรื่องผ่านอัยการสูงสุดเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือ ๒) ให้ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวสามารถยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง เพื่อให้สิทธิแก่ประชาชนสามารถใช้สิทธิได้ ๒ ช่องทาง และหลักการดังกล่าวจะเป็นไปตามแนวคำวินิจฉัยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัย ในคำวินิจฉัยที่ ๑๘-๒๒/๒๕๕๕

๕.๔) การเพิ่มความชัดเจนในบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดกำลังทหารตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรเพิ่มความชัดเจนในบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดกำลังทหารเพื่อให้การรักษาอธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยแก้ไขมาตรา ๔๘ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับการจัดกำลังทหารให้มีความชัดเจนขึ้น คือ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณาภาพแห่งอาณาเขต

และเขตอำนาจรัฐ ความมั่นคงของรัฐ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยเหมาะสมและเพียงพอแก่ความจำเป็นเพื่อดำเนินการดังกล่าว และเพื่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากมาตรา ๔๘ กำหนดไว้กว้างเกินไปจะทำให้การกำหนดกำลังรบได้ไม่ชัดเจนและไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร รวมทั้งไม่ครอบคลุมถึงบทบาทภารกิจของทหารด้านการพัฒนาประเทศ

๕.๕) การกำหนดเรื่องราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ

เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญไม่มีบทบัญญัติในเรื่องราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ คณะกรรมาธิการพิจารณาเห็นว่า ควรนำแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ตามมาตรา ๗๘ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มากำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญด้วย คือ จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน เหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัดเพียงพอตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่

๕.๖) การยกเลิกข้อจำกัดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา

๖๐ หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ

คณะกรรมาธิการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรแก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๖๐ เป็น “มาตรา ๖๐ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ” โดยมีเหตุผล คือ เพื่อให้เป็นดุลพินิจของศาลในการพิจารณาและไม่เป็นการตัดสิทธิของประชาชนตั้งแต่เบื้องต้น

๕.๗) การกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติในบทบัญญัติของมาตรา ๖๑

หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ไปบัญญัติในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

คณะกรรมาธิการพิจารณาเห็นว่า ควรให้บทบัญญัติในมาตรา ๖๑ ซึ่งอยู่ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ไปบัญญัติในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง เป็น “มาตรา ๖๑ รัฐต้องจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาของประเทศและเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว” โดยมีเหตุผล คือ เพื่อกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ อันจะเป็นการบังคับทิศทางให้ยุทธศาสตร์ชาติได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจากรัฐบาลในอนาคต

๕.๘) การกำหนดรายละเอียดของหนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

คณะกรรมการธิการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับการตีความของหนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ดังนั้น ให้นำรายละเอียดของความหมายของหนังสือสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๔ ของร่างรัฐธรรมนูญซึ่งบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลมาบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๓ ของร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดความชัดเจนดังนี้

“มาตรา ๑๗๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคม ของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความแจ้ง หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงของเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางตามวรรคสองหมายความว่าหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติโดยในกฎหมายต้องกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการเยียวยาที่จำเป็นด้วย

เมื่อมีปัญหาว่าหนังสือสัญญาใดเป็นกรณีตามวรรคสองหรือวรรคสามหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ”

๕.๙) การแยกศาลรัฐธรรมนูญออกจากหมวดศาล และการให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม

คณะกรรมการธิการพิจารณาเห็นว่า ควรบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญอยู่ในหมวดศาลในลักษณะเช่นเดียวกันกับที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อป้องกันมิได้เกิดความสับสนเกี่ยวกับสถานะของศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมควรให้เป็นอำนาจหน้าที่

ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ประกอบกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ส่งผลให้ทุกหน่วยงานได้จัดทำประมวลจริยธรรมและใช้บังคับแล้ว ดังนั้น จึงสมควรตัดมาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๖๕ ออก

๕.๑๐) การกำหนดให้มีหมวดว่าด้วยการปฏิรูปในร่างรัฐธรรมนูญนี้

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการเพื่อให้เกิดการปฏิรูปโดยแยกออกจากมาจากบทเฉพาะกาล มาเป็นหมวดหนึ่งในร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวคณะกรรมการเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาทบทวนบรรจุประเด็นดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญต่อไป

๕.๑๑) การห้ามคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

กรณีดังกล่าวมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาและให้ความสำคัญ คือ ๑) การป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ๒) การจำกัดสิทธิของบุคคลจะต้องมีการกำหนดไว้ล่วงหน้า อาทิ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้กรรมการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด และ ๓) ควรมีเหตุผลที่เพียงพอในการขจัดความมีส่วนได้เสีย ซึ่งจากกรณีดังกล่าว คณะกรรมการได้ตั้งประเด็นคำถามต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่า เพราะเหตุใดจึงมีการบัญญัติห้ามคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและการมีบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าวจะถือเป็นการจำกัดสิทธิในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของบุคคลดังกล่าวหรือไม่ เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ไม่มีบทบัญญัติอันเป็นการจำกัดสิทธิในลักษณะดังกล่าวไว้ คงมีแต่เฉพาะข้อห้ามสำหรับกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้นที่บัญญัติไว้ชัดเจนตั้งแต่แรกว่าจะถูกห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๒ ปี ตามมาตรา ๓๓ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙๔ วรรคสอง

๕.๑๒) การกำหนดกรอบเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามบทเฉพาะกาล

คณะกรรมการธิการเห็นว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จทั้ง ๑๐ ฉบับ ภายในเวลาที่กำหนด เนื่องจากหากจัดทำไม่แล้วเสร็จภายในเวลานี้โอกาสที่จะมีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งหมดให้แล้วเสร็จและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญจะไม่บรรลุผลเพราะเป็นเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นแล้วในอดีต

นอกจากนี้ คณะกรรมการธิการเห็นว่า กรณีที่ร่างมาตรา ๒๕๙ วรรคสี่ กำหนดกรอบเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับเป็นระยะเวลาที่เร่งรัดเกินไปและขัดกับสภาพข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการพิจารณาเนื้อหาอย่างละเอียด รอบคอบ การกำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน จึงเป็นระยะเวลาที่เร่งรัดเกินไปจนอาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๕.๑๓) การกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสนอหรือผู้มีหน้าที่พิจารณากฎหมายที่ไม่ดำเนินการภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด หรือภายในเวลาอันสมควร ให้ถือว่าจงใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการธิการพิจารณาเห็นว่า ควรนำเนื้อหาตามมาตรา ๒๘๓ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับเสนอสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติ ที่ศาสตราจารย์บรรลือศักดิ์ อูวรรณโณ เป็นประธานคณะกรรมการกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ด้วย คือ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ดำเนินการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติได้เพื่อให้การเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แต่ผู้มีหน้าที่เสนอหรือผู้มีหน้าที่พิจารณากฎหมายดังกล่าวไม่ดำเนินการภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด หรือภายในเวลาอันสมควรในกรณีที่รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดเวลาไว้ ทำให้การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญไม่บังเกิดผลให้ถือว่าคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ผู้มีหน้าที่เสนอหรือผู้มีหน้าที่พิจารณากฎหมายนั้น จงใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยหรือเป็นเหตุที่ตนมิได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วย

นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยได้กำหนดประเด็นคำถามเป็นรายชื่อเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ ดังนี้

๑) โครงการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งชาติพบประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ๔ ภูมิภาค รายละเอียด ดังนี้

การรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวได้มีการดำเนินการใน ๒ ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะที่ ๑ การกำหนดประเด็นการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นที่ขอรับฟังความคิดเห็นแล้วนำความคิดเห็นที่ได้รับมาประมวลในเชิงปริมาณ และ

ลักษณะที่ ๒ การกำหนดประเด็นการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่ให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระภายใต้กรอบประเด็นที่กำหนดแล้วนำความคิดเห็นที่ได้รับมาประมวลในเชิงคุณภาพ รายละเอียด ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ภาคใต้ วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๗๑๕ คน รายละเอียดจำแนกได้ดังนี้

๑. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่เหมาะสม จำนวน ๕๐๐ คน

- เห็นด้วย ๕๓๗ คน คิดเป็น ๗๕.๑ %
- ไม่เห็นด้วย ๑๖๕ คน คิดเป็น ๒๓.๑ %
- จำนวนอื่น ๆ

ส.ส. ควรมีจำนวน ๔๐๐ คน มีผู้ตอบ = ๔๒ คน (มากที่สุด)

ส.ส. ควรมีจำนวน ๓๐๐ คน มีผู้ตอบ ๓๓ คน (มากเป็นอันดับ ๒)

- ไม่ตอบในข้อนี้ ๑๓ คน คิดเป็น ๑.๘ %

๒. ควรใช้บัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กี่ใบ

- ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว ๓๔๕ คน คิดเป็น ๔๘.๓ %
- ใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ ๓๖๑ คน คิดเป็น ๕๐.๕ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ - คน

๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากใช้ระบบเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม โดยกำหนดให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต มาจากการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้เป็นแบบบัญชีรายชื่อเดียวทั่วประเทศ โดยใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง โดยใช้วิธีคำนวณจากผลรวมจากคะแนนเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ทุกคะแนนเสียงมีความหมายในการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เห็นด้วย ๕๓๔ คน คิดเป็น ๗๔.๗ %
- ไม่เห็นด้วย ๑๖๓ คน คิดเป็น ๒๒.๘ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๑๘ คน คิดเป็น ๒.๕ %

๔. การกำหนดขนาดของเขตเลือกตั้ง

- เขตเล็กมี ส.ส. ๑ คน ๑๔๓ คน คิดเป็น ๒๐.๐ %
- เขตใหญ่มี ส.ส. หลายคน (เช่น ๓ คน) ๑๐๔ คน คิดเป็น ๑๔.๕ %
- ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยมีจำนวน ส.ส. ตามสัดส่วนต่อประชากร ตามที่กำหนด ๔๕๒ คน คิดเป็น ๖๓.๒ %

- ไม่ตอบในข้อนี้ ๑๖ คน คิดเป็น ๒.๒ %

๕. ให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เห็นด้วย ๔๑๓ คน คิดเป็น ๕๗.๘ %
- ไม่เห็นด้วย ๒๙๒ คน คิดเป็น ๔๐.๘ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๑๐ คน คิดเป็น ๑.๔ %

๖. การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

- มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ๒๕๘ คน คิดเป็น ๓๖.๑ %
- มาจากการสรรหาทั้งหมด ๓๘ คน คิดเป็น ๕.๓ %
- มาจากทั้งสองวิธีผสมผสานกัน ๓๑๙ คน คิดเป็น ๔๔.๖ %
- มาจากการเลือกตั้งและมาจากการสรรหาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ๕๘ คน คิดเป็น ๘.๑ %

- มาจากตัวแทนกลุ่มประชาชน ที่ประชาชนในกลุ่มเลือกกันเอง - คน
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๔๒ คน คิดเป็น ๕.๙ %

๗. ควรมีกลไกและกระบวนการในการแก้ไขวิกฤติของประเทศ หรือไม่ ในกรณี
ที่หน่วยงานต่าง ๆ ตามระบบปกติอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถรับมือกับวิกฤติดังกล่าวได้แล้ว

- เห็นด้วย ๖๒๐ คน คิดเป็น ๘๖.๗ %
- ไม่เห็นด้วย ๔๗ คน คิดเป็น ๖.๖ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๔๘ คน คิดเป็น ๖.๗ %

ครั้งที่ ๒ ภาคกลาง วันอังคารที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้
จอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๑,๓๖๔ คน รายละเอียด
จำแนกได้ดังนี้

๑. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่เหมาะสม จำนวน ๕๐๐ คน

- เห็นด้วย ๑,๑๕๐ คน คิดเป็น ๘๔.๓ %
- ไม่เห็นด้วย ๑๙๔ คน คิดเป็น ๑๔.๒ %
- จำนวนอื่น ๆ
- ส.ส. ควรมีจำนวน ๔๐๐ คน มีผู้ตอบ = ๓๔ คน (มากที่สุด)
- ส.ส. ควรมีจำนวน ๓๐๐ คน มีผู้ตอบ ๒๓ คน
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๒๐ คน คิดเป็น ๑.๕ %

๒. ควรใช้บัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กี่ใบ

- ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว ๕๓๑ คน คิดเป็น ๓๘.๙ %
- ใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ ๘๑๙ คน คิดเป็น ๖๐.๐ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๑๔ คน คิดเป็น ๑.๐ %

๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากใช้ระบบเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม
โดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต มาจากการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว
ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้เป็นแบบบัญชีรายชื่อเดียวทั้งประเทศ โดยใช้เขต
ประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง โดยใช้วิธีคำนวณจากผลรวมจากคะแนนเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบแบ่งเขตที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ทุกคะแนนเสียงมี
ความหมายในการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เห็นด้วย ๘๙๕ คน คิดเป็น ๖๕.๖ %
- ไม่เห็นด้วย ๔๓๒ คน คิดเป็น ๓๑.๗ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๓๗ คน คิดเป็น ๒.๗ %

๔. การกำหนดขนาดของเขตเลือกตั้ง

- เขตเล็กมี ส.ส. ๑ คน ๓๗๘ คน คิดเป็น ๒๗.๗ %
- เขตใหญ่มี ส.ส. หลายคน (เช่น ๓ คน) ๑๗๒ คน คิดเป็น ๑๒.๖ %
- ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยมีจำนวน ส.ส. ตามสัดส่วนต่อประชากร ตามที่กำหนด ๗๘๗ คน คิดเป็น ๕๗.๗ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๒๗ คน คิดเป็น ๒.๐ %

๕. ให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เห็นด้วย ๙๔๒ คน คิดเป็น ๖๙.๑ %
- ไม่เห็นด้วย ๔๐๖ คน คิดเป็น ๒๙.๘ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๑๖ คน คิดเป็น ๑.๒ %

๖. การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

- มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ๖๕๗ คน คิดเป็น ๔๘.๒ %
- มาจากการสรรหาทั้งหมด ๔๔ คน คิดเป็น ๓.๒ %
- มาจากทั้งสองวิธีผสมผสานกัน ๕๔๕ คน คิดเป็น ๔๐.๐ %
- มาจากการเลือกตั้งและมาจากการสรรหาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ๗๐ คน คิดเป็น ๕.๑ %
- มาจากตัวแทนกลุ่มประชาชน ที่ประชาชนในกลุ่มเลือกกันเอง - คน
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๔๘ คน คิดเป็น ๓.๕ %

๗. ควรมีกลไกและกระบวนการในการแก้ไขวิกฤติของประเทศ หรือไม่ ในกรณี ที่หน่วยงานต่าง ๆ ตามระบบปกติอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถรับมือกับวิกฤติดังกล่าวได้แล้ว

- เห็นด้วย ๑๑๖๑ คน คิดเป็น ๘๕.๑ %
- ไม่เห็นด้วย ๑๔๐ คน คิดเป็น ๑๐.๓ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๖๓ คน คิดเป็น ๔.๖ %

ครั้งที่ ๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันพุธที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรมเดอะ กรีนเนอร์ รีสอร์ท เขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๔๑๗ คน รายละเอียดจำแนกได้ดังนี้

๑. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่เหมาะสม จำนวน ๕๐๐ คน

- เห็นด้วย ๓๗๒ คน คิดเป็น ๘๙.๒ %
- ไม่เห็นด้วย ๑๓๒ คน คิดเป็น ๑๔.๔ %
- จำนวนอื่น ๆ

ส.ส. ควรมีจำนวน ๔๐๐ คน มีผู้ตอบ = ๔๔ คน (มากที่สุด)

ส.ส. ควรมีจำนวน ๕๐๐ คน มีผู้ตอบ ๑๙ คน (มากเป็นอันดับ ๒)

- ไม่ตอบในข้อนี้ ๑๓ คน คิดเป็น ๑.๔ %

๒. ควรใช้บัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กี่ใบ

- ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว ๓๔๘ คน คิดเป็น ๘๓.๙ %
- ใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ ๕๖๒ คน คิดเป็น ๖๑.๓ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๗ คน คิดเป็น ๐.๘ %

๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากใช้ระบบเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม โดยกำหนดให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต มาจากการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้เป็นแบบบัญชีรายชื่อเดียวทั้งประเทศ โดยใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง โดยใช้วิธีคำนวณจากผลรวมจากคะแนนเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ทุกคะแนนเสียงมีความหมายในการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เห็นด้วย ๖๑๗ คน คิดเป็น ๖๗.๓ %
- ไม่เห็นด้วย ๒๖๙ คน คิดเป็น ๒๙.๓ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๓๑ คน คิดเป็น ๓.๓ %

๔. การกำหนดขนาดของเขตเลือกตั้ง

- เขตเล็กมี ส.ส. ๑ คน ๒๙๐ คน คิดเป็น ๓๑.๖ %
- เขตใหญ่มี ส.ส. หลายคน (เช่น ๓ คน) ๑๒๗ คน คิดเป็น ๑๓.๘ %
- ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยมีจำนวน ส.ส. ตามสัดส่วนต่อประชากร

ตามที่กำหนด ๔๘๖ คน คิดเป็น ๕๓.๐ %

- ไม่ตอบในข้อนี้ ๑๔ คน คิดเป็น ๑.๕ %

๕. ให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เห็นด้วย ๕๕๘ คน คิดเป็น ๖๐.๙ %
- ไม่เห็นด้วย ๓๓๙ คน คิดเป็น ๓๗.๐ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๒๐ คน คิดเป็น ๒.๒ %

๖. การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

- มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด ๕๐๓ คน คิดเป็น ๕๔.๙ %
- มาจากการสรรหาทั้งหมด ๒๓ คน คิดเป็น ๒.๕ %
- มาจากทั้งสองวิธีผสมผสานกัน ๒๙๑ คน คิดเป็น ๓๑.๗ %
- มาจากการเลือกตั้งและมาจากการสรรหาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ๕๔ คน

คิดเป็น ๕.๙ %

- มาจากตัวแทนกลุ่มประชาชน ที่ประชาชนในกลุ่มเลือกกันเอง - คน
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๔๕ คน คิดเป็น ๔.๙ %

๗. ควรมีกลไกและกระบวนการในการแก้ไขวิกฤติของประเทศ หรือไม่ ในกรณี
ที่หน่วยงานต่าง ๆ ตามระบบปกติอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถรับมือกับวิกฤติดังกล่าวได้แล้ว

- เห็นด้วย ๗๓๐ คน คิดเป็น ๗๙.๖ %
- ไม่เห็นด้วย ๑๒๗ คน คิดเป็น ๑๓.๘ %
- ไม่ตอบในข้อนี้ ๕๘ คน คิดเป็น ๖.๓ %

ครั้งที่ ๔ ภาคเหนือ วันอังคารที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์ประชุมและแสดง
สินค้านานาชาติเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบ พระชนมพรรษา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (ข้อมูล
ไม่สมบูรณ์)

สรุปข้อมูลภาพรวมของการกรอกแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมสัมมนา ทั้ง ๓ ครั้ง
ได้แก่

ครั้งที่ ๑ ภาคใต้ วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราช
สมบัติครบ ๖๐ ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ครั้งที่ ๒ ภาคกลาง วันอังคารที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้
จอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ครั้งที่ ๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันพุธที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องแกรนด์บอลรูม
โรงแรมเดอะ กรีนเนอร์ รีสอร์ท เขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

มีผู้กรอกแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน ๒,๙๙๖ คน (ครั้งที่ ๑ ภาคใต้ จำนวน ๗๑๕ คน, ครั้งที่ ๒ ภาคกลาง ๑,๓๖๔ คน, ครั้งที่ ๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๙๑๗ คน) สามารถสรุปภาพรวม ได้ดังนี้ *

๑. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่เหมาะสม จำนวน ๕๐๐ คน

- เห็นด้วย	๒,๔๕๙ =	๘๒.๑ %	(๕๓๗ + ๑,๑๕๐ + ๗๗๒)
- ไม่เห็นด้วย	๔๙๑ =	๑๖.๔ %	(๑๖๕ + ๑๙๔ + ๑๓๒)
- ไม่ตอบ	๔๖ =	๑.๕ %	(๑๓ + ๒๐ + ๑๓)

๒. ควรใช้บัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กี่ใบ

- ๑ ใบ	๑,๒๒๔ =	๔๐.๙ %	(๓๔๕ + ๕๓๑ + ๓๔๘)
- ๒ ใบ	๑,๗๔๒ =	๕๘.๑ %	(๓๖๑ + ๘๑๙ + ๕๖๒)
- ไม่ตอบ	๓๐ =	๑ %	(๙ + ๑๔ + ๗)

๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากใช้ระบบเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม โดยกำหนดให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต มาจากการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้เป็นแบบบัญชีรายชื่อเดียวทั้งประเทศ โดยใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง โดยใช้วิธีคำนวณจากผลรวมจากคะแนนเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ทุกคะแนนเสียงมีความหมายในการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เห็นด้วย	๒,๐๔๖ =	๖๘.๓ %	(๕๓๔ + ๘๙๕ + ๖๑๗)
- ไม่เห็นด้วย	๘๖๔ =	๒๘.๘ %	(๑๖๓ + ๓๒ + ๒๖๙)
- ไม่ตอบ	๘๖ =	๒.๙ %	(๑๘ + ๓๗ + ๓๑)

๔. การกำหนดขนาดของเขตเลือกตั้ง

- เขตเล็ก ๑ คน	๘๑๑ =	๒๗.๑ %	(๑๔๓ + ๓๗๘ + ๒๙๐)
- เขตใหญ่ หลายคน	๔๐๓ =	๑๓.๔ %	(๑๐๔ + ๑๗๒ + ๑๒๗)
- ใช้เขตจังหวัด	๑,๗๒๕ =	๕๗.๖ %	(๔๕๒ + ๗๘๗ + ๔๘๖)
- ไม่ตอบ	๕๗ =	๑.๙ %	(๑๖ + ๒๗ + ๑๔)

* ไม่ได้นำข้อมูลจากการสัมมนา ครั้งที่ ๔ ภาคเหนือ วันอังคารที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบ พระชนมพรรษา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มารวมเพื่อคิดคำนวณด้วยเนื่องจากข้อมูลจากการสัมมนาครั้งดังกล่าวไม่สมบูรณ์

๕. ให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เห็นด้วย ๑,๙๑๓ = ๖๓.๙ % (๔๑๓ + ๙๔๒ + ๕๕๘)
- ไม่เห็นด้วย ๑,๐๓๗ = ๓๔.๖ % (๒๙๒ + ๔๐๖ + ๓๓๙)
- ไม่ตอบ ๔๖ = ๑.๕ % (๑๐ + ๑๖ + ๒๐)

๖. การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

- เลือกตั้งทั้งหมด ๑,๔๑๘ = ๔๗.๓ % (๒๕๘ + ๖๕๗ + ๕๐๓)
- สรรหาทั้งหมด ๑๐๕ = ๓.๕ % (๓๘ + ๔๔ + ๒๓)
- ผสม ๑,๑๕๕ = ๓๘.๖ % (๓๑๙ + ๕๔๕ + ๒๙๑)
- สัดส่วนใกล้เคียงกัน ๑๘๒ = ๖.๑ % (๕๘ + ๗๐ + ๕๔)
- ประชาชนเลือกกันเอง ๐ = ๐ % (๐ + ๐ + ๐)
- ไม่ตอบ ๑๓๖ = ๔.๕ % (๔๒ + ๔๘ + ๔๖)

๗. ควรมีกฎไกและกระบวนการในการแก้ไขวิกฤติของประเทศ หรือไม่ ในกรณีที่

หน่วยงานต่าง ๆ ตามระบบปกติอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถรับมือกับวิกฤติดังกล่าวได้แล้ว

- เห็นด้วย ๒,๕๑๑ = ๘๓.๘ % (๖๒๐ + ๑,๑๖๑ + ๗๓๐)
- ไม่เห็นด้วย ๓๑๔ = ๑๐.๕ % (๔๗ + ๑๔๐ + ๑๒๗)
- ไม่ตอบ ๑๗๑ = ๕.๗ % (๔๘ + ๖๓ + ๖๐)

.....

ประมวลภาพระหว่างกรดำเนินการพิจารณาศึกษา เสนอแนะ
และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘
(ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ)

ส่วนที่ ๓

การดำเนินการพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอประเด็นอื่นใด
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียง
ประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๕๕๙

หน้าว่าง

ส่วนที่ ๓

การดำเนินการพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ (ประเด็นคำถามเพิ่มเติม)

๑. ความเป็นมา

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคสาม กำหนดให้เมื่อคณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้แจ้งคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ
และให้คณะรัฐมนตรีแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการจัดให้มีการออกเสียง
ประชามติประกอบกับมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด กำหนดให้ในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะมีมติเสนอประเด็นอื่นใดไม่เกินหนึ่งประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการ
การเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบพร้อมไป
ในคราวเดียวกันด้วยก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเสนอภายใน ๑๐ วันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งจาก
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ในการพิจารณาเพื่อเสนอประเด็นคำถามอื่นใดไม่เกินหนึ่ง
ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม สภานิติบัญญัติ
แห่งชาติต้องรับฟังความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศประกอบด้วย

๒. แนวทางและวิธีการพิจารณาศึกษาและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ

คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าว โดยกำหนดกรอบระยะเวลาและแนวทางการพิจารณาเพื่อดำเนินการรวบรวมประเด็น
คำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม
จากคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เพื่อให้เสนอประเด็นคำถามอื่นใดไม่เกินหนึ่งประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้
มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม โดยมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติ

แห่งชาติ ทั้ง ๑๖ คณะ จัดส่งประเด็นคำถามอื่นใดมายังคณะกรรมการภายในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙
ปรากฏว่ามีคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๙ คณะ และสมาชิก
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๘ คน รวมทั้งสมาชิกเขตเลือกตั้งการปฏิรูปประเทศ ส่งประเด็นคำถามอื่นใด
ที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมมายังคณะกรรมการ
เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

๒.๑ การรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๙ คณะ

๑. คณะกรรมการการเมือง
๒. คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
๓. คณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น
๔. คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
๕. คณะกรรมการการสาธารณสุข
๖. คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมวลชน
๗. คณะกรรมการการคมนาคม
๘. คณะกรรมการการต่างประเทศ
๙. คณะกรรมการการพลังงาน

๒.๒ การรับฟังความเห็นจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๘ คน ที่ส่งประเด็นคำถามอื่นใด ได้แก่

๑. รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน
๒. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา
๓. พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ
๔. นายตวง อันทะไชย
๕. นายศรีศักดิ์ ว่องส่งสาร
๖. พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
๗. พลตำรวจเอก พิเชิต ควระเดชะคุปต์
๘. นายสมชาย แสวงการ

๒.๓ การรับฟังความเห็นจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้วยในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๙ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบให้เสนอความคิดเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙

๓. การดำเนินการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อเสนอประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติประเด็นคำถามเพิ่มเติม (เอกสารภาคผนวกหมายเลข ๙)

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคสาม กำหนดให้เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้แจ้งคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ และให้คณะรัฐมนตรีแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติประกอบกับมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด กำหนดให้ในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะมีมติเสนอประเด็นอื่นใดไม่เกินหนึ่งประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบพร้อมไปในคราวเดียวกันด้วยก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเสนอภายในสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ในการพิจารณาเพื่อเสนอประเด็นคำถามอื่นใดไม่เกินหนึ่งประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องรับฟังความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศประกอบด้วย

ดังนั้น คณะกรรมการจึงได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ประมวลและรวบรวมประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม โดยได้จัดทำเป็นรายงานการรวบรวมประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ซึ่งคณะกรรมการมีมติกำหนดประเด็นคำถามอื่นใดที่สมควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา ดังนี้

“ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติสมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”

โดยมีเหตุผล คือ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ในบทเฉพาะกาลบัญญัติให้คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการแจ้งความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน ประกอบกับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการปฏิรูปประเทศอย่างเป็นรูปธรรมได้ส่งความเห็นมายังสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นควรตั้งประเด็นคำถามโดยมีสาระสำคัญว่าในระยะ ๕ ปีแรก นับแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรีมาจากความเห็นชอบของรัฐสภา ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด บัญญัติให้ในการพิจารณาเรื่องตั้งประเด็นคำถามอื่นใดหรือไม่ สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องนำความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมาประกอบการพิจารณาด้วย คณะกรรมาธิการจึงเห็นว่าเพื่อให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะ ๕ ปี โดยกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ สำเร็จและบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติและเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ

ทั้งนี้ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้ลงมติให้เสนอประเด็นคำถามให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องเสนอประเด็นคำถามให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมภายในสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้ส่งประเด็นคำถามของสภานิติบัญญัติแห่งชาติพร้อมทั้งคำอธิบายหลักการและเหตุผลของประเด็นคำถามดังกล่าวเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คำถาม

“ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่อง ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติสมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภา ชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควร ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”

หลักการ

เพื่อให้ประเทศมีกลไกสำคัญที่จะเป็นหลักประกันให้แก่สังคมในช่วงเปลี่ยนผ่าน ในระยะเวลา ๕ ปีแรก เมื่อมีรัฐสภาชุดแรกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในการขับเคลื่อนการ ปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติและกลไกดังกล่าว ควรที่จะกำกับดูแล การบริหารราชการแผ่นดินและสร้างเสริมเสถียรภาพให้แก่ผู้นำฝ่ายบริหารได้ แต่การมีกลไกดังกล่าว เป็นประเด็นสำคัญที่สมควรให้ประชาชนเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจผ่านกระบวนการทำประชามติ

เหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ในมาตรา ๓๕ กำหนดให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต้องครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้

(๑๐) กลไกที่จะผลักดันให้มีการปฏิรูปสำคัญต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ต่อไป ขณะเดียวกันร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้เผยแพร่ต่อสังคมเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ ได้บัญญัติเรื่องการปฏิรูปประเทศไว้ในหมวด ๑๖ โดยบัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ขณะเดียวกันร่างมาตรา ๒๗๐ ก็บัญญัติให้คณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการแจ้งความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภา เพื่อทราบทุกสามเดือน ดังนั้น เพื่อให้ประเทศมีกลไกสำคัญที่จะเป็นหลักประกันให้แก่สังคมในช่วง เปลี่ยนผ่าน อย่างน้อยในระยะ ๕ ปีแรก เมื่อมีรัฐสภาชุดแรกตามบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อที่จะให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และตามบทบัญญัติในหมวด ๑๖ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ประกอบกับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการปฏิรูปประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ได้ส่งความเห็นมายังสภานิติ บัญญัติแห่งชาติเห็นควรให้ตั้งประเด็นคำถาม โดยมีสาระสำคัญว่าในระยะ ๕ ปีแรกนับแต่ประกาศใช้ รัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรีมาจากความเห็นชอบของรัฐสภา ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด บัญญัติให้ในการพิจารณาเรื่องตั้งประเด็นคำถามอื่นใด สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต้องนำความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมาประกอบการพิจารณาด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่าเพื่อให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะ ๕ ปี สมควรให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน ๕ ปี โดยกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จและบรรลุตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ ขณะเดียวกันที่ประชุมจะได้ร่วมกันพิจารณาบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการยอมรับและสนับสนุนการทำงานของผู้นำฝ่ายบริหารจากทุกฝ่าย

คำอธิบาย

โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ในมาตรา ๓๕ ได้กำหนดให้ ในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต้องครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องสำคัญในช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนผ่านประเทศ โดยกำหนดไว้เป็นหลักการสำคัญ ในมาตรา ๓๕ ๑๐ ประการ อันประกอบไปด้วยกลไกที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนประเทศ ในด้านต่าง ๆ หนึ่งในกลไกที่ถูกกำหนดไว้ ได้แก่ ใน (๑๐) กลไกที่จะผลักดันให้มีการปฏิรูปเรื่องสำคัญต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ต่อไปขณะเดียวกันร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เผยแพร่ต่อสังคม เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ ก็ได้บัญญัติเรื่องการปฏิรูปประเทศไว้ใน หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ โดยบัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ให้บรรลุเป้าหมายขณะเดียวกันก็บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ ความรับผิดชอบในการแจ้งความคืบหน้าการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุก ๓ เดือน (มาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่)

ดังนั้น เพื่อให้ประเทศมีกลไกสำคัญที่จะเป็นหลักประกันให้แก่สังคมในช่วงเปลี่ยนผ่านอย่างน้อยในระยะ ๕ ปีแรก เมื่อมีรัฐสภาชุดแรกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในอันที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และตามบทบัญญัติในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ตลอดจนเพื่อควบคุม และกำกับให้กลไกต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ในมาตรา ๓๕ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในอันที่จะบรรลุเป้าหมายการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีกลไกดังกล่าว อีกทั้งร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ยังขาดกลไกสำคัญดังกล่าว ประกอบกับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการปฏิรูปประเทศอย่างเป็นทางการได้ส่งความเห็นมายังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นควรให้ตั้งประเด็นคำถาม โดยมีสาระสำคัญว่าในระยะ ๕ ปีแรก นับแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรีมาจากความเห็นชอบของรัฐสภา

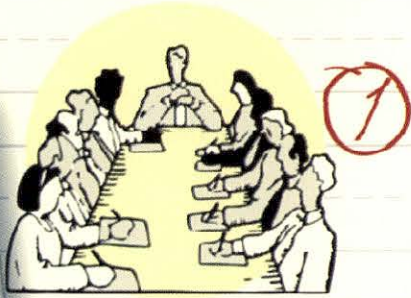
ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด บัญญัติให้ในการพิจารณาเรื่องตั้งประเด็นคำถามอื่นใด สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องนำความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมาประกอบการพิจารณาด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นสมควรว่าเพื่อให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะ ๕ ปี สมควรให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน ๕ ปี โดยกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จและบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติและเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ ขณะเดียวกันที่ประชุมจะได้ร่วมกันพิจารณาบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการยอมรับและสนับสนุนการทำงานของผู้นำฝ่ายบริหารจากทุกฝ่าย

ภายหลังจากที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติให้เสนอประเด็นอื่นใดเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ทั้งฉบับ และได้ส่งประเด็นอื่นใด (ต่อไปนี้เรียกว่า “คำถามเพิ่มเติม”) พร้อมทั้งหลักการและเหตุผล ตลอดจนคำอธิบายคำถามเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการสิทธิการศึกษาคณะกรรมาธิการเสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ดำเนินการพิจารณาศึกษาและเสนอแนะเรื่องดังกล่าวนี้มาก่อนอยู่แล้ว เป็นผู้ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คำถามเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่จะให้ประชาชนออกเสียงลงประชามติให้ประชาชนได้เข้าใจถึงหลักการและเหตุผลของการเสนอคำถามเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยในการดำเนินงานของคณะกรรมการในเรื่องนี้ คณะกรรมาธิการได้กำหนดแนวทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจกับประชาชนก่อนการออกเสียงประชามติโดยได้ยึดกรอบแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นแนวทางการดำเนินการ กล่าวคือ จะเป็นการออกไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คำถามเพิ่มเติมโดยรวมเวทีเดียวกันกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดวิธีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชน โดยวิธีการ คือ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่วมกันอบรมให้ความรู้ต่อวิทยาระดับจังหวัด (ครู ก.) เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้แก่ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และให้ครู ก. ที่ผ่านการอบรมจากกรรมการ

ร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งหมดที่ได้รับจากการอบรมไปอธิบายสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับวิทยากรระดับอำเภอ (ครู ข.) และให้ครู ข. ทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งหมดที่ได้รับจากการอบรมไปอธิบายสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับวิทยากรระดับพื้นที่ (ครู ค.) โดยแยกเป็นกลุ่มจังหวัด เพื่อทำความเข้าใจที่สอดคล้องตรงกันเกี่ยวกับประเด็นเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติให้ประชาชนได้เข้าใจก่อนที่จะลงประชามติ

ทำไมจึงต้องมีคำถามเพิ่มเติม?

เพราะนายกรัฐมนตรี คือ
หัวหน้าทีมที่ทำให้การปฏิรูป
ประเทศประสบผลสำเร็จ

2

เพราะตามยุทธศาสตร์ชาติ
ต้องใช้เวลาน้อยกว่า 5 ปี
จึงจะวางรากฐานการปฏิรูป
ประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม

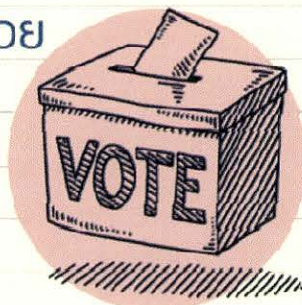

เพื่อให้

ชาติมั่นคง
เศรษฐกิจมั่นคงยั่งยืน
ประเทศมีความสงบ ปรองดอง

3

เพราะรัฐสภาประกอบด้วย
ส.ส. และ ส.ว.
ซึ่งทำหน้าที่กำกับ
ให้มีการปฏิรูปประเทศ
ตามยุทธศาสตร์ชาติ

คำถามเพิ่มเติม ถามว่าอะไร

ถามว่า

“ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่อง ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรก นับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”

เหตุผลที่ต้องมีคำถามเพิ่มเติม เพราะ

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งคำถามเพิ่มเติมในการลงประชามติได้หนึ่งคำถาม
๒. สภานิติบัญญัติแห่งราชอาณาจักรไทยได้เสนอประเด็นคำถามให้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา และสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นควรตั้งคำถามเพิ่มเติม ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗
๓. เพื่อให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะ ๕ ปี

สาระสำคัญของคำถามเพิ่มเติม คือ อะไร

แก้ไขบทเฉพาะกาลให้ ส.ว. ชุดแรกตามบทเฉพาะกาลที่กำหนดที่กำกับกับการปฏิรูปตามยุทธศาสตร์ชาติ ร่วมประชุมกับ ส.ส. เป็นผู้เห็นชอบการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีเพื่อเป็นหลักประกันให้แก่สังคมในช่วงเปลี่ยนผ่าน ในระยะเวลา ๕ ปีแรก ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ

๔. การดำเนินการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติประเด็นคำถามเพิ่มเติม

โดยที่ความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดว่า ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเสนอประเด็นเพื่อให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงเพิ่มเติม ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติจัดทำคำอธิบาย หลักการและเหตุผลของประเด็นดังกล่าวส่งให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสิบวันนับแต่วันถัด จากวันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอประเด็นเพิ่มเติม ซึ่งกรณีดังกล่าวที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ ได้มีมติเสนอประเด็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดให้มีการออกเสียงเพิ่มเติมตามมาตรา ๘ ดังนี้

“ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่อง ตามยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรก ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควร ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”

ทั้งนี้ ตามความในวรรคสี่ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียง ประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดว่า ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอประเด็น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงเพิ่มเติมตามมาตรา ๘ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาระสำคัญของประเด็น ให้แก่ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ของมาตราดังกล่าวซึ่งเป็นกรณีของการดำเนินการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และกรรมการ อนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการดำเนินการ ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์เพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาระสำคัญของประเด็นคำถามที่ได้เสนอให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงเพิ่มเติมให้แก่ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป อันเป็นหน้าที่ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ขึ้น โดยมีนายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย ในฐานะประธาน

คณะกรรมการการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเป็นประธานคณะกรรมการดังกล่าว และกรรมการการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญทุกท่าน และผู้แทนจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศร่วมเป็นกรรมการในคณะดังกล่าวด้วย

โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาระสำคัญของประเด็นให้แก่ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะกรรมการการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทราบ

๔.๑. คณะกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙

๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๗๐/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ประกอบด้วย

๑. ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๓. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	ประธานคณะกรรมการ
๔. นายพีระศักดิ์ พอจิต	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๕. นายอลงกรณ์ พลบุตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๖. นายกล้านรงค์ จันทิก	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๗. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	กรรมการ
๘. พลเรือเอก กำธร พุ่มหิรัญ	กรรมการ
๙. นายเจตน์ ศิรธรานนท์	กรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	กรรมการ

๑๑. นายชาญวิทย์ วสียงกูร	กรรมการ
๑๒. พลเรือเอก ชุมนุม อัจวงษ์	กรรมการ
๑๓. นายชูเกียรติ รัตน์ชัยชาญ	กรรมการ
๑๔. นายดิศทัต โทตระกิตย์	กรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ สุททวาทีน	กรรมการ
๑๖. นายธานี อ่อนละเอียด	กรรมการ
๑๗. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๘. นายบุญชัย โชควัฒนา	กรรมการ
๑๙. นายประมุต สุตะบุตร	กรรมการ
๒๐. นายปรีชา วัชรภักย์	กรรมการ
๒๑. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	กรรมการ
๒๒. นายมณฑิเยร บุญตัน	กรรมการ
๒๓. พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ	กรรมการ
๒๔. พลเรือเอก ยุทธนา พักผลงาม	กรรมการ
๒๕. พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล	กรรมการ
๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิสักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	กรรมการ
๒๗. พลเอก ศุภวุฒิ อุตมะ	กรรมการ
๒๘. พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์	กรรมการ
๒๙. นายสมชาย แสงวงการ	กรรมการ
๓๐. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม	กรรมการ
๓๑. พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร	กรรมการ
๓๒. นางสุรางคณา วายุภาพ	กรรมการ
๓๓. นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	กรรมการ
๓๔. พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	กรรมการ
๓๕. นายจรูญิต นาคกรทรรพ	กรรมการ
๓๖. นางนินนาท ขลิตานนท์	กรรมการ
๓๗. นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	กรรมการ
๓๘. นางพรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์	กรรมการ
๓๙. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	กรรมการ
๔๐. พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	กรรมการ

๔๑. นายวิรัช ชินวินิจกุล	กรรมการ
๔๒. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	กรรมการ
๔๓. นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	กรรมการ
๔๔. นายเสรี สุวรรณภานนท์	กรรมการ
๔๕. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	กรรมการ
๔๖. นายทศพร แยมวงษ์	กรรมการและเลขานุการ
๔๗. นายศุภชัย รักษาพล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๘. นายเอกชัย บุดสีนนท์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๙. นายธีรพัฒน์ พิเชฐวงศ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๕๐. นางสาวกรรรัตน์ น้อมเกียรติกุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ต่อมา ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๗๙/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ (เพิ่มเติม) โดยแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการเพิ่มเติมจำนวน ๑ คน คือ นายคำณูณ สิทธิสมาน

และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๘๐/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ (เพิ่มเติม) โดยแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการเพิ่มเติมจำนวน ๒ คน คือ นายศิระชัย โชติรัตน์ และศาสตราจารย์สนิท อักษรแก้ว

๒) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

คณะกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ (เพิ่มเติม) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาระสำคัญของประเด็นให้แก่ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

๒. รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทราบ

๓. รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการต่อคณะกรรมการสิทธิการศึกษาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทราบ

๔. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม

๕. ดำเนินการอื่นใดตามที่ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะกรรมการสิทธิการศึกษาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มอบหมาย

๔.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้กำหนดกรอบแนวทางและดำเนินการเพื่อนำไปสู่การดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ดังนี้

๑) การเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการและผลการดำเนินการเกี่ยวกับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม

สืบเนื่องจากการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมของคณะกรรมการมีความเกี่ยวข้องและมีความประสานสอดคล้องกับการดำเนินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีการดำเนินการอย่างประสานสอดคล้องกับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้มีการดำเนินการเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญในลักษณะการอบรมวิทยากรระดับจังหวัด (ครู ก) การอบรมวิทยากรระดับอำเภอ (ครู ข) และการอบรมวิทยากรระดับพื้นที่หมู่บ้านและชุมชน (ครู ค) ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการได้รับข้อมูลที่ชัดเจน ครอบคลุม และมีความเป็นปัจจุบัน คณะกรรมการได้มีการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมหารือ ตลอดจนการติดตามคืบหน้าในการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นประจำและอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

๑. ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย คือ

นายปริญญา โภธิสัตย์

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
กรมการปกครอง

๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง คือ

(๑) นายแสวง บุญมี

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) นายพิษณุ ปรภาชนานันท์

ผู้อำนวยการส่วนการเมืองและการเลือกตั้ง
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นอกจากนี้คณะกรรมการยังได้มีการประสานการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญผ่านเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย

(๑) นางพรพิศ เพชรเจริญ

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๒) นางนารีนารถ เถตานุรักษ์

ผู้อำนวยการสำนักการคลังและงบประมาณ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๓) นางจงเดือน สุทธิรัตน์

ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒) การตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม

เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ ดังนั้น คณะกรรมการจึงเห็นควรตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดต่าง ๆ จำนวน ๑๐ คณะ โดยให้คณะอนุกรรมการแต่ละคณะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมเป็นการทั่วไป เพื่อให้เป็นด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาระสำคัญของประเด็นให้แก่ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ในกลุ่มจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะอนุกรรมการแต่ละคณะ รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการต่อคณะกรรมการและดำเนินการอื่นใดตามที่ประธานคณะกรรมการหรือคณะกรรมการมอบหมาย ซึ่งคณะอนุกรรมการประกอบด้วย

๓) คณะอนุกรรมการ

๑. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดลพบุรี รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี

๒. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดชลบุรี รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดนครนายก และจังหวัดสมุทรปราการ

๓. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี

๔. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดอุดรธานี รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดเลย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดสกลนคร จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดกาฬสินธุ์

๕. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม

๖. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดภูเก็ต รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดระนอง จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

๗. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดสงขลา รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดพัทลุง และจังหวัดตรัง

๘. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดเชียงใหม่ รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน

๙. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดพิษณุโลก รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดตาก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี

๑๐. คณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ในกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบการดำเนินการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๔) การดำเนินการของคณะอนุกรรมการ

การดำเนินการของคณะอนุกรรมการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ทั้ง ๑๐ กลุ่มจังหวัด ได้มีการดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ดังนี้

๑. การดำเนินการเข้าร่วมอบรมวิทยากรระดับต่าง ๆ

กิจกรรมหลักในการดำเนินการเข้าร่วมอบรมวิทยากรระดับต่าง ๆ ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีการดำเนินการเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ โดยที่คณะอนุกรรมการได้เข้าร่วมการอบรมวิทยากรดังกล่าวตามกรอบการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีการดำเนินการเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ โดยที่คณะอนุกรรมการได้เข้าร่วมการอบรมวิทยากรดังกล่าวตามกรอบการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

(๑) การเข้าร่วมอบรมวิทยากรระดับจังหวัด (ครู ก) ไปยังวิทยากรระดับอำเภอ (ครู ข)

(๒) การเข้าร่วมอบรมวิทยากรระดับอำเภอ (ครู ข) ไปยังวิทยากรระดับพื้นที่หมู่บ้านและชุมชน (ครู ค)

(๓) การเข้าร่วมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่วมกับวิทยากรระดับพื้นที่หมู่บ้านและชุมชน (ครู ค)/การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ของคณะอนุกรรมการในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชน

(๔) การเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่ส่วนราชการได้มีการดำเนินการเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ/ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ผลการดำเนินการในการเข้าร่วมอบรมวิทยากรระดับต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ปรากฏตามผลการดำเนินการของคณะอนุกรรมการในแต่ละกลุ่ม

๒. การรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการ

ภายหลังจากที่คณะอนุกรรมการได้มีการดำเนินการโดยการเข้าร่วมอบรมวิทยากรระดับจังหวัด (ครู ก) ไปยังวิทยากรระดับอำเภอ (ครู ข) การเข้าร่วมอบรมวิทยากรระดับอำเภอ (ครู ข) ไปยังวิทยากรระดับพื้นที่หมู่บ้านและชุมชน (ครู ค) การเข้าร่วมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่วมกับวิทยากรระดับพื้นที่หมู่บ้านและชุมชน (ครู ค)/การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ของคณะอนุกรรมการในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชน ตลอดจนการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่ส่วนราชการได้มีการดำเนินการเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ/ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม แล้ว คณะอนุกรรมการจะมีการรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการเพื่อทราบถึงความคืบหน้าในการดำเนินการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อพิจารณาทบทวนแนวทางการดำเนินการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่หรือสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๔.๓ การดำเนินการเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติประเด็นคำถามเพิ่มเติม

๑) การเข้าร่วมประชุมชี้แจง เรื่อง “ร่างรัฐธรรมนูญ ประชามติ และประชาชน” ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สืบเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการดำเนินการจัดประชุมชี้แจง เรื่อง “ร่างรัฐธรรมนูญ ประชามติ และประชาชน” ให้แก่พรรคการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้มีบทบาททางการเมือง นักวิชาการ และประชาชน ในพื้นที่ของกองทัพภาคที่ ๒ ภาคที่ ๓ และภาคที่ ๔ จำนวน ๓ ครั้ง และได้เชิญผู้แทนจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติเข้าร่วมประชุมชี้แจงเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการรับผิดชอบในการเข้าร่วมประชุมชี้แจง โดยคณะกรรมการได้พิจารณามอบหมายให้ผู้แทนคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมชี้แจง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันเสาร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ สโมสรรีนฤติ ค่ายวชิราวุธ อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑) นายกล้านรงค์ จันทิก สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒) นายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๑ วันเสาร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ สโมสรรันทิติ ค่ายวชิราวุธ อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

ครั้งที่ ๑ วันเสาร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ สโมสรรัตนฤดี ค่ายวชิราวุธ อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

ครั้งที่ ๒ วันเสาร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบพระชนมพรรษา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

๑) นายกล้าณรงค์ จันทิก สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒) นายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๒ วันเสาร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติเฉลิมพระเกียรติ
๗ รอบพระชนมพรรษา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ครั้งที่ ๓ วันเสาร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ อาคารอเนกประสงค์ กองพลพัฒนาที่ ๒
ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๑) นายกล้าณรงค์ จันทิก สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒) นายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อนึ่ง นายเจตน์ ศิรธรานนท์ และนายมณฑิร บุญตัน สมาชิกสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมชี้แจงครั้งที่ ๓ ด้วย

ครั้งที่ ๓ วันเสาร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ อาคารอเนกประสงค์ กองพลพัฒนาที่ ๒
ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ครั้งที่ ๓ วันเสาร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ณ อาคารอเนกประสงค์ กองพลพัฒนาที่ ๒
 ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๒) การจัดโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คำถามเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติ
 แห่งชาติแก่เครือข่ายผู้นำนักประชาธิปไตย

คณะกรรมการฯ ได้มีมติให้ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็น
 ที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม โดยการจัดโครงการเผยแพร่
 ประชาสัมพันธ์คำถามเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแก่เครือข่ายผู้นำนักประชาธิปไตย
 ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย คือ เครือข่ายผู้นำนักประชาธิปไตย ที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงาน
 เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เคยจัดการอบรมในโครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่นฯ
 เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมไปดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประเด็นคำถามเพิ่มเติม
 ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๐ วรரசี แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วย
 การออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดว่าในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 เสนอประเด็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงเพิ่มเติมตามมาตรา ๘ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาระสำคัญของ
 ประเด็นให้แก่ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ทั้งนี้ โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คำถามเพิ่มเติมแก่เครือข่ายผู้นำนักประชาธิปไตย มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เครือข่ายฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ และกระบวนการออกเสียงประชามติ และนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ ต่อยอด ขยายผล ในท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น โดยมีการจัดโครงการสัมมนาในวันพุธที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมรามาคาร์ตันส์ และกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการสัมมนาเป็นผู้ผ่านการอบรมโครงการเสริมสร้างความพร้อมแก่ท้องถิ่นฯ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ จากทุกจังหวัด รวมจำนวน ๘๐๐ คน โดยมีการถ่ายทอดสดการจัดโครงการทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา

โดยวิทยากรที่บรรยายให้ความรู้ในโครงการฯ ประกอบด้วย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญหรือผู้แทน ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้แทน และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คำถามเพิ่มเติมแก่เครือข่ายผู้นำนักประชาธิปไตย
วันพุธที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมรามาคาร์ตันส์

โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คำถามเพิ่มเติมแก่เครือข่ายผู้นำนักประชาธิปไตย
วันพุธที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์

๓) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านทางสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุกระจายเสียง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประสานงานกับบริษัท อสมท จำกัด มหาชน (สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี ช่อง ๙) สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) และสถานีโทรทัศน์ TNN๒๔ ตามความในข้อ ๑๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญ คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ประเด็นเพิ่มเติม คำอธิบายหลักการและเหตุผลของประเด็นเพิ่มเติม กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียง และการจัดสรรเวลาออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ที่สถานีโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๙ จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยคณะกรรมการฯ ได้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมผ่านการออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ดังนี้

๓.๑) เข้าร่วมการบันทึกเทปออกอากาศรายการ"ขยายข่าว" ทางสถานีโทรทัศน์ TNN๒๔ ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๙.๐๕ นาฬิกา

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "คำถามพ่วงประชามติ" ในรายการ "ขยายข่าว" ทางสถานีโทรทัศน์ TNN๒๔

๓.๒) เข้าร่วมการบันทึกเทปออกอากาศรายการ "จุดเปลี่ยนประเทศไทย" ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT)

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

พลเรือเอก ชุมชุม อาจวงษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะ รองประธานคณะกรรมการการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเพื่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น กางแผน "ประชาสัมพันธ์คำถามเพิ่มเติม ประชามติร่าง รธน." ในรายการ "จุดเปลี่ยนประเทศไทย" ในวันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT)

ครั้งที่ ๒ วันพุธที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง ให้สัมภาษณ์
ในประเด็น ถอดรหัส "คำถามพ่วง" ในรายการ "จุดเปลี่ยนประเทศไทย" ออกอากาศในวันพุธที่
๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT)

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานอนุกรรมการ
ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียง
ประชามติเพิ่มเติม ในกลุ่มจังหวัดลพบุรี ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "คำถามพ่วงในร่าง ธรรมนูญ
ในรายการ "จุดเปลี่ยนประเทศไทย" ในวันพุธที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา
ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT)

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๗.๑๕ นาฬิกา
นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง ให้สัมภาษณ์
ในประเด็น "คำถามพ่วง ?" ในรายการ "จุดเปลี่ยนประเทศไทย" เมื่อวันพุธที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙
เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT)

ครั้งที่ ๕ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง ให้สัมภาษณ์
ในประเด็น "ก้าวต่อไป สนช.หลังประชามติผ่าน" ในรายการ "จุดเปลี่ยนประเทศไทย" เมื่อวันอังคารที่ ๙
สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT)

นายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการ
 สามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเพื่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ
 แห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "ส.ว.เสนอชื่อ นายกฯ ได้-ไม่ได้" ในรายการ "จุดเปลี่ยนประเทศไทย"
 เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๒๐.๓๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์
 แห่งประเทศไทย (NBT)

๓.๓) เข้าร่วมบันทึกเทปการสัมภาษณ์ในประเด็น "ไขข้อข้องใจ ประชาชนติกรัฐธรรมนูญ และคำถามพ่วง" เพื่อออกอากาศในรายการ "บ่ายนี้มีคำตอบ" ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ นาฬิกา

นายก้านรงค์ จันทิก สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "ไขข้อข้องใจ ประชาชนติกรัฐธรรมนูญและคำถามพ่วง" ในรายการ "บ่ายนี้มีคำตอบ" ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ นาฬิกา

รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ สุททกวาทิน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "ผลสะท้อนหลัง สนช. ลงพื้นที่ประเด็นคำถามพ่วงประชามติ " ในรายการ "บ่ายนี้มีคำตอบ" ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์

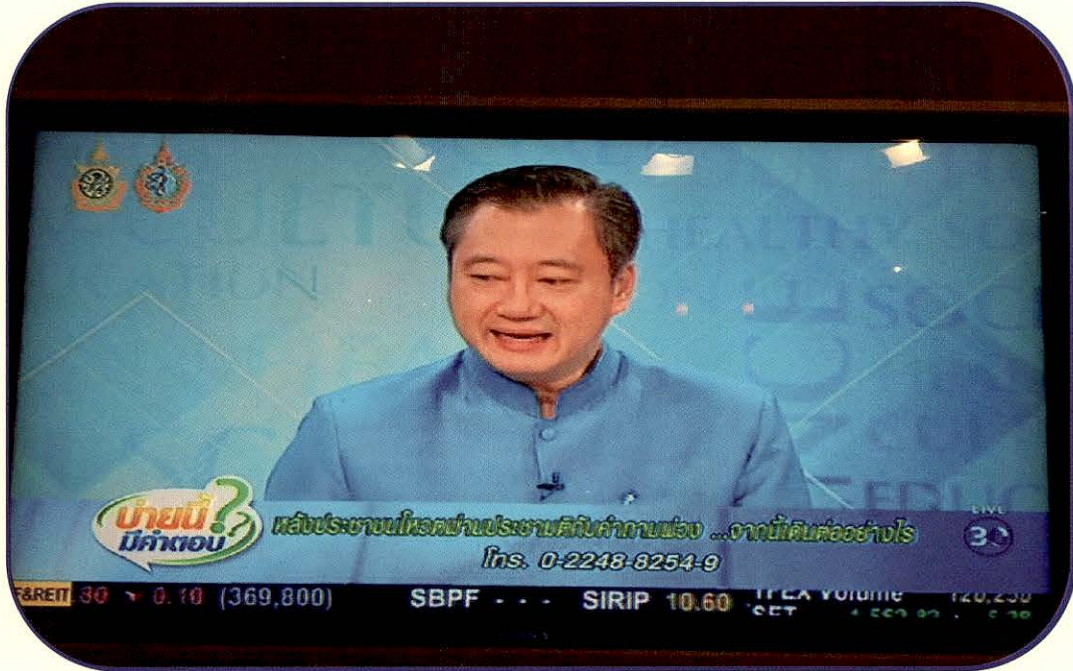
ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ นาฬิกา

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "คำถามพ่วง
กับการทำประชามติ รับรู้ถูกต้องขนาดไหน" ในรายการ "บ่ายนี้มีคำตอบ" ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ นาฬิกา

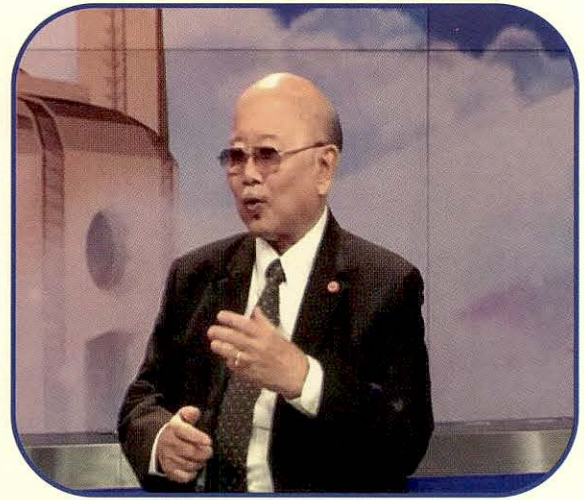
นายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "หลังประชาชนโหวตผ่านประชามติกับคำถามพ่วง ...จากนี้เดินต่ออย่างไร" ในรายการ "บ่ายนี้มีคำตอบ" ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์

๓.๔) เข้าร่วมบันทึกเทปออกอากาศรายการ “๗ สิงหา ประชาชาติร่วมใจ” ทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (โมเดิร์นไนน์)

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

นายก้านรงค์ จันทิก และนายดวง อันทะไชย สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "ทำไม? ต้องถามฟุ้ง" ในรายการ "๗ สิงหา ประชาชาติร่วมใจ" เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๗.๓๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา ทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ และรองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ สุททกวาทิน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์ในประเด็น "ข้อสงสัย... คำถามพ่วง" ในรายการ "๗ สิงหา ประชาชนดีร่วมใจ" เมื่อวันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๗.๓๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา ทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

๓.๕) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (ช่อง ๗)

นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานคณะกรรมการ และนายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะกรรมการ ได้เข้าร่วมการบันทึกเทปออกอากาศรายการ “ไขข้อข้องใจ กับคำถามพ่วง” ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๗ จำนวน ๑๒ ตอน โดยมีประเด็นคำถามและการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย และทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและเครือข่าย ระหว่างวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ - ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ ดังนี้

ตอน	เวลา	วันที่ออกอากาศ	ประเด็นคำถาม	ผู้ให้สัมภาษณ์
๑.	๐๘.๐๓ น.	๓๐ ก.ค. ๒๕๕๙	คำถามพ่วงคืออะไร	นายสมชาย แสวงการ
๒.	๑๘.๐๓ น.	๓๐ ก.ค. ๒๕๕๙	คำถามพ่วงคืออะไร	นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๓.	๐๘.๐๓ น.	๓๑ ก.ค. ๒๕๕๙	วิธีการได้มาของคำถามพ่วง	นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๔.	๑๘.๐๓ น.	๓๑ ก.ค. ๒๕๕๙	วิธีการได้มาของคำถามพ่วง	นายสมชาย แสวงการ
๕.	๐๘.๐๓ น.	๑ ส.ค. ๒๕๕๙	เหตุที่ต้องมีคำถามพ่วง	นายสมชาย แสวงการ
๖.	๑๘.๐๓ น.	๑ ส.ค. ๒๕๕๙	เหตุที่ต้องมีคำถามพ่วง	นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๗.	๐๘.๐๓ น.	๒ ส.ค. ๒๕๕๙	จะมีนายกรัฐมนตรีคนนอกจริงหรือไม่	นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๘.	๑๘.๐๓ น.	๒ ส.ค. ๒๕๕๙	จะมีนายกรัฐมนตรีคนนอกจริงหรือไม่	นายสมชาย แสวงการ
๙.	๐๘.๐๓ น.	๓ ส.ค. ๒๕๕๙	คำถามพ่วงเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปอย่างไร	นายสมชาย แสวงการ
๑๐.	๑๘.๐๓ น.	๓ ส.ค. ๒๕๕๙	คำถามพ่วงเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปอย่างไร	นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๑๑.	๐๘.๐๓ น.	๔ ส.ค. ๒๕๕๙	คำพ่วงแก้ปัญหาชาติอย่างไร	นายสมชาย แสวงการ
๑๒.	๑๘.๐๓ น.	๔ ส.ค. ๒๕๕๙	จากใจ สนช. เหตุใดจึงต้องมีคำถามพ่วง	นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย

๔) การจัดทำเพลงพื้นบ้าน (เพลงแหล่) เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม

คณะกรรมการได้มีการจัดทำเพลงพื้นบ้าน (เพลงแหล่) เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม โดยการว่าจ้างนายชิน ฝ้ายเทศ (นายชินกร ไกรลาศ) ให้จัดทำเพลงพื้นบ้าน (เพลงแหล่) จำนวน ๑ เพลง เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม เพื่อนำไปใช้ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นคำถามพ่วงแก่ประชาชนโดยทั่วไป โดยเป็นเพลงพื้นบ้าน (เพลงแหล่) ความยาว ๒.๔๑ นาที ทั้งนี้คณะกรรมการได้นำเพลงพื้นบ้าน (เพลงแหล่) ไปใช้ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมผ่านการดำเนินการของ

คณะอนุกรรมการและผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://click.senate.go.th/wp-content/uploads/2016/06/เพลง-คำถามพ่วง.mp3>

๕. การออกเสียงประชามติ^๑

๕.๑ วันออกเสียงประชามติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติซึ่งต้องไม่เร็วกว่า ๙๐ วัน แต่ไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วันนับแต่วันถัดจากวันที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญส่งคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยวันออกเสียงประชามตินั้น ต้องกระทำในวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ในการนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะมีมติเสนอประเด็นอื่นไม่เกินหนึ่งประเด็นที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบพร้อมในคราวเดียวกันด้วยก็ได้

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙ และได้รับประเด็นอื่นจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ เพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบพร้อมไปในคราวเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๙/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ประกอบกับมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงกำหนดให้วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ เป็นวันออกเสียงประชามติ ประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ทั้งฉบับ

๒. ให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบประเด็นเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ “ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้

^๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๙ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๕๙).

ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”^๒

๕.๒ ผลการออกเสียงประชามติ

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๙ ให้วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ เป็นวันออกเสียงประชามติ นั้น ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานผลการนับคะแนนออกเสียงและรวมคะแนนการแสดงความเห็นการออกเสียงเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงมีมติในการประชุมครั้งที่ ๓๘/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ประกาศผลการออกเสียง ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียง

๑.๑ ผู้มีสิทธิออกเสียงตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง ๕๐,๐๗๑,๕๘๙ คน (ห้าสิบล้านเจ็ดหมื่นหนึ่งพันห้าร้อยแปดสิบเก้าคน)

๑.๒ ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง ๒๙,๗๔๐,๖๗๗ คน (ยี่สิบล้านเก้าพันเจ็ดแสนสี่หมื่นหกกร้อยเจ็ดสิบเจ็ดคน)

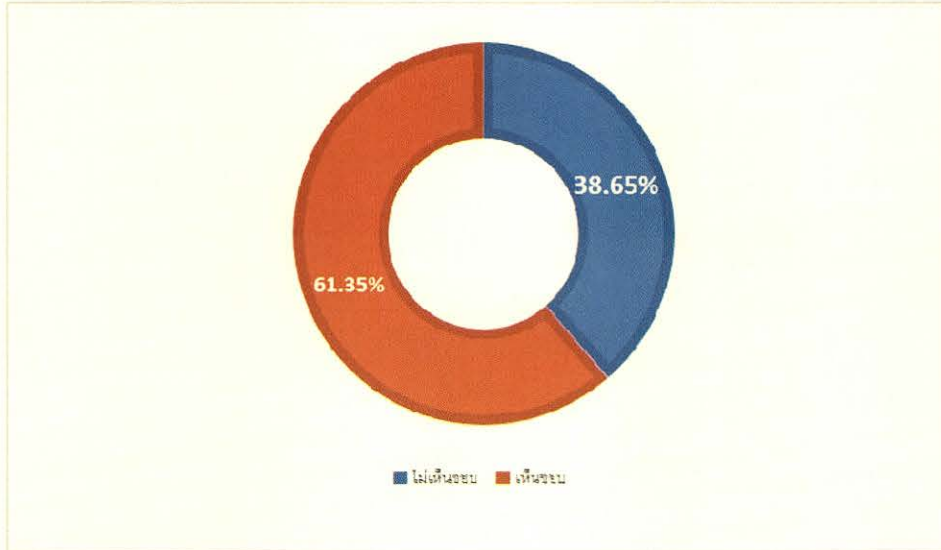
๒. ผลของการออกเสียง ปรากฏดังนี้^๓

การแสดงความเห็นการออกเสียง		รวมผลคะแนน
ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ	เห็นชอบ	๑๖,๘๒๐,๔๐๒ (สิบล้านแปดแสนสองหมื่นสี่ร้อยสองคะแนน)
	ไม่เห็นชอบ	๑๐,๕๙๘,๐๓๗ (สิบล้านห้าแสนเก้าหมื่นแปดพันสามสิบเจ็ดคะแนน)
ประเด็นที่ ๒ “ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่าในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่ วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”	เห็นชอบ	๑๕,๑๓๒,๐๕๐ (สิบล้านหนึ่งแสนสามหมื่นสองพันห้าสิบล้านคะแนน)
	ไม่เห็นชอบ	๑๐,๙๒๖,๖๔๘ (สิบล้านเก้าแสนสองหมื่นหกพันหกกร้อยยี่สิบแปดคะแนน)

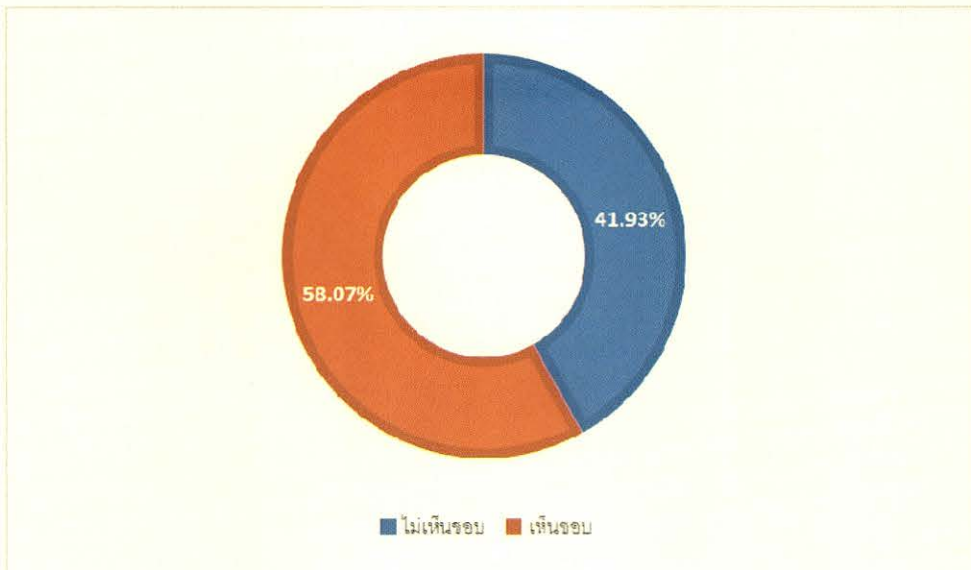
^๒ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันออกเสียงประชามติ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๓๒ ก หน้า ๑๑/๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

^๓ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการออกเสียง ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๖๙ ก หน้า ๑๑/๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

แผนภูมิแสดงร้อยละของผลการออกเสียงประชามติรวมทั้งประเทศ
ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ

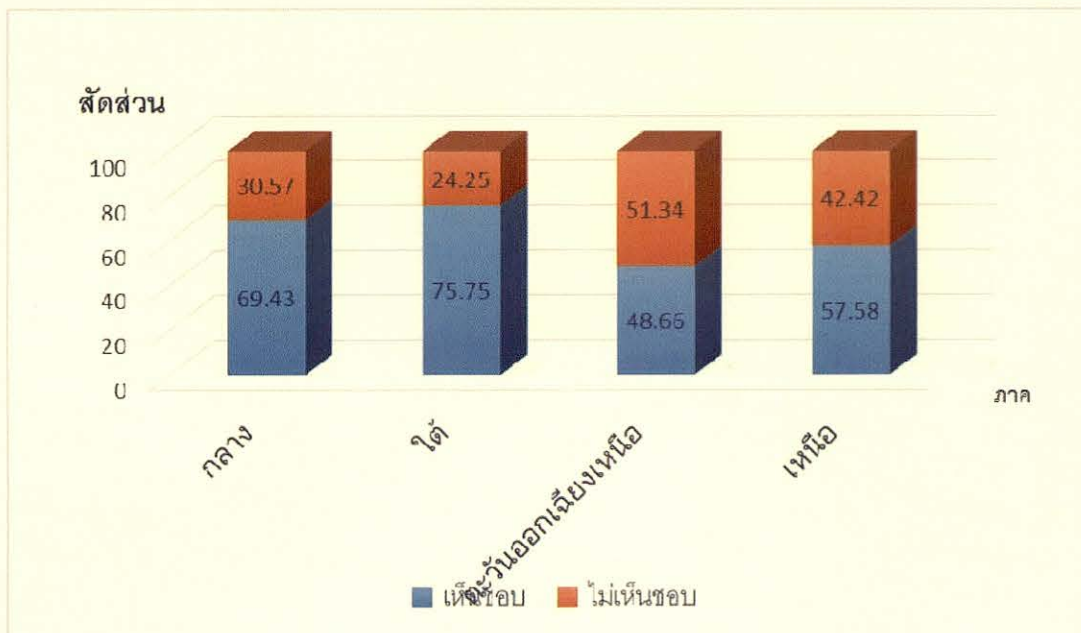
ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม

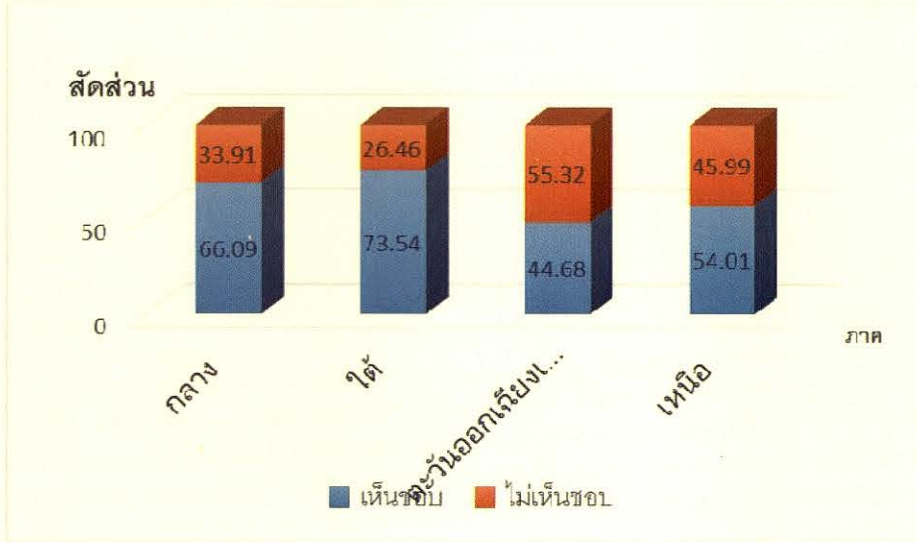
๕.๒.๑ ผลการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตามรายภาค

ภาค	ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ			
	เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
กลาง	๖,๕๕๑,๓๗๐	๖๙.๔๓	๒,๘๘๓,๙๐๗	๓๐.๕๗
ใต้	๒,๙๓๘,๙๒๘	๗๕.๗๕	๙๔๑,๐๖๙	๒๔.๒๕
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๔,๓๐๙,๘๐๕	๔๘.๖๖	๔,๕๔๗,๗๗๖	๕๑.๓๔
เหนือ	๓,๐๒๐,๓๐๓	๕๗.๕๘	๒,๒๒๕,๒๘๕	๔๒.๔๒
รวมทั้งหมด	๑๖,๘๒๐,๔๐๒	๖๑.๓๕	๑๐,๕๙๘,๐๓๗	๓๘.๖๕
ภาค	ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม			
	เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
กลาง	๖,๐๑๗,๖๐๘	๖๖.๐๙	๓,๐๘๗,๑๖๕	๓๓.๙๑
ใต้	๒,๗๕๘,๑๖๐	๗๓.๕๔	๙๙๒,๕๘๕	๒๖.๔๖
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๓,๗๑๑,๒๙๒	๔๔.๖๘	๔,๕๙๔,๓๘๙	๕๕.๓๒
เหนือ	๒,๖๔๔,๙๙๐	๕๔.๐๑	๒,๒๕๒,๕๐๙	๔๕.๙๙
รวมทั้งหมด	๑๕,๑๓๒,๐๕๐	๕๘.๐๗	๑๐,๙๒๖,๖๔๘	๔๑.๙๓

แผนภูมิแสดงร้อยละของผลการออกเสียงประชามติ ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ
จำแนกตามภาค

แผนภูมิแสดงร้อยละของผลการออกเสียงประชามติ ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม
จำแนกตามภาค

๕.๒.๒ ผลการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตามรายจังหวัด

ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๑	กรุงเทพฯ	๑,๕๘๕,๕๓๓	๖๙.๒๒	๗๐๕,๑๙๕	๓๐.๗๘
๒	กระบี่	๑๖๑,๕๒๐	๘๓.๙๙	๓๐,๗๘๗	๑๖.๐๑
๓	กาญจนบุรี	๒๒๖,๘๒๕	๖๘.๗๑	๑๐๓,๒๘๘	๓๑.๒๙
๔	กาฬสินธุ์	๑๘๐,๔๖๕	๔๕.๐๓	๒๒๐,๓๑๗	๕๔.๙๗
๕	กำแพงเพชร	๒๑๗,๙๒๖	๗๑.๘๖	๘๕,๓๕๔	๒๘.๑๔
๖	ขอนแก่น	๓๓๓,๘๐๗	๔๔.๙๑	๔๐๙,๔๕๓	๕๕.๐๙
๗	จันทบุรี	๑๗๖,๐๒๙	๗๔.๗๔	๕๙,๔๘๕	๒๕.๒๖
๘	ฉะเชิงเทรา	๒๐๔,๑๓๖	๖๘.๗๙	๙๒,๖๑๖	๓๑.๒๑
๙	ชลบุรี	๔๓๐,๓๖๑	๗๖.๔๕	๑๓๒,๕๕๔	๒๓.๕๕
๑๐	ชัยนาท	๙๓,๙๖๗	๖๔.๐๕	๕๒,๗๓๘	๓๕.๙๕
๑๑	ชัยภูมิ	๒๐๔,๐๕๕	๔๕.๖๓	๒๔๓,๑๔๔	๕๔.๓๗
๑๒	ชุมพร	๒๐๘,๐๖๘	๙๐.๐๔	๒๓,๐๐๔	๙.๙๖
๑๓	เชียงใหม่	๒๔๙,๖๘๔	๔๕.๐๒	๓๐๔,๙๗๖	๕๔.๙๘
๑๔	เชียงใหม่	๓๙๐,๐๔๖	๔๕.๙๒	๔๕๙,๓๙๙	๕๔.๐๘

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๑๕	ตรัง	๒๕๐,๖๔๔	๘๖.๑๙	๔๐,๑๗๐	๑๓.๘๑
๑๖	ตราด	๗๒,๔๖๙	๗๙.๔๑	๑๘,๗๙๐	๒๐.๕๙
๑๗	ตาก	๑๖๐,๖๗๔	๗๒.๖๙	๖๐,๓๗๗	๒๗.๓๑
๑๘	นครนายก	๗๖,๕๖๖	๗๐.๖๓	๓๑,๘๓๙	๒๙.๓๗
๑๙	นครปฐม	๒๗๑,๓๙๔	๖๘.๖๔	๑๒๔,๐๑๘	๓๑.๓๖
๒๐	นครพนม	๑๓๙,๔๙๗	๔๗.๒๓	๑๕๕,๘๓๐	๕๒.๗๗
๒๑	นครราชสีมา	๗๓๐,๙๘๕	๖๔.๓๙	๔๐๔,๒๖๑	๓๕.๖๑
๒๒	นครศรีธรรมราช	๕๕๙,๖๘๙	๘๘.๐๕	๗๕,๙๒๗	๑๑.๙๕
๒๓	นครสวรรค์	๒๘๙,๓๙๓	๖๗.๐๑	๑๔๒,๔๗๑	๓๒.๙๙
๒๔	นนทบุรี	๓๔๓,๗๗๑	๖๗.๓๗	๑๖๖,๔๙๐	๓๒.๖๓
๒๕	นราธิวาส	๑๐๙,๓๔๘	๓๖.๐๔	๑๙๔,๐๒๐	๖๓.๙๖
๒๖	น่าน	๑๒๒,๑๔๒	๕๒.๘๓	๑๐๙,๐๕๗	๔๗.๑๗
๒๗	บึงกาฬ	๖๕,๘๕๒	๓๙.๕๕	๑๐๐,๖๗๐	๖๐.๔๕
๒๘	บุรีรัมย์	๓๖๕,๐๔๑	๖๐.๒๒	๒๔๑,๑๐๑	๓๙.๗๘
๒๙	ปทุมธานี	๒๗๘,๒๖๕	๖๒.๙๓	๑๖๓,๙๑๘	๓๗.๐๗
๓๐	ประจวบ ฯ	๑๘๖,๓๖๑	๘๒.๙๓	๓๘,๓๕๕	๑๗.๐๗
๓๑	ปราจีนบุรี	๑๔๘,๕๖๗	๖๙.๐๑	๖๖,๗๑๑	๓๐.๙๙
๓๒	ปัตตานี	๘๙,๙๕๒	๓๕.๐๒	๑๖๖,๙๐๐	๖๔.๙๘
๓๓	พระนครศรีอยุธยา	๒๑๖,๒๗๘	๖๐.๕๗	๑๔๐,๘๐๔	๓๙.๔๓
๓๔	พะเยา	๑๐๙,๔๐๘	๔๗.๑๕	๑๒๒,๖๔๙	๕๒.๘๕
๓๕	พังงา	๙๗,๙๕๒	๘๔.๒๓	๑๘,๓๔๔	๑๕.๗๗
๓๖	พัทลุง	๒๑๓,๙๐๐	๘๔.๕๕	๓๙,๐๘๗	๑๕.๔๕
๓๗	พิจิตร	๑๔๑,๓๓๐	๖๕.๓๓	๗๕,๐๐๐	๓๔.๖๗
๓๘	พิษณุโลก	๒๖๕,๑๓๖	๖๘.๙๖	๑๑๙,๓๔๘	๓๑.๐๔
๓๙	เพชรบุรี	๑๘๐,๕๓๑	๘๐.๑๒	๔๔,๘๐๓	๑๙.๘๘
๔๐	เพชรบูรณ์	๒๘๖,๑๖๓	๖๙.๒๐	๑๒๗,๓๔๒	๓๐.๘๐
๔๑	แพร่	๑๐๒,๗๔๕	๔๖.๒๑	๑๑๙,๕๙๔	๕๓.๘๙
๔๒	ภูเก็ต	๑๒๕,๖๔๓	๘๘.๐๓	๑๗,๐๘๑	๑๑.๙๗
๔๓	มหาสารคาม	๑๗๒,๓๙๒	๔๒.๔๑	๒๓๔,๑๔๐	๕๗.๕๙
๔๔	มุกดาหาร	๕๖,๕๔๔	๔๗.๙๙	๙๒,๒๘๒	๖๒.๐๑
๔๕	แม่ฮ่องสอน	๖๙,๔๓๙	๖๔.๑๘	๓๘,๗๕๗	๓๕.๘๒
๔๖	ยโสธร	๘๑,๒๗๒	๓๖.๓๕	๑๔๒,๒๘๔	๖๓.๖๕
๔๗	ยะลา	๘๑,๗๕๙	๓๙.๙๓	๑๒๒,๙๘๘	๖๐.๐๗
๔๘	ร้อยเอ็ด	๑๘๖,๙๓๑	๓๕.๙๘	๓๒๒,๕๘๗	๖๔.๐๒

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๔๙	ระนอง	๖๔,๒๓๔	๘๗.๑๐	๙,๕๑๒	๑๒.๙๐
๕๐	ระยอง	๒๒๑,๑๙๖	๗๘.๖๘	๕๙,๙๓๒	๒๑.๓๒
๕๑	ราชบุรี	๒๙๑,๔๗๕	๗๕.๓๘	๙๕,๒๑๔	๒๔.๖๒
๕๒	ลพบุรี	๒๐๕,๖๑๙	๖๔.๒๒	๑๑๔,๕๘๒	๓๕.๗๘
๕๓	ลำปาง	๑๙๓,๗๕๘	๕๑.๗๒	๑๘๐,๘๖๓	๔๘.๒๘
๕๔	ลำพูน	๑๐๙,๔๙๕	๔๘.๐๘	๑๑๘,๒๕๘	๕๑.๙๒
๕๕	เลย	๑๕๘,๓๙๔	๕๔.๑๙	๑๓๓,๘๙๐	๔๕.๘๑
๕๖	ศรีสะเกษ	๒๔๔,๔๙๙	๔๒.๔๖	๓๓๑,๓๑๔	๕๗.๕๔
๕๗	สกลนคร	๒๑๗,๓๗๒	๔๗.๘๙	๒๓๖,๔๙๗	๕๒.๑๑
๕๘	สงขลา	๕๐๖,๗๕๒	๘๒.๒๖	๑๐๙,๒๓๘	๑๗.๗๔
๕๙	สตูล	๙๑,๘๓๕	๗๐.๒๐	๓๘,๙๘๖	๒๙.๘๐
๖๐	สมุทรปราการ	๓๑๘,๕๗๑	๖๕.๕๐	๑๖๗,๗๙๘	๓๕.๕๐
๖๑	สมุทรสงคราม	๖๒,๙๔๘	๗๗.๔๐	๑๘,๓๘๕	๒๒.๖๐
๖๒	สมุทรสาคร	๑๕๒,๔๖๕	๗๒.๐๕	๕๙,๑๕๙	๒๗.๙๕
๖๓	สระแก้ว	๑๕๖,๙๕๕	๗๑.๑๖	๖๓,๖๑๗	๒๘.๘๔
๖๔	สระบุรี	๑๙๓,๖๘๖	๖๗.๒๗	๙๔,๒๒๔	๓๒.๗๓
๖๕	สิงห์บุรี	๕๖,๔๔๖	๕๘.๖๒	๓๙,๘๔๐	๔๑.๓๘
๖๖	สุโขทัย	๑๘๘,๖๐๘	๗๐.๒๕	๗๙,๘๕๘	๒๙.๗๕
๖๗	สุพรรณบุรี	๒๒๓,๑๑๔	๖๐.๘๑	๑๔๓,๗๙๘	๓๙.๑๙
๖๘	สุราษฎร์ธานี	๓๗๗,๖๒๘	๘๗.๒๙	๕๔,๙๘๐	๑๒.๗๑
๖๙	สุรินทร์	๒๕๘,๖๖๘	๔๙.๒๒	๒๖๗,๙๑๗	๕๐.๗๘
๗๐	หนองคาย	๘๖,๕๕๗	๔๔.๒๙	๑๐๘,๘๗๔	๕๕.๗๑
๗๑	หนองบัวลำภู	๗๗,๑๖๗	๓๙.๗๕	๑๑๖,๙๕๘	๖๐.๒๕
๗๒	อ่างทอง	๗๐,๙๕๘	๕๘.๘๔	๕๙,๖๔๑	๔๑.๑๖
๗๓	อำนาจเจริญ	๘๗,๓๑๔	๕๔.๖๔	๗๒,๓๔๒	๔๕.๓๖
๗๔	อุดรธานี	๒๔๘,๐๙๒	๔๐.๖๖	๓๖๒,๐๖๓	๕๙.๓๔
๗๕	อุดรดิษฐ์	๑๒๔,๓๕๖	๖๐.๒๗	๘๑,๙๘๒	๓๙.๗๓
๗๖	อุทัยธานี	๑๐๖,๘๘๔	๗๔.๗๔	๓๖,๑๒๓	๒๕.๒๖
๗๗	อุบลราชธานี	๔๑๓,๙๐๑	๕๔.๗๗	๓๔๑,๘๔๘	๔๕.๒๓
รวมทั้งหมด		๑๖,๘๒๐,๔๐๒	๖๑.๓๕	๑๐,๕๙๕,๐๓๗	๓๘.๖๕

ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๑	กรุงเทพฯ	๑,๔๘๒,๗๒๓	๖๕.๕๗	๗๗๘,๗๒๔	๓๔.๔๓
๒	กระบี่	๑๕๑,๗๒๕	๘๑.๑๕	๓๕,๒๔๑	๑๘.๘๕
๓	กาญจนบุรี	๒๐๓,๔๙๖	๖๔.๙๘	๑๐๙,๖๘๓	๓๕.๐๒
๔	กาฬสินธุ์	๑๕๒,๐๔๗	๔๐.๘๑	๒๒๐,๕๐๑	๕๙.๑๙
๕	กำแพงเพชร	๑๙๔,๔๐๐	๖๘.๒๔	๙๐,๔๖๕	๓๑.๗๖
๖	ขอนแก่น	๒๙๑,๖๕๗	๔๑.๗๔	๔๐๗,๐๑๑	๕๘.๒๖
๗	จันทบุรี	๑๖๑,๑๗๑	๗๑.๔๒	๖๔,๔๙๒	๒๘.๕๘
๘	ฉะเชิงเทรา	๑๘๕,๙๒๒	๖๕.๘๕	๙๖,๔๔๑	๓๔.๑๕
๙	ชลบุรี	๔๐๑,๙๕๗	๗๓.๔๖	๑๔๕,๒๑๕	๒๖.๕๔
๑๐	ชัยนาท	๘๒,๙๙๙	๖๐.๕๕	๕๔,๐๗๘	๓๙.๔๕
๑๑	ชัยภูมิ	๑๗๔,๙๙๔	๔๒.๒๙	๒๓๘,๘๒๖	๕๗.๗๑
๑๒	ชุมพร	๑๙๖,๒๙๓	๘๗.๕๑	๒๘,๐๒๘	๑๒.๔๙
๑๓	เชียงราย	๒๑๑,๓๓๓	๔๑.๐๘	๓๐๓,๐๖๖	๕๘.๙๒
๑๔	เชียงใหม่	๓๔๐,๕๗๗	๔๒.๖๓	๔๕๘,๓๘๔	๕๗.๓๗
๑๕	ตรัง	๒๓๓,๙๔๙	๘๓.๕๔	๔๖,๐๘๐	๑๖.๔๖
๑๖	ตราด	๖๖,๒๔๕	๗๕.๗๓	๒๑,๒๒๙	๒๔.๒๗
๑๗	ตาก	๑๔๒,๐๘๕	๖๙.๓๗	๖๒,๗๓๒	๓๐.๖๓
๑๘	นครนายก	๖๘,๘๓๕	๖๗.๔๒	๓๓,๒๗๑	๓๒.๕๘
๑๙	นครปฐม	๒๔๘,๔๐๐	๖๕.๔๐	๑๓๑,๔๑๐	๓๔.๖๐
๒๐	นครพนม	๑๑๔,๙๒๐	๔๑.๙๖	๑๕๘,๙๔๙	๕๘.๐๔
๒๑	นครราชสีมา	๖๔๙,๐๕๒	๖๐.๗๘	๔๑๘,๗๘๙	๓๙.๒๒
๒๒	นครศรีธรรมราช	๕๒๖,๑๒๓	๘๕.๙๓	๘๖,๑๕๘	๑๔.๐๗
๒๓	นครสวรรค์	๒๕๘,๕๖๔	๖๓.๖๘	๑๔๗,๔๘๒	๓๖.๓๒
๒๔	นนทบุรี	๓๑๘,๖๐๗	๖๓.๘๐	๑๘๐,๗๙๗	๓๖.๒๐
๒๕	นราธิวาส	๑๐๓,๙๖๙	๓๕.๓๘	๑๘๙,๘๕๘	๖๔.๖๒
๒๖	น่าน	๑๐๔,๐๒๘	๔๘.๓๒	๑๑๑,๒๘๒	๕๑.๖๘
๒๗	บึงกาฬ	๕๕,๐๔๖	๓๕.๒๖	๑๐๑,๐๗๐	๖๔.๗๔
๒๘	บุรีรัมย์	๓๑๗,๓๔๗	๕๖.๒๙	๒๔๖,๔๓๓	๔๓.๗๑
๒๙	ปทุมธานี	๒๕๖,๙๓๐	๕๙.๖๑	๑๗๔,๐๘๖	๔๐.๓๙
๓๐	ประจวบ ฯ	๑๗๔,๕๗๕	๘๐.๑๘	๔๓,๑๔๑	๑๙.๘๒
๓๑	ปราจีนบุรี	๑๓๓,๖๕๒	๖๕.๗๒	๖๙,๗๐๑	๓๔.๒๘
๓๒	ปัตตานี	๘๕,๙๗๖	๓๔.๓๓	๑๖๔,๔๔๙	๖๕.๖๗

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๓๓	พระนครศรีอยุธยา	๑๙๕,๖๒๗	๕๗.๔๐	๑๔๕,๑๗๘	๔๒.๖๐
๓๔	พะเยา	๙๓,๖๕๑	๔๓.๖๓	๑๒๑,๐๐๑	๕๖.๓๗
๓๕	พังงา	๙๑,๘๘๖	๘๑.๔๓	๒๐,๙๕๒	๑๘.๕๗
๓๖	พัทลุง	๑๙๙,๑๙๕	๘๑.๓๘	๔๕,๕๙๑	๑๘.๖๒
๓๗	พิจิตร	๑๒๔,๓๓๕	๖๑.๖๑	๗๗,๔๙๐	๓๘.๓๙
๓๘	พิษณุโลก	๒๓๘,๒๐๗	๖๕.๐๒	๑๒๘,๑๕๖	๓๔.๙๘
๓๙	เพชรบุรี	๑๖๖,๗๐๑	๗๗.๒๐	๔๙,๒๔๕	๒๒.๘๐
๔๐	เพชรบูรณ์	๒๕๒,๗๗๑	๖๕.๗๐	๑๓๑,๙๘๑	๓๔.๓๐
๔๑	แพร่	๘๗,๙๔๔	๔๒.๗๑	๑๑๗,๙๗๓	๕๗.๒๙
๔๒	ภูเก็ต	๑๑๘,๙๖๙	๘๕.๕๙	๒๐,๐๒๒	๑๔.๔๑
๔๓	มหาสารคาม	๑๔๗,๒๙๘	๓๘.๔๒	๒๓๖,๑๐๗	๖๑.๕๘
๔๔	มุกดาหาร	๔๗,๘๔๐	๓๔.๖๓	๙๐,๓๑๕	๖๕.๓๗
๔๕	แม่ฮ่องสอน	๕๙,๖๙๖	๕๙.๓๒	๔๐,๙๓๙	๔๐.๖๘
๔๖	ยโสธร	๖๙,๓๒๙	๓๒.๕๘	๑๔๓,๔๕๔	๖๗.๔๒
๔๗	ยะลา	๗๗,๙๖๓	๓๙.๒๓	๑๒๐,๗๙๒	๖๐.๗๗
๔๘	ร้อยเอ็ด	๑๕๗,๕๘๗	๓๒.๑๒	๓๓๓,๐๒๓	๖๗.๘๘
๔๙	ระนอง	๕๙,๓๕๘	๘๔.๑๙	๑๑,๑๔๕	๑๕.๘๑
๕๐	ระยอง	๒๐๓,๘๒๕	๗๕.๑๐	๖๗,๕๘๔	๒๔.๙๐
๕๑	ราชบุรี	๒๖๔,๒๙๘	๗๑.๙๗	๑๐๒,๙๑๒	๒๘.๐๓
๕๒	ลพบุรี	๑๘๓,๒๗๔	๖๑.๒๔	๑๑๖,๐๑๔	๓๘.๗๖
๕๓	ลำปาง	๑๖๗,๙๖๙	๔๘.๕๓	๑๗๘,๑๒๘	๕๑.๔๗
๕๔	ลำพูน	๙๔,๐๖๗	๔๔.๘๗	๑๑๕,๕๕๕	๕๕.๑๓
๕๕	เลย	๑๓๕,๐๕๙	๔๙.๙๑	๑๓๕,๕๒๐	๕๐.๐๙
๕๖	ศรีสะเกษ	๒๐๕,๐๐๑	๓๘.๒๒	๓๓๑,๓๕๙	๖๑.๗๘
๕๗	สกลนคร	๑๘๓,๓๙๑	๔๒.๗๔	๒๔๕,๖๙๙	๕๗.๒๖
๕๘	สงขลา	๔๗๕,๙๕๙	๘๐.๒๖	๑๑๗,๐๕๒	๑๙.๗๔
๕๙	สตูล	๘๔,๒๓๗	๖๗.๑๗	๔๑,๑๗๔	๓๒.๘๓
๖๐	สมุทรปราการ	๒๙๔,๓๕๕	๖๒.๑๕	๑๗๙,๒๘๐	๓๗.๘๕
๖๑	สมุทรสงคราม	๕๗,๘๑๐	๗๔.๑๐	๒๐,๒๑๐	๒๕.๙๐
๖๒	สมุทรสาคร	๑๔๐,๙๐๑	๖๘.๘๓	๖๓,๘๐๖	๓๑.๑๗
๖๓	สระแก้ว	๑๔๐,๖๘๙	๖๗.๖๙	๖๗,๑๕๕	๓๒.๓๑
๖๔	สระบุรี	๑๗๖,๐๘๕	๖๔.๔๒	๙๗,๒๔๑	๓๕.๕๘
๖๕	สิงห์บุรี	๕๐,๕๑๐	๕๕.๕๙	๔๐,๓๕๙	๔๔.๔๑
๖๖	สุโขทัย	๑๖๖,๔๑๗	๖๖.๓๒	๘๔,๕๑๕	๓๓.๖๘

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๖๗	สุพรรณบุรี	๑๙๘,๕๔๗	๕๗.๔๗	๑๔๖,๙๓๗	๔๒.๕๓
๖๘	สุราษฎร์ธานี	๓๕๒,๕๕๘	๘๔.๒๒	๖๖,๐๔๘	๑๕.๗๘
๖๙	สุรินทร์	๒๒๕,๓๖๔	๕๕.๐๙	๒๗๔,๔๑๑	๕๔.๙๑
๗๐	หนองคาย	๗๔,๙๒๔	๔๐.๙๖	๑๐๘,๐๐๕	๕๙.๐๔
๗๑	หนองบัวลำภู	๖๖,๘๘๓	๓๖.๗๐	๑๑๕,๓๕๐	๖๓.๓๐
๗๒	อ่างทอง	๖๓,๓๗๘	๕๕.๗๔	๕๐,๓๒๘	๔๔.๒๖
๗๓	อำนาจเจริญ	๗๔,๙๗๖	๔๙.๘๘	๗๕,๓๔๔	๕๐.๑๒
๗๔	อุดรธานี	๒๑๕,๐๘๔	๓๗.๕๑	๓๕๘,๓๓๘	๖๒.๔๙
๗๕	อุดรดิตถ์	๑๐๘,๙๔๖	๕๖.๖๕	๘๓,๓๖๐	๔๓.๓๕
๗๖	อุทัยธานี	๙๖,๐๙๖	๗๑.๓๒	๓๘,๖๔๘	๒๘.๖๘
๗๗	อุบลราชธานี	๓๕๓,๔๙๓	๔๙.๘๓	๓๕๕,๘๘๕	๕๐.๑๗
รวมทั้งหมด		๑๕,๑๓๒,๐๕๐	๕๘.๐๗	๑๐,๙๒๖,๖๔๘	๔๑.๙๓

๕.๒.๓ ผลการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ประเด็นที่ ๑
ร่างรัฐธรรมนูญ จำแนกตามจังหวัดเรียงตามร้อยละของจังหวัดที่ออกเสียงเห็นชอบจากมากไปน้อย

จังหวัด ชุมพร มีผู้ออกเสียงเห็นชอบมากที่สุด ร้อยละ ๙๐.๐๔
จังหวัด ปัตตานี มีผู้ออกเสียงเห็นชอบน้อยที่สุด ร้อยละ ๓๕.๐๒

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๑	ชุมพร	๒๐๘,๐๖๘	๙๐.๐๔	๒๓,๐๐๔	๙.๙๖
๒	นครศรีธรรมราช	๕๕๙,๖๘๙	๘๘.๐๕	๗๕,๙๒๗	๑๑.๙๕
๓	ภูเก็ต	๑๒๕,๖๔๓	๘๘.๐๓	๑๗,๐๘๑	๑๑.๙๗
๔	สุราษฎร์ธานี	๓๓,๖๒๘	๘๗.๒๙	๕๔,๙๘๐	๑๒.๗๑
๕	ระนอง	๖๔,๒๓๔	๘๗.๑๐	๙,๕๑๒	๑๒.๙๐
๖	ตรัง	๒๕๐,๖๔๔	๘๖.๑๙	๔๐,๑๗๐	๑๓.๘๑
๗	พัทลุง	๒๑๓,๙๐๐	๘๔.๕๕	๓๙,๐๘๗	๑๕.๔๕
๘	พังงา	๙๗,๙๕๒	๘๔.๒๓	๑๘,๓๔๔	๑๕.๗๗
๙	กระบี่	๑๖๑,๕๒๐	๘๓.๙๙	๓๐,๗๘๗	๑๖.๐๑
๑๐	ประจวบคีรีขันธ์	๑๘๖,๓๖๑	๘๒.๙๓	๓๘,๓๕๕	๑๗.๐๗
๑๑	สงขลา	๕๐๖,๗๕๒	๘๒.๒๖	๑๐๙,๒๘๓	๑๗.๗๔
๑๒	เพชรบุรี	๑๘๐,๕๓๑	๘๐.๑๒	๔๔,๘๐๓	๑๙.๘๘
๑๓	ตราด	๗๒,๔๖๙	๗๙.๔๑	๑๘,๗๙๐	๒๐.๕๙

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๑๔	ระยอง	๒๒๑,๑๙๖	๗๘.๖๘	๕๙,๙๓๒	๒๑.๓๒
๑๕	สมุทรสงคราม	๖๒,๙๔๘	๗๗.๔๐	๑๘,๓๘๕	๒๒.๖๐
๑๖	ชลบุรี	๔๓๐,๓๖๑	๗๖.๔๕	๑๓๒,๕๕๔	๒๓.๕๕
๑๗	ราชบุรี	๒๙๑,๔๗๕	๗๕.๓๘	๙๕,๒๑๔	๒๔.๖๒
๑๘	จันทบุรี	๑๗๖,๐๒๙	๗๔.๗๔	๕๙,๔๘๕	๒๕.๒๖
๑๙	อุทัยธานี	๑๐๖,๘๘๔	๗๔.๗๔	๓๖,๑๒๓	๒๕.๒๖
๒๐	ตาก	๑๖๐,๖๗๔	๗๒.๖๙	๖๐,๓๗๗	๒๗.๓๑
๒๑	สมุทรสาคร	๑๕๒,๔๖๕	๗๒.๐๕	๕๙,๑๕๙	๒๗.๙๕
๒๒	กำแพงเพชร	๒๑๗,๙๒๖	๗๑.๘๖	๘๕,๓๕๔	๒๘.๑๔
๒๓	สระแก้ว	๑๕๖,๙๕๕	๗๑.๑๖	๖๓,๖๑๗	๒๘.๘๔
๒๔	นครนายก	๗๖,๕๖๖	๗๐.๖๓	๓๑,๘๓๙	๒๙.๓๗
๒๕	สุโขทัย	๑๘๘,๖๐๘	๗๐.๒๕	๗๙,๘๕๘	๒๙.๗๕
๒๖	สตูล	๙๑,๘๓๕	๗๐.๒๐	๓๘,๙๘๖	๒๙.๘๐
๒๗	กรุงเทพมหานคร	๑,๕๘๕,๕๓๓	๖๙.๒๒	๗๐๕,๑๙๕	๓๐.๗๘
๒๘	เพชรบูรณ์	๒๘๖,๑๖๓	๖๙.๒๐	๑๒๗,๓๔๒	๓๐.๘๐
๒๙	ปราจีนบุรี	๑๔๘,๕๖๗	๖๙.๐๑	๖๖,๗๐๑	๓๐.๙๙
๓๐	พิษณุโลก	๒๖๕,๑๓๖	๖๘.๙๖	๑๑๙,๓๔๘	๓๑.๐๔
๓๑	ฉะเชิงเทรา	๒๐๔,๑๓๖	๖๘.๗๙	๙๒,๖๑๖	๓๑.๒๑
๓๒	กาญจนบุรี	๒๒๖,๘๒๕	๖๘.๗๑	๑๐๓,๒๘๘	๓๑.๒๙
๓๓	นครปฐม	๒๗๑,๓๙๔	๖๘.๖๔	๑๒๔,๐๑๘	๓๑.๓๖
๓๔	นนทบุรี	๓๔๓,๗๗๑	๖๗.๓๗	๑๖๖,๔๙๐	๓๒.๖๓
๓๕	สระบุรี	๑๙๓,๖๘๖	๖๗.๒๗	๙๔,๒๒๔	๓๒.๗๓
๓๖	นครสวรรค์	๒๘๙,๓๙๓	๖๗.๐๑	๑๔๒,๔๗๑	๓๒.๙๙
๓๗	สมุทรปราการ	๓๑๘,๕๗๑	๖๕.๕๐	๑๖๗,๗๙๘	๓๔.๕๐
๓๘	พิจิตร	๑๔๑,๓๓๐	๖๕.๓๓	๗๕,๐๐๐	๓๔.๖๗
๓๙	นครราชสีมา	๗๓๐,๙๘๕	๖๔.๓๙	๔๐๔,๒๖๑	๓๕.๖๑
๔๐	ลพบุรี	๒๐๕,๖๑๙	๖๔.๒๒	๑๑๔,๕๘๒	๓๕.๗๘
๔๑	แม่ฮ่องสอน	๖๙,๔๓๙	๖๔.๑๘	๓๘,๗๕๗	๓๕.๘๒
๔๒	ชัยนาท	๙๓,๙๖๗	๖๔.๐๕	๕๒,๗๓๘	๓๕.๙๕
๔๓	ปทุมธานี	๒๗๘,๒๖๕	๖๒.๙๓	๑๖๓,๙๑๘	๓๗.๐๗
๔๔	สุพรรณบุรี	๒๒๓,๑๑๔	๖๐.๘๑	๑๔๓,๗๙๘	๓๙.๑๙
๔๕	พระนครศรีอยุธยา	๒๑๖,๒๗๘	๖๐.๕๗	๑๔๐,๘๐๔	๓๙.๔๓
๔๖	อุตรดิตถ์	๑๒๔,๓๕๖	๖๐.๒๗	๘๑,๙๘๒	๓๙.๗๓

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๔๗	บุรีรัมย์	๓๖๕,๐๔๑	๖๐.๒๒	๒๔๑,๑๐๑	๓๙.๗๘
๔๘	อ่างทอง	๗๐,๙๕๘	๕๘.๘๔	๔๙,๖๔๑	๔๑.๑๖
๔๙	สิงห์บุรี	๕๖,๔๔๖	๕๘.๖๒	๓๙,๘๔๐	๔๑.๓๘
๕๐	อุบลราชธานี	๔๑๓,๙๐๑	๕๔.๗๗	๓๔๑,๘๘๘	๔๕.๒๓
๕๑	อำนาจเจริญ	๘๗,๓๑๔	๕๔.๖๙	๗๒,๓๔๖	๔๕.๓๑
๕๒	เลย	๑๕๘,๓๙๔	๕๔.๑๙	๑๓๓,๘๙๐	๔๕.๘๑
๕๓	น่าน	๑๒๒,๑๔๒	๕๒.๘๓	๑๐๙,๐๕๗	๔๗.๑๗
๕๔	ลำปาง	๑๙๓,๗๕๘	๕๑.๗๒	๑๘๐,๘๖๓	๔๘.๒๘
๕๕	สุรินทร์	๒๕๙,๖๖๘	๔๙.๒๒	๒๖๗,๙๑๗	๕๐.๗๘
๕๖	ลำพูน	๑๐๙,๔๙๕	๔๘.๐๘	๑๑๘,๒๕๘	๕๑.๙๒
๕๗	สกลนคร	๒๑๗,๓๗๒	๔๗.๘๙	๒๓๖,๔๙๗	๕๒.๑๑
๕๘	นครพนม	๑๓๙,๔๙๗	๔๗.๒๓	๑๕๕,๘๓๐	๕๒.๗๗
๕๙	พะเยา	๑๐๙,๔๐๘	๔๗.๑๕	๑๒๒,๖๔๙	๕๒.๘๕
๖๐	แพร่	๑๐๒,๗๔๕	๔๖.๒๑	๑๑๙,๕๙๔	๕๓.๗๙
๖๑	เชียงใหม่	๓๙๐,๐๔๖	๔๕.๙๒	๔๕๙,๓๙๙	๕๔.๐๘
๖๒	ชัยภูมิ	๒๐๔,๐๕๕	๔๕.๖๓	๒๔๓,๑๔๔	๕๔.๓๗
๖๓	กาฬสินธุ์	๑๘๐,๔๖๕	๔๕.๐๓	๒๒๐,๓๑๗	๕๔.๙๗
๖๔	เขียงราย	๒๔๙,๖๘๔	๔๕.๐๒	๓๐๔,๙๗๖	๕๔.๙๘
๖๕	ขอนแก่น	๓๓๓,๘๐๗	๔๔.๙๑	๔๐๙,๔๕๓	๕๕.๐๙
๖๖	หนองคาย	๘๖,๕๕๗	๔๔.๒๙	๑๐๘,๘๗๔	๕๕.๗๑
๖๗	ศรีสะเกษ	๒๔๔,๔๙๙	๔๒.๔๖	๓๓๑,๓๑๔	๕๗.๕๔
๖๘	มหาสารคาม	๑๗๒,๓๙๒	๔๒.๔๑	๒๓๔,๑๔๐	๕๗.๕๙
๖๙	อุดรธานี	๒๔๘,๐๙๒	๔๐.๖๖	๓๖๒,๐๖๓	๕๙.๓๔
๗๐	ยะลา	๘๑,๗๕๙	๓๙.๙๓	๑๒๒,๙๘๘	๖๐.๐๗
๗๑	หนองบัวลำภู	๗๗,๑๖๗	๓๙.๗๕	๑๑๖,๙๕๘	๖๐.๒๕
๗๒	บึงกาฬ	๖๕,๘๕๒	๓๙.๕๕	๑๐๐,๖๗๐	๖๐.๔๕
๗๓	มุกดาหาร	๕๖,๕๔๔	๓๗.๙๙	๙๒,๒๘๒	๖๒.๐๑
๗๔	ยโสธร	๘๑,๒๗๒	๓๖.๓๕	๑๔๒,๒๘๔	๖๓.๖๕
๗๕	นราธิวาส	๑๐๙,๓๔๘	๓๖.๐๔	๑๙๔,๐๒๐	๖๓.๙๖
๗๖	ร้อยเอ็ด	๑๘๖,๙๓๑	๓๕.๙๘	๓๓๒,๕๘๗	๖๔.๐๒
๗๗	ปัตตานี	๘๙,๙๕๒	๓๕.๐๒	๑๖๖,๙๐๐	๖๔.๙๘
	รวมทั้งหมด	๑๖,๘๒๐,๔๐๒	๖๑.๓๕	๑๐,๒๙๘,๐๓๗	๓๘.๖๕

๕.๒.๔ ผลการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ประเด็นที่ ๒
คำถามเพิ่มเติม จำแนกตามจังหวัดเรียงตามร้อยละของจังหวัดที่ออกเสียงเห็นชอบจากมากไปน้อย

จังหวัด ชุมพร มีผู้ออกเสียงเห็นชอบมากที่สุด ร้อยละ ๘๗.๕๑
จังหวัด ร้อยเอ็ด มีผู้ออกเสียงเห็นชอบน้อยที่สุด ร้อยละ ๓๒.๑๒

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๑	ชุมพร	๑๙๖,๒๙๓	๘๗.๕๑	๒๘,๐๒๓	๑๒.๔๙
๒	นครศรีธรรมราช	๕๒๖,๑๒๓	๘๕.๙๓	๘๖,๑๕๘	๑๔.๐๗
๓	ภูเก็ต	๑๑๘,๙๖๙	๘๕.๕๙	๒๐,๐๒๒	๑๔.๔๑
๔	สุราษฎร์ธานี	๓๕๒,๕๕๘	๘๔.๒๒	๖๖,๐๔๘	๑๕.๗๘
๕	ระนอง	๕๙,๓๕๘	๘๔.๑๙	๑๑,๑๔๕	๑๕.๘๑
๖	ตรัง	๒๓๓,๙๔๙	๘๓.๕๔	๔๖,๐๘๐	๑๖.๔๖
๗	พังงา	๙๑,๘๘๖	๘๑.๔๓	๒๐,๙๕๒	๑๘.๕๗
๘	พัทลุง	๑๙๙,๑๙๕	๘๑.๓๘	๔๕,๕๙๑	๑๘.๖๒
๙	กระบี่	๑๕๑,๗๒๕	๘๑.๑๕	๓๕,๒๔๑	๑๘.๘๕
๑๐	สงขลา	๔๗๕,๙๕๙	๘๐.๒๖	๑๑๗,๐๕๒	๑๙.๗๔
๑๑	ประจวบคีรีขันธ์	๑๗๔,๕๗๕	๘๐.๑๘	๔๓,๑๔๑	๑๙.๘๒
๑๒	เพชรบุรี	๑๖๖,๗๐๑	๗๗.๒๐	๔๙,๒๔๕	๒๒.๘๐
๑๓	ตราด	๖๖,๒๔๕	๗๕.๗๓	๒๑,๒๒๙	๒๔.๒๗
๑๔	ระยอง	๒๐๓,๘๒๕	๗๕.๑๐	๖๗,๕๘๔	๒๔.๙๐
๑๕	สมุทรสงคราม	๕๗,๘๑๐	๗๔.๑๐	๒๐,๒๑๐	๒๕.๙๐
๑๖	ชลบุรี	๔๐๑,๙๕๗	๗๓.๔๖	๑๔๕,๒๑๕	๒๖.๕๔
๑๗	ราชบุรี	๒๖๔,๒๙๘	๗๑.๙๗	๑๐๒,๙๑๒	๒๘.๐๓
๑๘	จันทบุรี	๑๖๑,๑๗๑	๗๑.๔๒	๖๔,๔๙๒	๒๘.๕๘
๑๙	อุทัยธานี	๙๖,๐๙๖	๗๑.๓๒	๓๘,๖๔๘	๒๘.๖๘
๒๐	ตาก	๑๕๒,๐๘๕	๖๙.๓๗	๖๒,๗๓๒	๓๐.๖๓
๒๑	สมุทรสาคร	๑๔๐,๙๐๑	๖๘.๘๓	๖๓,๘๐๖	๓๑.๑๗
๒๒	กำแพงเพชร	๑๙๔,๔๐๐	๖๘.๒๔	๙๐,๔๖๕	๓๑.๗๖
๒๓	สระแก้ว	๑๔๐,๖๘๙	๖๗.๖๙	๖๗,๑๕๕	๓๒.๓๑
๒๔	นครนายก	๖๘,๘๓๕	๖๗.๔๒	๓๓,๒๗๑	๓๒.๕๘
๒๕	สตูล	๘๔,๒๓๗	๖๗.๑๗	๔๑,๑๗๔	๓๒.๘๓
๒๖	สุโขทัย	๑๖๖,๔๑๗	๖๖.๓๒	๘๔,๕๑๕	๓๓.๖๘
๒๗	ฉะเชิงเทรา	๑๘๕,๙๒๒	๖๕.๘๕	๙๖,๔๔๑	๓๔.๑๕
๒๘	ปราจีนบุรี	๑๓๓,๖๕๒	๖๕.๗๒	๖๙,๗๐๑	๓๔.๒๘

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๒๙	เพชรบูรณ์	๒๕๒,๗๗๑	๖๕.๗๐	๑๓๑,๙๘๑	๓๔.๓๐
๓๐	กรุงเทพมหานคร	๑,๔๘๒,๗๒๓	๖๕.๕๗	๗๗๘,๗๒๔	๓๔.๔๓
๓๑	นครปฐม	๒๔๘,๔๐๐	๖๕.๔๐	๑๓๑,๔๑๐	๓๔.๖๐
๓๒	พิษณุโลก	๒๓๘,๒๐๗	๖๕.๐๒	๑๒๘,๑๕๖	๓๔.๙๘
๓๓	กาญจนบุรี	๒๐๓,๔๙๖	๖๔.๙๘	๑๐๙,๖๘๓	๓๕.๐๒
๓๔	สระบุรี	๑๗๖,๐๘๕	๖๔.๔๒	๙๗,๒๔๑	๓๕.๕๘
๓๕	นนทบุรี	๓๑๘,๖๐๗	๓๖.๘๐	๑๘๐,๗๙๗	๓๖.๒๐
๓๖	นครสวรรค์	๒๕๘,๕๖๔	๖๓.๖๘	๑๔๗,๔๘๒	๓๖.๓๒
๓๗	สมุทรปราการ	๒๙๔,๓๕๕	๖๒.๑๕	๑๗๙,๒๘๐	๓๗.๘๕
๓๘	พิจิตร	๑๒๔,๓๓๕	๖๑.๖๑	๗๗,๔๙๐	๓๘.๓๙
๓๙	ลพบุรี	๑๘๓,๒๗๔	๖๑.๒๔	๑๑๖,๐๑๔	๓๘.๗๖
๔๐	นครราชสีมา	๖๔๙,๐๕๒	๖๐.๗๘	๔๑๘,๗๘๙	๓๙.๒๒
๔๑	ชัยนาท	๘๒,๙๙๙	๖๐.๕๕	๕๔,๐๗๘	๓๙.๔๕
๔๒	ปทุมธานี	๒๕๖,๙๓๐	๕๙.๖๑	๑๗๔,๐๘๖	๔๐.๓๙
๔๓	แม่ฮ่องสอน	๕๙,๖๙๖	๕๙.๓๒	๔๐,๙๓๙	๔๐.๖๘
๔๔	สุพรรณบุรี	๑๙๘,๕๔๗	๕๗.๔๗	๑๔๖,๙๓๗	๔๒.๕๓
๔๕	พระนครศรีอยุธยา	๑๙๕,๖๒๗	๕๗.๔๐	๑๔๕,๑๗๘	๔๒.๖๐
๔๖	อุตรดิตถ์	๑๐๘,๙๔๖	๕๖.๖๕	๘๓,๓๖๐	๔๓.๓๕
๔๗	บุรีรัมย์	๓๑๗,๓๔๗	๕๖.๒๙	๒๔๖,๔๓๓	๔๓.๗๑
๔๘	อ่างทอง	๖๓,๓๗๘	๕๕.๗๔	๕๐,๓๒๘	๔๔.๒๖
๔๙	สิงห์บุรี	๕๐,๕๑๐	๕๕.๕๙	๔๐,๓๕๙	๔๔.๔๑
๕๐	เลย	๑๓๕,๐๕๙	๔๙.๙๑	๑๓๕,๕๒๐	๕๐.๐๙
๕๑	อำนาจเจริญ	๗๔,๙๗๖	๔๙.๘๘	๗๕,๓๔๔	๕๐.๑๒
๕๒	อุบลราชธานี	๓๕๓,๔๙๓	๔๙.๘๓	๓๕๕,๘๘๕	๕๐.๑๗
๕๓	ลำปาง	๑๖๗,๙๖๙	๔๘.๕๓	๑๗๘,๑๒๘	๕๑.๔๗
๕๔	น่าน	๑๐๔,๐๒๘	๔๘.๓๒	๑๑๑,๒๘๒	๕๑.๖๘
๕๕	สุรินทร์	๒๒๕,๓๖๔	๔๕.๐๙	๒๗๔,๔๑๑	๕๔.๙๑
๕๖	ลำพูน	๙๔,๐๖๗	๔๔.๘๗	๑๑๕,๕๕๕	๕๕.๑๓
๕๗	พะเยา	๙๓,๖๕๑	๔๓.๖๓	๑๒๑,๐๐๑	๕๖.๓๗
๕๘	สกลนคร	๑๘๓,๓๙๑	๔๒.๗๔	๒๔๕,๖๙๙	๕๗.๒๖
๕๙	แพร่	๘๗,๙๔๔	๔๒.๗๑	๑๑๗,๙๗๓	๕๗.๒๙
๖๐	เชียงใหม่	๓๔๐,๕๗๗	๔๒.๖๓	๔๕๘,๓๘๔	๕๗.๓๗
๖๑	ชัยภูมิ	๑๗๔,๙๙๔	๔๒.๒๙	๒๓๘,๘๒๖	๕๗.๗๑
๖๒	นครพนม	๑๑๔,๙๒๐	๔๑.๙๖	๑๕๘,๙๔๙	๕๘.๐๔

ลำดับ	จังหวัด	ประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม			
		เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ
๖๓	ขอนแก่น	๒๙๑,๖๕๗	๔๑.๗๔	๔๐๗,๐๑๑	๕๘.๒๖
๖๔	เชียงราย	๒๑๑,๓๓๓	๔๑.๐๘	๓๐๓,๐๖๖	๕๘.๙๒
๖๕	หนองคาย	๗๔,๙๒๔	๔๐.๙๖	๑๐๘,๐๐๕	๕๙.๐๔
๖๖	กาฬสินธุ์	๑๕๒,๐๔๗	๔๐.๘๑	๒๒๐,๕๐๑	๕๙.๑๙
๖๗	ยะลา	๗๗,๙๖๓	๓๙.๒๓	๑๒๐,๗๙๒	๖๐.๗๗
๖๘	มหาสารคาม	๑๔๗,๒๙๘	๓๘.๔๒	๒๓๖,๑๐๗	๖๑.๕๘
๖๙	ศรีสะเกษ	๒๐๕,๐๐๑	๓๘.๒๒	๓๓๑,๓๕๙	๖๑.๗๘
๗๐	อุดรธานี	๒๑๕,๐๘๔	๓๗.๕๑	๓๕๘,๓๓๘	๖๒.๔๙
๗๑	หนองบัวลำภู	๖๖,๘๘๓	๓๖.๗๐	๑๑๕,๓๕๐	๖๓.๓๐
๗๒	นราธิวาส	๑๐๓,๙๖๙	๓๕.๓๘	๑๘๙,๘๕๘	๖๔.๖๒
๗๓	บึงกาฬ	๕๕,๐๔๖	๓๕.๒๖	๑๐๑,๐๗๐	๖๔.๗๔
๗๔	มุกดาหาร	๔๗,๘๔๐	๓๔.๖๓	๙๐,๓๑๕	๖๕.๓๗
๗๕	ปัตตานี	๘๕,๙๗๖	๓๔.๓๓	๑๖๔,๔๔๙	๖๕.๖๗
๗๖	ยโสธร	๖๙,๓๒๙	๓๒.๕๘	๑๔๓,๔๕๔	๖๗.๔๒
๗๗	ร้อยเอ็ด	๑๕๗,๕๘๗	๓๒.๑๒	๓๓๓,๐๒๓	๖๗.๘๘
รวมทั้งหมด		๑๕,๑๓๒,๐๕๐	๕๘.๐๗	๑๐,๙๒๖,๖๔๘	๔๑.๙๓

๕.๓ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

๕.๓.๑ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ รวมทั้งประเทศ

- ผู้มีสิทธิออกเสียง ๕๐,๐๗๑,๕๘๙ คน
- ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง ๒๙,๗๔๐,๖๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๐
- บัตรที่นับเป็นคะแนน ๒๘,๘๐๔,๔๓๒ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๕
- บัตรเสีย ๙๓๖,๒๐๙ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๕

๕.๓.๒ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตามภาค

ภาค	ผู้มีสิทธิออกเสียง	ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง	ร้อยละ	บัตรที่นับเป็นคะแนน	ร้อยละ	บัตรเสีย	ร้อยละ
กลาง	๑๗,๕๘๐,๔๗๐	๑๐,๐๕๐,๙๘๒	๕๗.๑๗	๙,๗๗๖,๑๕๖	๙๗.๒๗	๒๗๔,๘๒๖	๒.๗๓
ใต้	๖,๗๗๓,๐๓๓	๔,๑๗๙,๔๐๑	๖๑.๗๑	๔,๐๓๖,๖๔๗	๙๖.๕๘	๑๔๒,๗๕๐	๓.๔๒
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๖,๘๗๘,๐๐๒	๙,๗๒๒,๒๔๙	๕๗.๖๐	๙,๔๒๒,๕๓๒	๙๖.๙๒	๒๙๙,๗๑๕	๓.๐๘
เหนือ	๘,๘๔๐,๐๘๔	๕,๗๘๘,๐๔๕	๖๕.๔๘	๕,๕๖๙,๐๙๗	๙๖.๒๒	๒๑๘,๙๔๘	๓.๗๘
รวมทั้งหมด	๕๐,๐๗๑,๕๘๙	๒๙,๗๔๐,๖๗๗	๕๙.๔๐	๒๘,๘๐๔,๔๓๒	๙๖.๘๕	๙๓๖,๒๐๙	๓.๑๕

หมายเหตุ จำนวนบัตรที่นับเป็นคะแนนเสียรวมกันน้อยกว่าผู้มาใช้สิทธิออกเสียง
จำนวน ๓๖ บัตร นั้นเกิดจากกรณีที่มีการฉีกทำลาย/กรณีอื่นๆ จึงทำให้ตัวเลขต่างกัน ๓๖ บัตร

๕.๓.๓ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตาม

จังหวัด

ลำดับ	จังหวัด	ผู้มีสิทธิออกเสียง	ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง	ร้อยละ	บัตรที่นับเป็นคะแนน	ร้อยละ	บัตรเสีย	ร้อยละ
๑	กรุงเทพฯ ๑	๔,๔๕๐,๒๒๔	๒,๓๗๐,๔๗๗	๕๓.๒๗	๒,๓๓๔,๑๐๖	๙๘.๔๗	๓๖,๓๖๒	๑.๕๓
๒	กระบี่	๓๓๐,๗๗๑	๒๐๕,๐๕๒	๖๑.๙๙	๑๙๙,๙๖๖	๙๗.๕๒	๕,๐๘๖	๒.๔๘
๓	กาญจนบุรี	๖๑๗,๔๒๕	๓๖๐,๔๙๗	๕๘.๓๖	๓๔๗,๓๒๖	๙๖.๓๕	๑๓,๑๗๑	๓.๖๕
๔	กาฬสินธุ์	๗๗๑,๘๕๑	๔๔๑,๑๖๔	๕๗.๑๖	๔๒๘,๔๗๑	๙๗.๑๒	๑๒,๖๙๓	๒.๘๘
๕	กำแพงเพชร	๕๐๘,๗๕๘	๓๓๔,๑๐๒	๖๕.๖๗	๓๒๑,๔๔๐	๙๖.๒๑	๑๒,๖๖๒	๓.๗๙
๖	ขอนแก่น	๑,๔๑๙,๑๐๖	๘๑๕,๑๙๑	๕๗.๔๔	๗๙๐,๑๒๙	๙๖.๙๓	๒๕,๐๖๒	๓.๐๗
๗	จันทบุรี	๔๑๒,๖๘๑	๒๕๓,๕๓๑	๖๑.๔๔	๒๔๕,๖๑๓	๙๖.๘๘	๗,๙๑๘	๓.๑๒
๘	ฉะเชิงเทรา	๕๔๐,๔๔๑	๓๒๑,๙๘๑	๕๙.๕๘	๓๑๑,๔๘๗	๙๖.๗๔	๑๐,๔๙๔	๓.๒๖
๙	ชลบุรี	๑,๐๙๔,๖๕๔	๕๙๕,๖๘๔	๕๔.๔๒	๕๘๐,๗๙๖	๙๗.๕๐	๑๔,๘๘๘	๒.๕๐
๑๐	ชัยนาท	๒๖๕,๑๘๓	๑๖๑,๖๙๒	๖๐.๙๗	๑๕๕,๓๒๐	๙๖.๐๖	๖,๓๗๒	๓.๙๔
๑๑	ชัยภูมิ	๘๘๕,๐๗๐	๔๙๗,๕๕๑	๕๖.๒๒	๔๘๐,๗๒๔	๙๖.๖๑	๑๖,๘๒๗	๓.๓๙
๑๒	ชุมพร	๓๘๘,๒๐๓	๒๔๔,๐๕๒	๖๒.๘๗	๒๓๘,๗๐๕	๙๗.๘๑	๕,๓๔๗	๒.๑๙
๑๓	เชียงใหม่	๙๑๔,๗๕๖	๖๑๘,๗๓๔	๖๗.๖๔	๕๙๓,๒๐๙	๙๕.๘๗	๒๕,๕๒๔	๔.๑๓
๑๔	เขียงใหม่	๑,๒๗๕,๗๙๘	๙๓๓,๔๔๙	๗๓.๑๗	๘๙๕,๒๘๔	๙๕.๙๑	๓๘,๑๖๕	๔.๐๙
๑๕	ตรัง	๔๘๑,๘๑๙	๓๑๐,๗๙๗	๖๔.๕๐	๓๐๓,๔๔๖	๙๗.๖๓	๗,๓๕๑	๒.๓๗
๑๖	ตราด	๑๖๙,๐๐๔	๙๘,๕๘๕	๕๘.๓๓	๙๕,๕๙๙	๙๖.๙๔	๓,๐๑๙	๓.๐๖
๑๗	ตาก	๓๕๒,๐๙๕	๒๔๖,๖๙๒	๗๐.๐๖	๒๓๕,๔๕๙	๙๕.๕๕	๑๑,๒๓๓	๔.๕๕
๑๘	นครนายก	๒๐๓,๒๔๐	๑๑๘,๒๖๗	๕๘.๑๙	๑๑๔,๐๘๘	๙๖.๔๗	๔,๑๗๙	๓.๕๓
๑๙	นครปฐม	๗๐๔,๗๓๔	๔๒๕,๔๔๙	๖๐.๓๗	๔๑๑,๕๘๐	๙๖.๗๔	๑๓,๘๖๙	๓.๒๖
๒๐	นครพนม	๕๔๒,๙๑๐	๓๑๗,๐๔๗	๕๘.๔๐	๓๐๘,๗๒๐	๙๗.๓๗	๘,๓๒๖	๒.๖๓
๒๑	นครราชสีมา	๒,๐๓๙,๙๐๒	๑,๒๓๔,๓๒๖	๖๐.๕๑	๑,๑๙๕,๕๒๔	๙๖.๘๖	๓๘,๘๐๒	๓.๑๔
๒๒	นครศรีธรรมราช	๑,๑๘๑,๗๙๓	๖๗๗,๔๘๘	๕๗.๓๓	๖๖๐,๓๗๔	๙๗.๕๖	๑๗,๑๑๒	๒.๕๔
๒๓	นครสวรรค์	๘๓๖,๐๑๔	๔๗๕,๓๔๗	๕๖.๘๖	๔๕๘,๒๙๕	๙๖.๔๓	๑๖,๙๗๐	๓.๕๗
๒๔	นนทบุรี	๙๔๖,๓๘๔	๕๓๒,๖๙๐	๕๖.๒๙	๕๒๒,๐๕๘	๙๘.๐๐	๑๐,๖๓๖	๒.๐๐
๒๕	นราธิวาส	๕๑๗,๘๐๓	๓๔๒,๒๕๕	๖๖.๑๐	๓๑๗,๙๓๑	๙๒.๘๙	๒๔,๓๒๔	๗.๑๑
๒๖	น่าน	๓๘๕,๖๔๑	๒๕๕,๓๔๔	๖๖.๒๑	๒๔๖,๒๐๗	๙๖.๔๒	๙,๑๓๗	๓.๕๘
๒๗	บึงกาฬ	๓๑๓,๔๒๒	๑๘๒,๓๖๒	๕๘.๑๘	๑๗๗,๓๓๖	๙๗.๒๔	๕,๐๒๖	๒.๗๖
๒๘	บุรีรัมย์	๑,๑๙๙,๕๕๐	๖๗๐,๓๐๐	๕๕.๘๘	๖๔๗,๔๕๔	๙๖.๕๙	๒๒,๘๔๖	๓.๔๑
๒๙	ปทุมธานี	๘๔๕,๔๐๓	๔๖๗,๗๑๒	๕๕.๓๒	๔๕๖,๑๙๔	๙๗.๕๔	๑๑,๕๑๘	๒.๔๖

ลำดับ	จังหวัด	ผู้มีสิทธิออกเสียง	ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง	ร้อยละ	บัตรที่นับเป็นคะแนน	ร้อยละ	บัตรเสีย	ร้อยละ
๓๐	ประจวบคีรีขันธ์	๔๐๓,๓๐๖	๒๓๙,๑๕๔	๕๙.๓๐	๒๓๒,๒๗๕	๙๗.๑๒	๖,๘๗๗	๒.๘๘
๓๑	ปราจีนบุรี	๓๗๑,๒๒๑	๒๓๒,๙๓๙	๖๒.๗๕	๒๒๕,๗๙๗	๙๖.๙๓	๗,๑๔๐	๓๐.๗
๓๒	ปัตตานี	๔๖๘,๑๗๓	๒๙๑,๓๗๐	๖๒.๒๔	๒๖๙,๗๑๕	๙๒.๕๗	๒๑,๖๕๔	๗.๕๓
๓๓	พจนครศรีอยุธยา	๖๓๒,๙๐๕	๓๘๗,๔๖๙	๖๑.๒๒	๓๗๓,๐๘๘	๙๖.๒๙	๑๔,๓๘๐	๓.๗๑
๓๔	พะเยา	๓๙๔,๕๙๕	๒๕๕,๐๐๔	๖๕.๓๘	๒๔๘,๙๐๙	๙๖.๔๗	๙,๐๙๕	๓.๕๓
๓๕	พังงา	๑๙๗,๗๐๙	๑๒๓,๙๘๑	๖๒.๗๑	๑๒๐,๗๐๒	๙๗.๓๖	๓,๒๗๐	๒.๖๕
๓๖	พัทลุง	๔๐๔,๑๑๑	๒๖๙,๐๔๐	๖๖.๕๘	๒๖๓,๒๔๖	๙๗.๘๕	๕,๗๙๔	๒.๑๕
๓๗	พิจิตร	๔๒๙,๙๑๒	๒๓๖,๗๓๘	๕๕.๐๗	๒๒๘,๘๒๘	๙๖.๖๖	๗,๙๑๐	๓.๓๔
๓๘	พิษณุโลก	๖๘๑,๓๕๘	๔๑๕,๕๓๙	๖๐.๙๙	๔๐๒,๘๐๘	๙๖.๙๔	๑๒,๗๓๑	๓.๐๖
๓๙	เพชรบุรี	๓๗๔,๐๐๘	๒๔๒,๔๐๓	๖๔.๘๑	๒๓๔,๕๙๗	๙๖.๗๘	๗,๘๐๖	๓.๒๒
๔๐	เพชรบูรณ์	๗๔๐,๔๔๓	๔๕๗,๐๑๓	๖๑.๗๒	๔๔๐,๑๙๔	๙๖.๓๒	๑๖,๘๑๙	๓.๖๘
๔๑	แพร่	๓๗๔,๗๗๑	๒๔๔,๕๖๗	๖๕.๓๒	๒๓๖,๕๔๐	๙๖.๗๒	๘,๐๒๗	๓.๒๘
๔๒	ภูเก็ต	๒๗๔,๔๐๗	๑๕๐,๓๒๖	๕๔.๘๘	๑๔๗,๑๔๕	๙๗.๘๘	๓,๑๘๑	๒.๑๒
๔๓	มหาสารคาม	๗๖๔,๙๘๒	๔๔๓,๘๑๑	๕๗.๑๔	๓๔๑,๑๐๕	๙๗.๑๔	๑๒,๗๐๖	๒.๘๖
๔๔	มุกดาหาร	๒๖๕,๐๘๘	๑๖๕,๕๕๗	๖๒.๘๒	๑๖๐,๒๙๐	๙๖.๘๒	๕,๒๕๗	๓.๑๘
๔๕	แม่ฮ่องสอน	๑๖๓,๐๙๖	๑๒๑,๒๘๒	๗๕.๗๙	๑๑๖,๑๗๗	๙๕.๗๙	๕,๑๐๕	๔.๑๒
๔๖	ยโสธร	๔๒๖,๒๒๔	๒๔๓,๐๙๓	๕๗.๒๘	๒๓๖,๙๖๓	๙๗.๔๘	๖,๑๓๐	๒.๕๒
๔๗	ยะลา	๓๕๑,๑๓๕	๒๒๙,๘๘๘	๖๕.๔๖	๒๑๔,๘๖๓	๙๓.๔๖	๑๕,๐๒๕	๖.๕๔
๔๘	ร้อยเอ็ด	๑,๐๓๕,๐๓๖	๕๖๔,๗๒๙	๕๔.๕๒	๕๔๙,๓๗๓	๙๗.๒๘	๑๕,๓๕๖	๒.๗๒
๔๙	ระนอง	๑๓๑,๓๗๕	๗๘,๘๕๖	๕๙.๓๖	๗๖,๖๑๔	๙๗.๑๖	๒,๒๔๒	๒.๘๔
๕๐	ระยอง	๕๑๕,๖๖๙	๒๙๘,๗๘๘	๕๗.๕๗	๒๙๑,๒๑๘	๙๗.๔๗	๗,๕๖๙	๒.๕๓
๕๑	ราชบุรี	๖๖๓,๘๗๒	๔๑๙,๓๔๔	๖๓.๒๔	๔๐๔,๐๐๘	๙๖.๓๔	๑๕,๓๓๕	๓.๖๖
๕๒	ลพบุรี	๕๙๓,๔๗๙	๓๕๐,๘๗๒	๕๙.๑๔	๓๓๗,๓๓๙	๙๖.๑๔	๑๓,๕๓๓	๓.๘๖
๕๓	ลำปาง	๖๒๔,๔๓๖	๔๑๗,๕๖๗	๖๖.๗๗	๓๙๙,๙๐๔	๙๕.๗๗	๑๗,๖๖๓	๔.๒๓
๕๔	ลำพูน	๓๓๒,๘๒๒	๒๕๕,๕๑๑	๗๖.๖๓	๒๔๓,๓๗๘	๙๕.๖๓	๑๑,๑๓๓	๔.๓๗
๕๕	เลย	๔๙๒,๙๔๔	๓๒๔,๖๐๗	๖๖.๕๕	๓๑๓,๔๒๒	๙๖.๕๕	๑๑,๑๘๕	๓.๔๕
๕๖	ศรีสะเกษ	๑,๑๑๖,๕๕๕	๖๔๐,๖๖๖	๕๖.๕๖	๖๑๗,๓๖๘	๙๖.๕๖	๒๓,๒๙๗	๓.๖๔
๕๗	สกลนคร	๘๙๖,๕๘๑	๔๙๕,๒๖๒	๕๕.๒๖	๔๘๒,๖๘๘	๙๗.๔๖	๑๒,๕๗๔	๒.๕๔
๕๘	สงขลา	๑,๐๓๘,๙๐๔	๖๕๖,๖๔๐	๖๓.๓๘	๖๓๙,๔๒๙	๙๗.๓๘	๑๗,๒๑๑	๒.๖๒
๕๙	สตูล	๒๒๔,๐๑๐	๑๔๑,๗๓๕	๖๓.๒๔	๑๓๗,๒๖๓	๙๖.๘๔	๔,๔๗๒	๓.๑๖
๖๐	สมุทรปราการ	๙๘๗,๕๙๗	๕๑๓,๗๒๕	๕๑.๖๐	๕๐๑,๓๗๐	๙๗.๖๐	๑๒,๓๕๓	๒.๔๐
๖๑	สมุทรสงคราม	๑๕๖,๐๖๖	๘๘,๗๔๔	๕๖.๘๑	๘๕,๔๖๗	๙๖.๘๑	๓,๒๗๗	๓.๖๙
๖๒	สมุทรสาคร	๔๐๕,๕๗๑	๒๒๖,๒๘๕	๕๖.๘๙	๒๑๙,๒๕๔	๙๖.๘๙	๗,๐๓๑	๓.๑๑
๖๓	สระแก้ว	๔๑๖,๘๖๖	๒๓๙,๐๗๐	๕๖.๙๕	๒๓๑,๗๗๘	๙๖.๙๕	๗,๒๙๒	๓.๐๕

ลำดับ	จังหวัด	ผู้มีสิทธิออกเสียง	ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง	ร้อยละ	บัตรที่นับเป็นคะแนน	ร้อยละ	บัตรเสีย	ร้อยละ
๖๔	สระบุรี	๔๙๐,๐๕๙	๓๑๔,๐๑๕	๙๖.๑๗	๓๐๒,๐๐๓	๙๖.๑๗	๑๒,๐๑๒	๓.๘๓
๖๕	สิงห์บุรี	๑๖๙,๓๕๘	๑๐๔,๖๒๑	๙๖.๕๔	๑๐๑,๐๒	๙๖.๕๔	๓,๖๑๗	๓.๔๖
๖๖	สุโขทัย	๔๕๗,๘๓๗	๒๙๔,๐๕๑	๙๖.๖๙	๒๘๔,๓๓๒	๙๖.๖๙	๙,๗๑๙	๓.๓๑
๖๗	สุพรรณบุรี	๖๖๘,๙๐๔	๔๐๐,๐๑๓	๙๖.๔๓	๓๘๕,๗๑๙	๙๖.๔๓	๑๔,๒๙๔	๓.๕๗
๖๘	สุราษฎร์ธานี	๗๘๒,๘๒๐	๔๕๗,๙๒๑	๙๗.๖๙	๔๔๗,๓๒๗	๙๗.๖๙	๑๐,๕๙๓	๒.๓๑
๖๙	สุรินทร์	๑,๐๕๕,๙๖๔	๕๘๐,๒๙๓	๙๖.๕๒	๕๖๐,๐๙๔	๙๖.๕๒	๒๐,๑๙๗	๓.๔๘
๗๐	หนองคาย	๓๙๕,๙๐๒	๒๑๔,๒๕๙	๙๖.๗๖	๒๐๘,๒๗๙	๙๖.๗๖	๖,๙๘๐	๓.๒๔
๗๑	หนองบัวลำภู	๓๙๐,๓๗๑	๒๑๔,๓๔๗	๙๗.๑๑	๒๐๘,๑๔๔	๙๗.๑๑	๖,๒๐๒	๒.๘๙
๗๒	อ่างทอง	๒๒๕,๒๓๑	๑๓๑,๕๐๓	๙๖.๒๖	๑๒๖,๕๘๙	๙๖.๒๖	๔,๙๑๔	๓.๔๗
๗๓	อำนาจเจริญ	๒๙๑,๑๑๘	๑๗๔,๔๑๖	๕๙.๙๑	๑๖๙,๖๐๕	๙๗.๒๔	๔,๘๑๑	๒.๗๖
๗๔	อุดรธานี	๑,๒๐๒,๘๗๘	๖๖๙,๙๔๓	๕๕.๗๐	๖๔๙,๕๒๘	๙๖.๙๕	๒๐,๔๑๔	๓.๐๕
๗๕	อุตรดิตถ์	๓๖๗,๗๕๒	๒๒๕,๑๐๕	๖๑.๒๑	๒๑๘,๐๕๔	๙๖.๘๗	๗,๐๕๑	๓.๑๓
๗๖	อุทัยธานี	๒๕๖,๖๘๕	๑๕๕,๔๗๒	๖๐.๕๗	๑๕๐,๕๑๘	๙๖.๘๑	๔,๙๕๔	๓.๑๙
๗๗	อุบลราชธานี	๑,๓๙๙,๕๑๘	๘๓๒,๒๙๕	๕๙.๔๗	๘๐๗,๓๑๕	๙๗.๐๐	๒๕,๙๘๐	๓.๐๐
	รวม	๕๐,๐๗๑,๕๘๙	๒๙,๗๔๐,๖๗๗	๕๙.๔๐	๒๘,๘๐๔,๔๓๒	๙๖.๘๕	๙๓๖,๒๐๙	๓.๑๕

หมายเหตุ จำนวนบัตรที่นับเป็นคะแนนและบัตรเสียรวมกันน้อยกว่าผู้มาใช้สิทธิออกเสียง จำนวน ๓๖ บัตรนั้น เกิดจากกรณีที่มีการฉีกทำลายบัตร/กรณีอื่นๆ จึงทำให้ตัวเลขต่างกัน ๓๖ บัตร

๕.๓.๔ การใช้สิทธิออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ จำแนกตาม

จังหวัด เรียงตามร้อยละของจังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจากมากไปน้อย

๑) จังหวัดลำพูน มีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงมากที่สุด ร้อยละ ๗๖.๔๗

๒) จังหวัดสมุทรปราการ มีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงน้อยที่สุด ร้อยละ ๕๒.๐๒

ลำดับ	จังหวัด	ผู้มีสิทธิออกเสียง	ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง	ร้อยละ	บัตรที่นับเป็นคะแนน	ร้อยละ	บัตรเสีย	ร้อยละ
๑	ลำพูน	๓๓๒,๘๒๒	๒๕๔,๕๑๑	๗๖.๔๗	๒๔๓,๓๗๘	๙๕.๖๓	๑๑,๑๓๓	๔.๓๗
๒	แม่ฮ่องสอน	๑๖๓,๐๙๖	๑๒๑,๒๘๒	๗๔.๓๖	๑๑๖,๑๗๗	๙๕.๗๙	๕,๑๐๕	๔.๒๑
๓	เชียงใหม่	๑,๒๗๕,๗๙๘	๙๓๓,๔๔๙	๗๓.๑๗	๘๙๕,๒๘๔	๙๕.๙๑	๓๘,๑๖๕	๔.๐๙
๔	ตาก	๓๕๒,๐๙๕	๒๔๖,๖๙๒	๗๐.๐๖	๒๓๕,๔๕๙	๙๕.๔๕	๑๑,๒๓๓	๔.๕๕
๕	เชียงราย	๙๑๔,๗๕๖	๖๑๘,๗๓๔	๖๗.๖๔	๕๙๓,๒๐๙	๙๕.๘๗	๒๕,๕๒๔	๔.๑๓
๖	ลำปาง	๖๒๔,๔๓๖	๔๑๗,๕๖๗	๖๖.๘๗	๓๙๙,๙๐๔	๙๕.๗๗	๑๗,๖๖๓	๔.๒๓
๗	พิจิตร	๔๐๔,๑๑๑	๒๖๙,๐๔๐	๖๖.๕๘	๒๖๓,๒๔๖	๙๗.๘๕	๕,๗๙๔	๒.๑๕
๘	น่าน	๓๘๕,๖๔๑	๒๕๕,๓๔๔	๖๖.๒๑	๒๔๖,๒๐๗	๙๖.๔๒	๙,๑๓๗	๓.๕๘
๙	นราธิวาส	๕๑๗,๘๐๓	๓๔๒,๒๕๕	๖๖.๑๐	๓๑๗,๙๓๑	๙๒.๘๙	๒๔,๓๒๔	๗.๑๑

๑๐	เลีย	๔๙๒,๙๔๔	๓๒๔,๖๐๗	๖๕.๘๕	๓๑๓,๔๒๒	๙๖.๕๕	๑๑,๑๘๕	๓.๔๕
๑๑	กำแพงเพชร	๕๐๘,๗๕๘	๓๓๔,๑๐๒	๖๕.๖๗	๓๒๑,๔๔๐	๙๖.๒๑	๑๒,๖๖๒	๓.๗๙
๑๒	ยะลา	๓๕๑,๑๓๕	๒๒๙,๘๘๘	๖๕.๔๗	๒๑๔,๘๖๓	๙๓.๔๖	๑๕,๐๒๕	๖.๕๔
๑๓	พะเยา	๓๙๔,๕๙๕	๒๕๘,๐๐๔	๖๕.๓๘	๒๔๘,๙๐๙	๙๖.๔๗	๙,๐๙๕	๓.๕๓
๑๔	แพร่	๓๗๔,๗๗๑	๒๔๔,๕๖๗	๖๕.๒๖	๒๓๖,๕๕๐	๙๖.๗๒	๘,๐๒๗	๓.๒๘
๑๕	เพชรบูรณ์	๓๗๔,๐๐๘	๒๔๒,๔๐๓	๖๔.๘๑	๒๓๔,๕๙๗	๙๖.๗๘	๗,๘๐๖	๓.๒๒
๑๖	ตรัง	๔๘๑,๘๑๙	๓๑๐,๗๙๗	๖๔.๕๐	๓๐๓,๔๔๖	๙๗.๖๓	๗,๓๕๑	๒.๓๗
๑๗	สุโขทัย	๔๕๗,๘๓๗	๒๙๔,๐๕๑	๖๔.๒๓	๒๘๔,๓๓๒	๙๖.๖๙	๙,๗๑๙	๓.๓๑
๑๘	สระบุรี	๔๙๐,๐๕๙	๓๑๔,๐๑๕	๖๔.๐๘	๓๐๒,๐๐๓	๙๖.๑๗	๑๒,๐๑๒	๓.๘๓
๑๙	สตูล	๒๒๔,๐๑๐	๑๔๑,๗๓๕	๖๓.๒๗	๑๓๗,๒๖๓	๙๖.๘๔	๔,๔๗๒	๓.๑๖
๒๐	สงขลา	๑,๐๓๘,๙๐๔	๖๕๖,๖๔๐	๖๓.๒๑	๖๓๙,๔๒๙	๙๗.๓๘	๑๗,๒๐๙	๒.๖๒
๒๑	ราชบุรี	๖๖๓,๘๗๒	๔๑๙,๓๔๔	๖๓.๑๗	๔๐๔,๐๐๘	๙๖.๓๔	๑๕,๓๓๕	๓.๖๖
๒๒	ชุมพร	๓๘๘,๒๐๓	๒๔๔,๐๕๒	๖๒.๘๗	๒๓๘,๗๐๕	๙๗.๘๑	๕,๓๔๗	๒.๑๙
๒๓	ปราจีนบุรี	๓๗๑,๒๒๑	๒๓๒,๙๓๙	๖๒.๗๕	๒๒๕,๗๙๗	๙๖.๙๓	๗,๑๔๐	๓.๐๗
๒๔	พังงา	๑๙๗,๗๐๙	๑๒๓,๙๘๑	๖๒.๗๑	๑๒๐,๗๐๒	๙๗.๓๖	๓,๒๘๐	๒.๖๕
๒๕	มุกดาหาร	๒๖๕,๐๘๘	๑๖๕,๕๕๗	๖๒.๔๕	๑๖๐,๒๙๐	๙๖.๘๒	๕,๒๕๗	๓.๑๘
๒๖	ปัตตานี	๔๖๘,๑๗๓	๒๑๙,๓๗๐	๖๒.๒๔	๒๖๙,๗๑๕	๙๒.๕๗	๒๑,๖๕๔	๗.๔๓
๒๗	กระบี่	๓๓๐,๗๗๑	๒๐๕,๐๕๒	๖๑.๙๙	๑๙๙,๙๖๖	๙๗.๕๒	๕,๐๘๖	๒.๔๘
๒๘	สิงห์บุรี	๑๖๙,๓๕๘	๑๐๔,๖๒๑	๖๑.๗๘	๑๐๑,๐๐๒	๙๖.๕๔	๓,๖๑๗	๓.๔๖
๒๙	เพชรบูรณ์	๗๔๐,๔๔๓	๔๕๗,๐๑๓	๖๑.๗๒	๔๔๐,๑๙๔	๙๖.๓๒	๑๖,๘๑๙	๓.๖๘
๓๐	จันทบุรี	๔๑๒,๖๘๑	๒๕๓,๕๓๑	๖๑.๔๔	๒๔๕,๖๑๓	๙๖.๘๘	๗,๙๑๘	๓.๑๒
๓๑	พจนานุกรม	๖๓๒,๙๐๕	๓๘๗,๔๖๙	๖๑.๒๒	๓๗๓,๐๘๘	๙๖.๒๙	๑๕,๓๘๐	๓.๗๑
๓๒	อุตรดิตถ์	๓๖๗,๗๕๒	๒๒๕,๑๐๕	๖๑.๒๑	๒๑๘,๐๕๔	๙๖.๘๗	๗,๐๕๑	๓.๑๓
๓๓	พิษณุโลก	๖๘๑,๓๕๘	๔๑๕,๕๓๙	๖๐.๙๙	๔๐๒,๘๐๘	๙๖.๙๔	๑๒,๗๓๑	๓.๐๖
๓๔	ชัยนาท	๒๖๕,๑๘๓	๑๖๑,๖๙๒	๖๐.๙๗	๑๕๕,๓๒๐	๙๖.๐๖	๖,๓๗๒	๓.๙๔
๓๕	อุทัยธานี	๒๕๖,๖๘๕	๑๕๕,๔๗๒	๖๐.๕๗	๑๕๐,๕๑๘	๙๖.๘๑	๔,๙๕๔	๓.๑๙
๓๖	นครราชสีมา	๒,๐๓๙,๙๐๒	๑,๒๓๔,๓๒๖	๖๐.๕๑	๑,๑๙๕,๕๒๔	๙๖.๘๖	๓๘,๘๐๒	๓.๑๔
๓๗	นครปฐม	๗๐๔,๗๓๔	๔๒๕,๔๔๙	๖๐.๓๗	๔๑๑,๕๘๐	๙๖.๗๔	๑๓,๘๖๙	๓.๒๖
๓๘	ระนอง	๑๓๑,๓๗๕	๗๘,๘๕๖	๖๐.๐๒	๗๖,๖๑๔	๙๗.๑๖	๒,๒๔๒	๒.๘๔
๓๙	อำนาจเจริญ	๒๙๑,๑๑๘	๑๗๔,๔๑๖	๕๙.๙๑	๑๖๙,๖๐๕	๙๗.๒๔	๔,๘๑๑	๒.๗๖
๔๐	สุพรรณบุรี	๖๖๘,๙๐๔	๔๐๐,๐๑๓	๕๙.๘๐	๓๘๕,๗๑๙	๙๖.๔๓	๑๔,๒๙๔	๓.๕๗
๔๑	ฉะเชิงเทรา	๕๔๐,๔๔๑	๓๒๑,๙๘๑	๕๙.๕๘	๓๑๑,๔๘๗	๙๖.๗๔	๑๐,๔๙๔	๓.๒๖
๔๒	อุบลราชธานี	๑,๓๙๙,๕๑๘	๘๓๒,๒๙๕	๕๙.๔๗	๘๐๗,๓๓๕	๙๗.๐๐	๒๔,๙๘๐	๓.๐๐
๔๓	ประจวบคีรีขันธ์	๔๐๓,๓๐๖	๒๓๙,๑๕๔	๕๙.๓๐	๒๓๒,๒๗๕	๙๗.๑๒	๖,๘๗๗	๒.๘๘
๔๔	ลพบุรี	๕๙๓,๔๗๙	๓๕๐,๘๗๒	๕๙.๑๒	๓๓๗,๓๓๙	๙๖.๑๔	๑๓,๕๓๓	๓.๘๖
๔๕	สุราษฎร์ธานี	๗๘๒,๘๒๐	๔๕๗,๙๒๑	๕๘.๕๐	๔๔๗,๓๒๗	๙๗.๖๙	๑๐,๕๙๓	๒.๓๑

๔๖	นครพนม	๕๔๒,๙๑๐	๓๑๗,๐๔๗	๕๘.๔๐	๓๐๘,๗๒๐	๙๗.๓๗	๘,๓๒๖	๒.๖๓
๔๗	อ่างทอง	๒๒๕,๒๓๑	๑๓๑,๕๐๓	๕๘.๓๙	๑๒๖,๕๘๙	๙๖.๒๖	๔,๙๑๔	๓.๗๔
๔๘	กาญจนบุรี	๖๑๗,๗๒๕	๓๖๐,๔๙๗	๕๘.๓๖	๓๔๗,๓๒๖	๙๖.๓๕	๑๓,๑๗๑	๓.๖๕
๔๙	ตราด	๑๖๙,๐๐๔	๙๘,๕๘๕	๕๘.๓๓	๙๕,๕๖๖	๙๖.๙๔	๓,๐๑๙	๓.๐๖
๕๐	นครนายก	๒๐๓,๒๔๐	๑๑๘,๒๖๗	๕๘.๑๙	๑๑๔,๐๘๘	๙๖.๔๗	๔,๑๗๙	๓.๕๓
๕๑	บึงกาฬ	๓๑๓,๔๒๒	๑๘๒,๓๖๒	๕๘.๑๘	๑๗๗,๓๓๖	๙๗.๒๔	๕,๐๒๖	๒.๗๖
๕๒	มหาสารคาม	๗๖๔,๙๘๒	๔๔๓,๘๑๑	๕๘.๐๒	๔๓๑,๑๐๕	๙๗.๑๔	๑๒,๗๐๖	๒.๘๖
๕๓	ระยอง	๕๑๕,๖๖๙	๒๙๘,๗๘๘	๕๗.๙๔	๒๙๑,๒๑๘	๙๗.๔๗	๗,๕๖๙	๒.๕๓
๕๔	ขอนแก่น	๑,๔๑๙,๑๐๖	๘๑๕,๑๙๑	๕๗.๔๔	๗๙๐,๑๒๙	๙๖.๙๓	๒๕,๐๖๒	๓.๐๗
๕๕	ศรีสะเกษ	๑,๑๑๖,๕๕๕	๖๔๐,๖๖๖	๕๗.๓๘	๖๑๗,๓๖๘	๙๖.๓๖	๒๓,๒๕๗	๓.๖๔
๕๖	สระแก้ว	๔๑๖,๘๖๖	๒๓๙,๐๗๐	๕๗.๓๕	๒๓๑,๗๗๘	๙๖.๙๕	๗,๒๘๙	๓.๐๕
๕๗	นครศรีธรรมราช	๑,๑๘๑,๗๙๓	๖๗๗,๔๘๘	๕๗.๓๓	๖๖๐,๒๙๕	๙๗.๔๖	๑๗,๑๙๒	๒.๕๔
๕๘	กาฬสินธุ์	๗๗๑,๘๕๑	๔๔๑,๑๖๔	๕๗.๑๖	๔๒๘,๔๗๑	๙๗.๑๒	๑๒,๖๙๓	๒.๘๘
๕๙	ยโสธร	๔๒๖,๒๒๔	๒๔๓,๐๙๓	๕๗.๐๓	๒๓๖,๙๖๓	๙๗.๔๘	๖,๑๓๐	๒.๕๒
๖๐	สกลนคร	๘๖๙,๕๘๑	๔๙๕,๒๖๒	๕๖.๙๕	๔๘๒,๖๘๘	๙๗.๔๖	๑๒,๕๗๔	๒.๕๔
๖๑	สมุทรสาคร	๑๕๖,๐๖๖	๘๘,๗๔๔	๕๖.๘๖	๘๕,๔๖๗	๙๖.๓๑	๓,๒๗๗	๓.๖๙
๖๒	นครสวรรค์	๘๓๖,๐๑๔	๔๗๕,๓๔๗	๕๖.๘๖	๔๕๘,๓๗๔	๙๖.๔๓	๑๖,๙๗๐	๓.๕๗
๖๓	นนทบุรี	๙๔๖,๓๘๔	๕๓๒,๖๙๐	๕๖.๒๙	๕๒๒,๐๕๘	๙๘.๐๐	๑๐,๖๒๙	๒.๐๐
๖๔	ชัยภูมิ	๘๘๕,๐๗๐	๔๙๗,๕๙๑	๕๖.๒๒	๔๘๐,๗๒๔	๙๖.๖๑	๑๖,๘๖๗	๓.๓๙
๖๕	บุรีรัมย์	๑,๑๙๙,๕๙๐	๖๗๐,๓๐๐	๕๕.๘๘	๖๔๗,๔๕๔	๙๖.๕๙	๒๒,๘๖๖	๓.๔๑
๖๖	สมุทรสาคร	๔๐๕,๕๗๑	๒๒๖,๒๘๕	๕๕.๗๙	๒๑๙,๒๕๔	๙๖.๘๙	๗,๐๓๑	๓.๑๑
๖๗	อุตรธานี	๑,๒๐๒,๘๗๘	๖๖๙,๙๔๓	๕๕.๗๐	๖๔๙,๕๒๘	๙๖.๙๕	๒๐,๔๑๔	๓.๐๕
๖๘	ปทุมธานี	๘๔๕,๔๐๓	๔๖๗,๗๑๒	๕๕.๓๒	๔๕๖,๑๙๔	๙๗.๕๔	๑๑,๕๑๘	๒.๔๖
๖๙	พิจิตร	๔๒๙,๙๑๒	๒๓๖,๗๓๘	๕๕.๐๗	๒๒๘,๘๗๘	๙๖.๖๖	๗,๙๑๐	๓.๓๔
๗๐	สุรินทร์	๑,๐๕๕,๙๖๔	๕๘๐,๒๙๓	๕๔.๙๕	๕๖๐,๐๙๔	๙๖.๕๒	๒๐,๑๙๗	๓.๔๘
๗๑	หนองบัวลำภู	๓๙๐,๓๗๑	๒๑๔,๓๔๗	๕๔.๙๑	๒๐๘,๑๔๔	๙๗.๑๑	๖,๒๐๒	๒.๘๙
๗๒	ภูเก็ต	๒๗๔,๔๐๗	๑๕๐,๓๒๖	๕๔.๗๘	๑๔๗,๑๔๕	๙๗.๘๘	๓,๑๘๑	๒.๑๒
๗๓	ร้อยเอ็ด	๑,๐๓๕,๐๓๖	๕๖๔,๗๒๙	๕๔.๕๖	๕๔๙,๓๗๓	๙๗.๒๘	๑๕,๓๖๐	๒.๗๒
๗๔	ชลบุรี	๑,๐๙๔,๖๕๔	๕๙๕,๖๘๔	๕๔.๔๒	๕๘๐,๗๙๖	๙๗.๕๐	๑๔,๘๘๘	๒.๕๐
๗๕	หนองคาย	๓๙๕,๙๐๒	๒๑๕,๒๕๙	๕๔.๓๗	๒๐๘,๒๗๙	๙๖.๗๖	๖,๙๘๐	๓.๒๔
๗๖	กรุงเทพฯ ฯ	๔,๔๕๐,๒๒๔	๒,๓๗๐,๔๗๗	๕๓.๒๗	๒,๓๓๔,๑๐๖	๙๘.๔๗	๓๖,๓๖๒	๑.๕๓
๗๗	สมุทรปราการ	๙๘๗,๕๙๗	๕๑๓,๗๒๕	๕๒.๐๒	๕๐๑,๓๗๐	๙๗.๖๐	๑๒,๓๕๓	๒.๔๐
รวมทั้งหมด		๕๐,๐๗๑,๕๘๙	๒๙,๗๔๐,๖๗๗	๕๙.๔๐	๒๘,๘๐๔,๔๓๒	๙๖.๘๕	๙๓๖,๒๐๙	๓.๑๕

หมายเหตุ จำนวนบัตรที่นับเป็นคะแนนและบัตรเสียรวมกันน้อยกว่าผู้มาใช้สิทธิออกเสียง จำนวน ๓๖ บัตร นั้น
เกิดจากกรณีที่มีการฉีกทำลายบัตร/กรณีอื่น ๆ จึงทำให้ตัวเลขต่างกัน ๓๖ บัตร

๕.๔ สถิติที่สุดเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

๕.๔.๑ สถิติที่สุดเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

ระดับภาค

ภาค	ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง		บัตรเสีย		เห็นชอบประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ		เห็นชอบประเด็นที่ ๒ คำถามเพิ่มเติม	
	มากที่สุด	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	น้อยที่สุด	มากที่สุด	น้อยที่สุด
กลาง	เพชรบุรี ๖๔.๘๑%	สมุทรปราการ ๕๒.๐๒ %	กรุงเทพมหานคร ๑.๕๓ %	ชัยนาท ๓.๙๔ %	ประจวบคีรีขันธ์ ๘๒.๙๓ %	สิงห์บุรี ๔๑.๓๘ %	ประจวบคีรีขันธ์ ๘๐.๑๘ %	สิงห์บุรี ๕๕.๕๙ %
ใต้	พัทลุง ๖๖.๕๘ %	ภูเก็ต ๕๔.๗๘ %	ภูเก็ต ๒.๑๒ %	ปัตตานี ๗.๔๓ %	ชุมพร ๙๐.๐๔ %	ปัตตานี ๓๕.๐๒ %	ชุมพร ๘๗.๕๑ %	ปัตตานี ๓๔.๓๓ %
ตะวันออก เฉียงเหนือ	เลย ๖๕.๘๕ %	หนองคาย ๕๔.๓๗ %	ยโสธร ๒.๕๒ %	ศรีสะเกษ ๓.๖๔ %	นครราชสีมา ๖๔.๓๙ %	ร้อยเอ็ด ๓๕.๙๘ %	นครราชสีมา ๖๐.๗๘ %	ร้อยเอ็ด ๓๒.๑๒ %
เหนือ	ลำพูน ๗๖.๔๗ %	พิจิตร ๕๕.๐๗ %	พิษณุโลก ๓.๐๖ %	ตาก ๔.๕๕ %	ตาก ๗๒.๖๙ %	เชียงราย ๔๕.๐๒ %	ตาก ๖๙.๓๗ %	เชียงราย ๔๑.๐๘ %

๕.๔.๒ สถิติที่สุดเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ระดับจังหวัด

(๑๐ ลำดับ มากที่สุด/น้อยที่สุด)

ลำดับ	ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง		บัตรเสีย		เห็นชอบประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ		เห็นชอบ ประเด็นที่ ๒ คำถาม เพิ่มเติม	
	มากที่สุด	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	น้อยที่สุด	มากที่สุด	น้อยที่สุด
๑	ลำพูน ๗๖.๔๗ %	สมุทรปราการ ๕๒.๐๒ %	กรุงเทพฯ ๑.๕๓ %	ปัตตานี ๗.๔๓ %	ชุมพร ๙๐.๐๔ %	ปัตตานี ๓๕.๐๒ %	ชุมพร ๘๗.๕๑ %	ร้อยเอ็ด ๓๒.๑๒ %
๒	แม่ฮ่องสอน ๗๔.๓๖ %	กรุงเทพฯ ๕๓.๒๗ %	นนทบุรี ๒.๐๐ %	นราธิวาส ๗.๑๑ %	นครศรีธรรมราช ๘๘.๐๕ %	ร้อยเอ็ด ๓๕.๙๘ %	นครศรีธรรมราช ๘๕.๙๓ %	ยโสธร ๓๒.๕๘ %
๓	เชียงใหม่ ๗๓.๑๗ %	หนองคาย ๕๔.๓๗ %	ภูเก็ต ๒.๑๒ %	ยะลา ๖.๕๔ %	ภูเก็ต ๘๘.๐๓ %	นราธิวาส ๓๖.๐๔ %	ภูเก็ต ๘๕.๕๙ %	ปัตตานี ๓๔.๓๓ %
๔	ตาก ๗๐.๐๖ %	ชลบุรี ๕๔.๔๒ %	พัทลุง ๒.๑๕ %	ตาก ๔.๕๕ %	สุราษฎร์ธานี ๘๗.๒๙ %	ยโสธร ๓๖.๓๕ %	สุราษฎร์ธานี ๘๔.๒๒ %	มุกดาหาร ๓๔.๖๓ %
๕	เชียงราย ๖๗.๖๔ %	ร้อยเอ็ด ๕๔.๕๖ %	ชุมพร ๒.๑๙ %	ลำพูน ๔.๓๗ %	ระนอง ๘๗.๑๐ %	มุกดาหาร ๓๗.๙๙ %	ระนอง ๘๔.๑๙ %	บึงกาฬ ๓๕.๒๖ %
๖	ลำปาง ๖๖.๘๗ %	ภูเก็ต ๕๔.๗๘ %	สุราษฎร์ธานี ๒.๓๑ %	ลำปาง ๔.๒๓ %	ตรัง ๘๖.๑๙ %	บึงกาฬ ๓๙.๕๕ %	ตรัง ๘๓.๕๔ %	นราธิวาส ๓๕.๓๘ %
๗	พัทลุง ๖๖.๕๘ %	หนองบัวลำภู ๕๔.๙๑ %	ตรัง ๒.๓๗ %	แม่ฮ่องสอน ๔.๒๑ %	พัทลุง ๘๙.๕๕ %	หนองบัวลำภู ๓๙.๗๕ %	พังงา ๘๑.๔๓ %	หนองบัวลำภู ๓๖.๗๐ %
๘	น่าน ๖๖.๕๘ %	สุรินทร์ ๕๔.๙๑ %	สมุทรปราการ ๑.๕๓ %	เชียงราย ๔.๕๕ %	พังงา ๘๙.๕๕ %	ยะลา ๓๖.๖๙ %	พัทลุง ๘๗.๕๑ %	อุดรธานี ๓๖.๗๐ %

ลำดับ	ผู้มาใช้สิทธิออกเสียง		บัตรเสีย		เห็นชอบประเด็นที่ ๑ ร่างรัฐธรรมนูญ		เห็นชอบ ประเด็นที่ ๒ คำถาม เพิ่มเติม	
	มากที่สุด	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	น้อยที่สุด	มากที่สุด	น้อยที่สุด
	๖๖.๒๑ %	๕๔.๙๕ %	๒.๔๐ %	๔.๑๓ %	๘๔.๒๓ %	๓๙.๙๓ %	๘๑.๓๘ %	๓๗.๕๑ %
๙	นราธิวาส ๖๖.๑๐ %	พิจิตร ๕๕.๐๗ %	ปทุมธานี ๒.๔๖ %	เชียงใหม่ ๔.๐๙ %	กระบี่ ๘๓.๙๙ %	อุดรธานี ๔๐.๖๖ %	กระบี่ ๘๑.๑๕ %	ศรีสะเกษ ๓๘.๒๒ %
๑๐	เลย ๖๕.๘๕ %	ปทุมธานี ๕๕.๓๒ %	กระบี่ ๒.๔๘ %	ชัยนาท ๓.๙๔ %	ประจวบคีรีขันธ์ ๘๒.๙๓ %	มหาสารคาม ๔๒.๔๑ %	สงขลา ๘๐.๒๖ %	มหาสารคาม ๓๘.๔๒ %

๖. การดำเนินการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการพิจารณาแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ตามมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ เมื่อผลการออกเสียงประชามติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ผู้ออกเสียงประชามติได้ให้ความเห็นชอบทั้งร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นคำถามเพิ่มเติม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคสี่บสอง กำหนดให้ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอประเด็นเพิ่มเติมให้นำมาตรา ๓๗/๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม คือ ในกรณีเสียงข้างมากของผู้ออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับประเด็นเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและมีผลให้บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการออกเสียงประชามติ แล้วส่งร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่ โดยศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าบทบัญญัติใดยังไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติและได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญคืนให้แก่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแก้ไขตามที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ซึ่งต้องทำให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป โดยให้นับแต่วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมสมบูรณ์แล้ว

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้ดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยได้ดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล โดยย้ายร่างมาตรา ๒๗๒ เดิม ไปไว้เป็นวรรคสองแล้วนำประเด็นเพิ่มเติมมาเพิ่มความเป็นวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๒๗๒ แทน รายละเอียด ดังนี้^๔

๑. ตามมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ กำหนดว่า เมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้รับความเห็นชอบในการออกเสียงประชามติ และประเด็นเพิ่มเติม (ที่เรียกกันทั่วไปว่า “คำถามพ่วง” หรือ “คำถามเพิ่มเติม”) ได้รับความเห็นชอบด้วย ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ “ดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติให้เสร็จภายในสามสัปดาห์นับแต่วันประกาศผลการออกเสียงประชามติ” คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงมีหน้าที่แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับความเห็นชอบในการออกเสียงประชามติเพื่อให้สอดคล้องกับ “ผลการออกเสียงประชามติ” และโดยที่ประชาชนผู้ออกเสียงประชามติได้ลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งมีผลเท่ากับว่าประชาชนเห็นชอบทั้งหลักการและเนื้อหาทั้งหมดที่ปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญ การแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญตามประเด็นเพิ่มเติมจึงต้องจำกัดเฉพาะข้อความที่แสดงไว้ให้ประชาชนทราบก่อนการออกเสียงประชามติเพื่อให้การแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญสอดคล้องกับทั้งผลการออกเสียงประชามติที่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติม

๒. ในการตั้งประเด็นเพิ่มเติม สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตั้งประเด็นว่า “ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี” ซึ่งถ้อยคำที่ขีดเส้นใต้ดังกล่าวเขียนเช่นเดียวกับถ้อยคำส่วนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง ของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติ

๓. บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรี บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙ อันเป็นบทถาวร และมาตรา ๒๗๒ อันเป็นบทเฉพาะกาล

^๔ คำชี้แจงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประกอบการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙

๔. มาตรา ๑๕๙^๔ ของร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีไว้ ดังต่อไปนี้

๔.๑ การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้กระทำโดยสภาผู้แทนราษฎร

๔.๒ บุคคลซึ่งจะได้รับความเห็นชอบต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ และเป็นผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ และพรรคการเมืองนั้นต้องมีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

๔.๓ ในการเสนอชื่อ ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

๔.๔ มติของสภาผู้แทนราษฎรต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

๕. มาตรา ๒๗๒^๖ ของร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติกระบวนการไว้ ดังต่อไปนี้

๕.๑ ในวาระเริ่มแรก เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้

^๔ มาตรา ๑๕๙ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ และเป็นผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

^๖ มาตรา ๒๗๒ ในวาระเริ่มแรก เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ แล้ว หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ในกรณีเช่นนั้น ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยพลัน และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้ ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการตามมาตรา ๑๕๙ ต่อไป โดยจะเสนอชื่อผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ หรือไม่ก็ได้

๕.๒ หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้ซึ่งอยู่ในบัญชีรายชื่อ ตามมาตรา ๘๘ ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ก็อาจขอยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อจากบุคคลตามบัญชีของพรรค การเมืองได้

๕.๓ ในการขอยกเว้นตาม ๕.๒ ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อย กว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อกันเพื่อเสนอต่อประธานรัฐสภา ซึ่งประธานรัฐสภาจะต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยพลัน

๕.๔ คะแนนเสียงที่จะยกเว้นให้ต้องไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

๕.๕ เมื่อได้รับยกเว้นแล้ว เรื่องจะย้อนกลับไปให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อ ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๙ ต่อไป โดยจะเสนอชื่อจากบุคคลซึ่งอยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ ตามมาตรา ๘๘^๗ หรือไม่ก็ได้

๖. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่าประเด็นเพิ่มเติมที่ได้รับความ เห็นชอบในการออกเสียงประชามติกำหนดเวลาไว้ชัดเจนว่าให้ใช้บังคับเฉพาะ “**ในระหว่าง ๕ ปี แรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้**” ประเด็นเพิ่มเติมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการใช้บังคับ เฉพาะกาล กล่าวคือ ใช้เฉพาะห้าปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า การแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียง ประชามติ จึงสมควรต้องบัญญัติขึ้นให้มีลักษณะเป็นบทเฉพาะกาลเท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขไว้เป็น บทถาวร ซึ่งก็สอดคล้องกับถ้อยคำในคำถามเพิ่มเติมที่ระบุว่า “สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล”

๗. เมื่อพิจารณารายละเอียดของประเด็นเพิ่มเติมที่ได้รับความเห็นชอบในการ ออกเสียงประชามติ จะเห็นว่าประเด็นเพิ่มเติมดังกล่าวถึงเฉพาะการให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเมื่อพิจารณา ประกอบกับกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙ ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๔ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเด็นเพิ่มเติมนั้น กล่าวถึงเฉพาะกระบวนการตามข้อ ๔.๑ และจะมีผลกระทบต่อ ข้อ ๔.๔ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ลงมติและจำนวนที่จะถือว่าเป็นมติเท่านั้น และเมื่อเป็นการตั้งคำถาม เพื่อให้ประชาชนออกเสียงประชามติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่าต้องยึดตามถ้อยคำ ที่ถามต่อประชาชนโดยเคร่งครัด เพราะตามหลักทั่วไปแห่งการออกเสียงประชามติ ผู้ออกเสียงประชามติ

^๗ มาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมี มติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกิน สามรายชื่อต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้ประชาชน ทราบ และให้ความเห็นในมาตรา ๘๗ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้

ยอมออกเสียงประชามติตามพื้นฐานแห่งถ้อยคำที่ปรากฏในบัตรลงคะแนน ส่วนความที่ว่า “เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติสมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ...” นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า เป็นเพียงเหตุผลสนับสนุนว่า การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต้องกระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาในระยะห้าปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น อันเป็นการให้เหตุผลสนับสนุนว่าเหตุใดจึงจำเป็นต้องยกเว้นจากหลักทั่วไปที่กำหนดไว้ในบทถาวรของร่างรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากเอกสารที่สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติจัดทำเพื่อชี้แจงต่อประชาชน ทั้งในหลักการและเหตุผล และคำชี้แจงก็ไม่ปรากฏว่ามีกล่าวถึงการจะให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเสนอชื่อผู้สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีได้เช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๘. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่าหลักการสำคัญของมาตรา ๑๕๙ นั้น บัญญัติขึ้นให้สอดคล้องกับหลักการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีของประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กล่าวคือ นายกรัฐมนตรีจะต้องมาจากการดำเนินการของสภาผู้แทนราษฎรและได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้การดำเนินการบริหารประเทศของนายกรัฐมนตรีเป็นไปได้อย่างราบรื่น สำหรับมาตรา ๒๗๒ นั้น เป็นบทเฉพาะกาลที่ใช้ในวาระเริ่มแรกเป็นการชั่วคราวและเฉพาะกรณีของรัฐสภาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ ไม่สามารถเลือกจากบัญชีรายชื่อที่ประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้าได้ และประสงค์จะขอยกเว้นหลักการดังกล่าว ก็ต้องให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นผู้เข้าชื่อกันขอยกเว้น และเมื่อจะเป็นการยกเว้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ จึงกำหนดให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา แต่เมื่อได้รับการยกเว้นแล้ว ก็ต้องย้อนกลับไปให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๙ สำหรับประเด็นเพิ่มเติมที่ได้รับความเห็นชอบ ในการออกเสียงประชามติด้วยนั้น ไม่ปรากฏว่ามีข้อความใดที่จะแสดงให้เห็นว่าประสงค์จะยกเว้นหลักการดังกล่าวด้วย คงมีเพียงข้อความว่า “ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณา ให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี” เท่านั้น ดังนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามตินั้น ต้องคงหลักการดังกล่าวข้างต้นไว้ และดำเนินการแก้ไขให้สอดคล้องกันได้เพียงเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีโดยให้ทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเท่านั้น

๙. เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จึงเห็นควรแก้ไขมาตรา ๒๗๒ โดยย้ายบทบัญญัติเดิมไปไว้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๗๒ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล แล้วเพิ่มความใหม่เป็นวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๗๒ แทน ดังนี้

“ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มิรัฐสภาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ การให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๙ เว้นแต่การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และมติที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๕๙ วรรคสาม ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในวาระเริ่มแรก เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ แล้ว หากกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ในกรณีเช่นนั้น ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยพลัน และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้ ให้**สภาผู้แทนราษฎร**ดำเนินการตาม**มาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง** ต่อไป โดยจะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ หรือไม่ก็ได้”

ซึ่งการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ดังกล่าวของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนี้ทำให้มีผลดังต่อไปนี้

๙.๑ ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มิรัฐสภาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ (ซึ่งมีความหมายว่า “รัฐสภาชุดแรก” ตามที่ปรากฏในคำถามเพิ่มเติม แต่ก็ได้เขียนให้ชัดเจนขึ้น) ในการประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคล ซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของทั้งสองสภา

๙.๒ ในการเสนอชื่อบุคคล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้นที่จะเป็นผู้เสนอ โดยต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

๙.๓ บุคคลซึ่งจะได้รับการเสนอชื่อจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๖๐ และเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ เฉพาะจาก บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้า ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

๙.๔ มติของรัฐสภาที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาซึ่งเป็นไปตามหลักการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙ วรรคสาม เพียงแต่แก้ไข จำนวนสมาชิก จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภาร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นเพิ่มเติมที่ได้รับความเห็นชอบในการออกเสียงประชามติ

๙.๕ ในกรณีที่ไม้อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรค การเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร อาจเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภามีมติยกเว้นได้ตามมาตรา ๒๗๒

๙.๖ มติของรัฐสภาตาม ๙.๕ ที่จะยกเว้น ต้องมีไม่น้อยกว่าสองในสามของ จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

๙.๗ เมื่อได้รับการยกเว้นแล้ว จึงกลับไปดำเนินการเพื่อเสนอชื่อและให้ความ เห็นชอบตาม ๙.๑ ๙.๒ ๙.๓ และ ๙.๔ ข้างต้นต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญในส่วน ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๗/๑ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๗/๑ วรรคสี่สอง

๗. การดำเนินการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อให้ข้อมูล ความเห็นเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการเสนอประเด็นอื่นใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติประเด็นคำถามเพิ่มเติม

เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติและสร้างรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๗/๑ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคสอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ ประธานศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือที่ ศร ๐๐๐๘.๒/๘๓๕ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ เรื่อง ขอความเห็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นเพิ่มเติม กราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเนื่องด้วยศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งรับคำร้องของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกรณีสร้างรัฐธรรมนูญซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญจึงขอความเห็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นคำถามเพิ่มเติมเพื่อทราบถึงความเป็นมาและเจตนารมณ์ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการเสนอตั้งประเด็นคำถามเพิ่มเติมเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติ รวมทั้งเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

โดยประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำริบหมายให้คณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาจัดทำความเห็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นคำถามเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มีการพิจารณาศึกษาเพื่อจัดทำความเห็นและข้อมูลดังกล่าว ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๙ สรุปความเห็นได้ดังนี้

๑. ก่อนอื่นสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอกราบเรียนให้ทราบว่าเหตุที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เสนอประเด็นคำถามเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติด้วยนั้นก็สืบเนื่องมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“การจัดให้มีการออกเสียงประชามติ ให้ออกเสียงประชามติว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญนั้นทั้งฉบับ โดยต้องกระทำในวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ในการนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะมีมติเสนอประเด็นอื่นใดไม่เกินหนึ่งประเด็นที่สมควรให้

คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ พร้อมไปในคราวเดียวกันด้วยก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเสนอภายในสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งจาก คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคสาม เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับฟัง ความคิดเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศประกอบการพิจารณาด้วย”

๒. จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด ดังกล่าว ที่บัญญัติ ให้การเสนอประเด็นคำถามเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องรับฟังความเห็นของสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศประกอบการพิจารณาด้วย ดังนั้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ สภาขับเคลื่อนการ ปฏิรูปประเทศจึงได้เรียกประชุมเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการส่งความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการตั้งประเด็นคำถามเพิ่มเติมซึ่งที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศประกอบการพิจารณาด้วย ดังนั้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จึงได้เรียกประชุมเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการส่งความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของสภานิติ บัญญัติแห่งชาติในการตั้งประเด็นคำถามเพิ่มเติมซึ่งที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในวัน ดังกล่าวได้มีมติเห็นชอบให้เสนอความเห็นต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นสมควรให้ตั้งประเด็นคำถาม เพิ่มเติมว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยนี้ ให้นายกรัฐมนตรีต้องมาจากความเห็นชอบของรัฐสภา” รายละเอียดปรากฏตาม บันทึกการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ ประธานสภาขับเคลื่อนการ ปฏิรูปประเทศ ได้ส่งมติพร้อมความเห็นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมายังสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บรรจุ ระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาประเด็นคำถามเพิ่มเติมเข้าสู่การพิจารณา ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นควรให้ส่งประเด็นคำถามเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการการ เลือกตั้งเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติด้วย โดยให้ตั้งประเด็นคำถามว่า “ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี” ปรากฏตามบันทึก การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ และเอกสาร แผ่นพับประชาสัมพันธ์เผยแพร่ประเด็นคำถามเพิ่มเติม

ผลการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นคำถามเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ต่างได้รับความเห็นชอบจากประชาชนส่วนใหญ่ด้วยคะแนนเสียงดังนี้

ร่างรัฐธรรมนูญ

- เห็นชอบ ๑๖,๘๒๐,๔๐๒ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๓๕
- ไม่เห็นชอบ ๑๐,๕๙๘,๐๓๗ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๕

ประเด็นคำถามเพิ่มเติม

- เห็นชอบ ๑๕,๑๓๒,๐๕๐ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๗
- ไม่เห็นชอบ ๑๐,๙๒๖,๖๔๘ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓๙

๓. แต่เนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๓๗/๑ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการออกเสียงประชามติ ในประเด็นเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๗ วรรคสี่ และเสียงข้างมากของผู้ออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับ ประเด็นดังกล่าวและมีผลให้บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับ ผลการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการออกเสียงประชามติแล้ว ส่งร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการเห็นชอบด้วยกับผลการออกเสียง ประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ ร่างรัฐธรรมนูญ หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าได้มีการแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว หรือในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าบทบัญญัติโดยยังไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติและได้ส่ง ร่างรัฐธรรมนูญคืนให้แก่คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการแก้ไขตามที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ซึ่งต้องทำให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป ตามมาตรา ๓๗ วรรคเจ็ด โดยให้นับแต่วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมสมบูรณ์แล้ว”

จากบทบัญญัติของมาตรา ๓๗/๑ ดังกล่าว เมื่อประเด็นคำถามเพิ่มเติมได้รับความ เห็นชอบจากเสียงข้างมากของผู้ออกเสียงประชามติจึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ที่จะต้องดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ประเด็นคำถามเพิ่มเติมแล้วส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตรวจพิจารณา ขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่ ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาว่าการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมที่ผ่าน ประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับประเด็นคำถาม

เพิ่มเติมที่ผ่านประชามติแล้วนั้น หมายความว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องปรับแก้ร่างรัฐธรรมนูญ ในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติม เพื่อให้กลไก ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ ซึ่งได้แก่ กระบวนการในการ พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

๔. สำหรับกระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้ง เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านประชามติได้กำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

“มาตรา ๑๕๗ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควร ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ และ เป็นผู้มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรค การเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

.....”

“มาตรา ๒๗๒ ในวาระเริ่มแรก เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๒๖๘ แล้ว หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมือง แจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภา มีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ ตามมาตรา ๘๘ ในกรณีเช่นนั้น ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยพลัน และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้ ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการตามมาตรา ๑๕๙ ต่อไป โดยจะเสนอชื่อผู้ อยู่ ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ หรือไม่ก็ได้”

จากบทบัญญัติของทั้งสองมาตราดังกล่าวร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านประชามติได้ วางหลักการเกี่ยวกับกระบวนการแต่งตั้งบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไว้ว่าให้สภาผู้แทน ราษฎรพิจารณาจากรายชื่อของบุคคลที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอจากบัญชีรายชื่อของพรรค การเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรโดยต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร โดยการลงมติต้องกระทำโดยเปิดเผยและต้อง มีคะแนนเสียงเห็นชอบมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

หากกระบวนการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙ ไม่อาจได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ได้กำหนดทางแก้ไขไว้ว่าให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้มีมติยกวันไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีของพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๘ ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้ โดยกระบวนการตามมาตรา ๒๗๒ นี้ บัญญัติให้ใช้ในวาระเริ่มแรกเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมาตรา ๒๗๒ เป็นบทบัญญัติในบทเฉพาะกาลต่างกับมาตรา ๑๕๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นบทถาวร

๕. จากกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมที่ผ่านประชามติจากประชาชน ซึ่งประเด็นคำถามเพิ่มเติมมีข้อความว่า

“ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติสมควรกำหนดในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”

จากประเด็นคำถามเพิ่มเติม เมื่อประชาชนโดยเสียงข้างมากเห็นชอบให้กระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีกระทำโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้บุคคลที่รัฐสภาพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้อย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ อย่างน้อยตลอดห้าปีแรกนับตั้งแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิรูปประเทศอย่างจริงจังสอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ - มาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญ เมื่อเป็นเช่นนี้การแก้ไขรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมที่ผ่านประชามติจึงต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงห้าปีแรกที่ถือว่าเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านประเทศ

เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามติได้ออกแบบโครงสร้างการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีไว้สรุปได้ดังนี้

๕.๑ พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเสนอรายชื่อบุคคลที่ตนเห็นสมควรเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๘๘)

๕.๒ บุคคลที่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อให้เป็นนายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี)

๕.๓ การเสนอชื่อบุคคลต่อสภาผู้แทนราษฎรให้สิทธิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๘ โดยต้องมีสมาชิกแห่งสภานั้นรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

๕.๔ หากสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถเลือกนายกรัฐมนตรีตามกระบวนการที่ออกแบบไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๙ ได้ ก็เปิดช่องให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลที่อยู่นอกบัญชีของพรรคการเมืองเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีได้แต่โดยต้องขอความเห็นชอบจากที่ประชุมรัฐสภาก่อนตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗๒

๖. เมื่อผลการลงประชามติประชาชนโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมจึงต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งหมายความว่าบทบัญญัติทุกมาตราของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีจะต้องแก้ไขใหม่ให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติม ทั้งนี้ตามมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ อันทำให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของมาตรา ๓๗/๑ ว่า เมื่อประเด็นคำถามเพิ่มเติมผ่านประชามติให้ถือประเด็นคำถามเพิ่มเติมเป็นหลักจึงบัญญัติให้ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องเมื่อกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ ๕.๑ - ๕.๔ ดังนั้น ส่วนที่เกี่ยวข้องและยังไม่สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมต้องแก้ไขเสียใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติม โดยไม่จำกัดว่าต้องไปยึดติดกับถ้อยคำที่ปรากฏอยู่ในประเด็นคำถามเพิ่มเติมเท่านั้น แต่เนื่องจากกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีตามที่ออกแบบไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามติดังที่กล่าวในข้อ ๕.๑ - ๕.๔ ข้างต้น มีทั้งส่วนที่บัญญัติไว้ในบทถาวร อันได้แก่ มาตรา ๘๘ และมาตรา ๑๕๙ (ตามข้อ ๕.๑ - ๕.๓) และส่วนที่บัญญัติอยู่ในบทเฉพาะกาล อันได้แก่ มาตรา ๒๗๒ (ตามข้อ ๕.๔) สถานิติบัญญัติแห่งชาติจึงมีความเห็นว่า เนื่องจากประเด็นคำถามเพิ่มเติมจะเป็นกลไกที่ใช้บังคับชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง คือ ในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านประเทศห้าปีแรกเพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ จึงเห็นสมควรให้แก้ไขรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยบัญญัติที่เป็นบทถาวรและเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาห้าปีแรกแล้ว กลไกที่ออกแบบไว้ในบทถาวรก็สามารถใช้บังคับต่อเนื่องไปได้โดยไม่ต้องกลับมาแก้ไขรัฐธรรมนูญอีก สถานิติบัญญัติแห่งชาติจึงเห็นสมควรให้แก้ไขบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีเสียใหม่เป็นดังนี้

๖.๑ ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มิรัฐสภาชุดแรกตามร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

๖.๒ การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้เริ่มจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ก่อน โดยให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง คือ ต้องเสนอชื่อบุคคลจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรและมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

๖.๓ หากไม่สามารถแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากรายชื่อที่เสนอในครั้งแรกได้ ครั้งต่อไปให้เป็นสิทธิของสมาชิกรัฐสภาที่จะเสนอรายชื่อบุคคลที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ หรือไม่ก็ได้ต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยไม่จำเป็นต้องให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อกันเพื่อขออนุญาตต่อรัฐสภาในการเสนอชื่อบุคคลนอกบัญชีตามขั้นตอนที่มีอยู่เดิมในมาตรา ๒๗๒ เพราะขั้นตอนที่มีอยู่เดิมในมาตรา ๒๗๒ เป็นขั้นตอนที่ถูกบัญญัติขึ้นตามโครงสร้างเดิม คือ โครงสร้างที่สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อประเด็นคำถามเพิ่มเติมที่ผ่านประชามติกำหนดให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี จึงไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะบัญญัติให้รัฐสภาต้องขอความยินยอมจากรัฐสภาในการเสนอชื่อบุคคลนอกบัญชีเพราะท้ายที่สุดที่ประชุมของรัฐสภาก็ต้องเป็นผู้พิจารณาว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบบุคคลดังกล่าวบทบัญญัติในมาตรา ๒๗๒ เดิม จึงไม่สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติม

สำหรับการเสนอชื่อบุคคลต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาในครั้งที่สองซึ่งจะเป็นบุคคลตามบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองหรือไม่ก็เดิมนั้น ก็ได้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการขึ้นมาใหม่แต่อย่างใด หากแต่เป็นหลักการที่ปรากฏอยู่เดิมในร่างรัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามติ กล่าวคือ ในหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งต่างไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อีกทั้งร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติในร่างมาตรา ๒๗๒ ก็ยังเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อกันขออนุญาตต่อที่ประชุมรัฐสภาเสนอชื่อบุคคลนอกบัญชีของพรรคการเมืองได้

สำหรับสิทธิในการเสนอชื่อบุคคลต่อที่ประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้นก็มาจากหลักการที่บัญญัติอยู่ในมาตรา ๑๕๙ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ก่อนหน้านั้นทุกฉบับ กล่าวคือ เมื่อบัญญัติให้สภาใด (สภาผู้แทนราษฎร) เป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีก็จะบัญญัติให้สมาชิกแห่งสภานั้น (สภาผู้แทนราษฎร) เป็นผู้ที่มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต่อสภานั้นได้ บทบัญญัติของมาตรา ๑๕๙ จึงบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำว่า “ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบ ...” ซึ่งประเด็นคำถามเพิ่มเติมก็ใช้ถ้อยคำเดียวกัน คือ ถ้อยคำว่า “ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ....”

เมื่อนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมที่ผ่านประชามติและบัญญัติให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีก็ต้องให้สมาชิกรัฐสภาเป็นผู้มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลต่อที่ประชุมรัฐสภา ทั้งนี้หากได้คำนึงถึงเป้าหมายสูงสุดที่ถูกกำหนดไว้ในประเด็นคำถามเพิ่มเติม คือ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงห้าปีแรกของการเปลี่ยนผ่านประเทศ จะเห็นได้ชัดจนยิ่งขึ้นว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมจะต้องเป็นไปดังเช่นที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความเห็นข้างต้น และบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมก็สามารถแก้ไขและบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลของร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติได้โดยไม่ต้องกระทบกับบทถาวรของร่างรัฐธรรมนูญและจะเป็นบทเฉพาะกาลที่ใช้บังคับตลอดห้าปีแรกนับตั้งแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้มีใช้เพียงแค่วาระเริ่มแรกตามความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

๗. จากข้อมูล เหตุผล และความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามที่กราบเรียนมา โดยลำดับข้างต้น สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงมีความเห็นว่า การแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการและเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อตรวจพิจารณานั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยังดำเนินการไม่ถูกต้องครบถ้วนเหตุผล เพราะร่างแก้ไขของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้ปรับแก้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีทั้งหมดให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมจึงยังไม่ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ กล่าวคือ ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งแก้ไขในบทเฉพาะกาลมาตรา ๒๗๒ ได้เพิ่มข้อความในวรรคแรกเพียงวรรคเดียวโดยมีสาระสำคัญในการแก้ไขเพียงให้ในระหว่างห้าปีแรก การให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ส่วนกระบวนการอื่นยังคงเดิมทั้งหมด ซึ่งรวมถึงกระบวนการที่ให้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมาขออนุญาตต่อรัฐสภาในการเสนอชื่อบุคคลนอกบัญชีพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๒๗๒ เดิม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ยังคงนำมาบัญญัติไว้เป็นวรรคสองของร่างแก้ไขในมาตรา ๒๗๒ อยู่อีก จึงเป็นการแก้ไขที่ไม่สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงขอเสนอให้แก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมลงในบทเฉพาะกาลมาตรา ๒๗๒ ใหม่เป็นดังนี้

“ร่างมาตรา ๒๗๒ ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มิรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้เริ่มจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ และเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

หากไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากรายชื่อที่เสนอตามวรรคสองได้ ให้สมาชิกรัฐสภาเสนอรายชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต่อที่ประชุมรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบในกรณีนี้รายชื่อที่เสนอจะอยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ หรือไม่ก็ได้ โดยต้องมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา

มติของรัฐสภาที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา

การดำเนินการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ให้ดำเนินการให้เสร็จภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องมีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี”

เหตุผลที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นควรให้แก้ไขรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องในมาตรา ๒๗๒ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลตามร่างที่เสนอข้างต้นก็ด้วยเหตุผล ดังนี้

๗.๑ การแก้ไขในบทเฉพาะกาลจะไม่กระทบบทหลักของรัฐธรรมนูญซึ่งจะทำให้ไม่มีปัญหาในการบังคับใช้รัฐธรรมนูญในอนาคตเมื่อสิ้นสุดเวลาที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลและสอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมที่ผ่านประชามติ

๗.๒ การเลือกบุคคลเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งกระทำโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภายังคงให้สิทธิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะเป็นผู้เสนอรายชื่อบุคคลซึ่งสมควรแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามบทหลักในมาตรา ๑๕๙ ประกอบมาตรา ๘๘ ซึ่งเป็นบทถาวร

๗.๓ หากการเลือกนายกรัฐมนตรีในครั้งที่หนึ่งตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวใน ๗.๒ ไม่สามารถทำได้จึงให้เป็นสิทธิของสมาชิกแห่งรัฐสภาเป็นผู้เสนอรายชื่อบุคคลเพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ

๗.๔ เพื่อเป็นหลักประกันและให้เกิดความแน่นอนในการเลือกนายกรัฐมนตรีในแต่ละครั้งเพราะประเทศไม่อาจขาดผู้นำในการบริหารแผ่นดินเป็นเวลายาวนานได้ จึงเห็นควรกำหนดกรอบเวลาในการเลือกนายกรัฐมนตรีไว้ว่าต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุให้มีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

๗.๕ กระบวนการทั้งหมดที่ควรบัญญัติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามเพิ่มเติมตามที่กล่าวใน ๗.๑ - ๗.๔ เป็นกระบวนการและกลไกที่จะใช้ชั่วคราวมีกำหนดห้าปีนับตั้งแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ มิใช่เพียงวาระเริ่มแรก

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการได้นำเสนอความดังกล่าวกราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา โดยประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เห็นชอบกับความเห็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นคำถามเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่คณะกรรมาธิการจัดทำขึ้น และได้ส่งความเห็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวกราบเรียนไปยังประธานศาลรัฐธรรมนูญตามหนังสือที่ สว (สนช) ๐๐๐๑/๐๔๙๙๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ เรื่อง ขอส่งความเห็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญต่อไป

๘. สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ เรื่อง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญส่งร่างรัฐธรรมนูญซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยว่าเป็นการชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว หรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๗/๑ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๗/๑ วรรคสอง

เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๙ ซึ่งมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว หรือไม่

เมื่อพิจารณาความเห็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกคนอื่นการปฏิรูปประเทศประกอบด้วยแล้ว มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

(๑) ผู้มีสิทธิเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีและผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี

เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติมที่ผ่านประชามติแล้วเห็นได้ว่า การได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีได้มีการแบ่งขั้นตอนของการเสนอชื่อและการให้ความเห็นชอบออกจากกัน เนื่องจากต้องการให้การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความไว้วางใจของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ เพื่อก่อนการเลือกตั้ง ประชาชนได้ทราบรายชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการสมัครรับเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้ประชาชนทราบตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ พรรคการเมืองจึงต้องคัดสรรบุคคลที่พรรคจะสนับสนุนให้เป็นนายกรัฐมนตรีหากสมาชิกพรรคการเมืองของตนได้รับการเลือกตั้งและมีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร และถ้าบุคคลผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีก็เท่ากับว่ากระบวนการทางการเมืองนั้นได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ประกอบกับการออกเสียงประชามติเป็นกระบวนการในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนด้วยการลงคะแนนออกเสียงเพื่อตัดสินว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติ หรือกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนก่อนที่จะนำมาตีหรือการตัดสินใจนั้นออกเป็นกฎหมายหรือนำไปปฏิบัติเพื่อบังคับใช้เป็นการทั่วไป ดังนั้นการตั้งประเด็นคำถามในการออกเสียงประชามติต้องมีความชัดเจนและไม่คลุมเครือเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจ ดังเช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑) ที่บัญญัติว่า “กำหนดเรื่องในการจัดทำประชามติ ซึ่งจะต้องมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ” เมื่อการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมมีเพียงว่า “... ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี” ย่อมทำให้เป็นที่เข้าใจได้ว่า ประเด็นเพิ่มเติมประสงค์เฉพาะให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเท่านั้น ไม่รวมถึงการเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีด้วย ดังนั้น การที่ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดให้ผู้มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรีให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของทั้งสองสภา การแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องผู้มีสิทธิเสนอชื่อและผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรีตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่งดังกล่าว จึงสอดคล้องและชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว

(๒) ผู้มีสิทธิเสนอขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อ และมติในการให้ความเห็นชอบให้ยกเว้น

ประเด็นเพิ่มเติมที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบให้ส่งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการให้มีการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ได้รับความเห็นชอบจากประชาชนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๗ ย่อมหมายความว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นชอบให้การได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาอันเป็นเจตนารมณ์เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับประเด็นเพิ่มเติมตามที่รัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๗/๑ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๓๙/๑ วรรคสอง ได้ให้อำนาจและหน้าที่ไว้ โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องแก้ไขในทุกส่วนให้สอดคล้องกัน โดยเฉพาะในบทเฉพาะกาล ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ จะต้องถือตามเจตนารมณ์ของประเด็นเพิ่มเติมเป็นหลักสำคัญในการแก้ไข

ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขตามที่ปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่กำหนดให้เป็นทางออกในกรณีที่เมื่ออาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด โดยร่างรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวได้ให้เป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ได้ ในขณะที่ประเด็นเพิ่มเติมที่ประชาชนผู้ออกเสียงประชามติส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นชอบไปแล้วนั้นได้ระบุถ้อยคำไว้

“ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติสมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”

เห็นได้ว่า การเสนอขอยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ดังที่ได้กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านประชามติแม้ไม่อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อบุคคลผู้จะเป็นนายกรัฐมนตรีก็ตามถ้อยคำของประเด็นเพิ่มเติมก็ตาม แต่การแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติจำเป็นต้องแก้ไขให้สอดคล้องกันทุกส่วนและทุกขั้นตอน ซึ่งรวมถึงขั้นตอนในการเสนอขอยกเว้นดังกล่าวด้วย และเมื่อพิจารณาขั้นตอนในการเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ที่ได้ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้มีหน้าที่เสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีแล้วแต่หากเกิดกรณีไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากบุคคลผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด การที่กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรที่มีสิทธิในการเสนอขอยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง โดยการเข้าชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ หากการดำเนินการในขั้นตอนการรวบรวมรายชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เกิดข้อขัดข้องจนเห็นเหตุให้กระบวนการทั้งหมดต้องล่าช้าออกไป หรือขั้นตอนการรวบรวมรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ย่อมส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องราบรื่นในกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีที่ต้องดำเนินการภายใต้การตัดสินใจของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่มุ่งหมายให้เป็นทางออกกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีได้จึงจำเป็นต้องให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้เสนอขอยกเว้นดังกล่าวได้ด้วย ประกอบกับเมื่อผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมมีผลให้กระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรี เปลี่ยนจากการยึดหลักการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ของแต่ละสภาตามแบบสองสภา (Bicameral System) มาเป็นการแสดงบทบาทหน้าที่ร่วมกันของทั้งสองสภา ในฐานะเทียบเท่ากับการทำงานในระบบ “สภาเดียว” (Unicameral System) ซึ่งทำหน้าที่เฉพาะในกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีภายในระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกเท่านั้น ซึ่งมีผลให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นองค์กรที่มีบทบาทร่วมกันในกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรี โดยการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ต้องกระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในขั้นตอนการเสนอขอยกเว้นตามความในร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคสองนี้ มิใช่เป็นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี หากแต่เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากขั้นตอนการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาไม่สามารถให้ความเห็นชอบได้ ขั้นตอนการเสนอขอยกเว้นอันเป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่กระบวนการพิจารณาให้ความ

เห็นชอบซึ่งต้องกระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา จึงควรเป็นอำนาจและหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาที่จะร่วมกันแก้ปัญหาข้อขัดข้องให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยสมตามเจตนารมณ์ของผลการออกเสียงประชามติ ดังนั้น การเปิดโอกาสให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งไม่มีสิทธิในการเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอชื่อยกเว้นตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง จึงเป็นการสอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมที่มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะห้าปี จึงสมควรให้สมาชิกของรัฐสภาซึ่งเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในช่วงเปลี่ยนผ่านห้าปี เป็นผู้ทำหน้าที่ร่วมกันโดยให้สมาชิกวุฒิสภาเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการเสนอชื่อยกเว้นที่จะไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ซึ่งการให้สิทธิแก่สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้เสนอชื่อยกเว้นก็ไม่ได้ตัดอำนาจและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเสนอชื่อยกเว้นดังกล่าวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ นั้น ยังไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติที่มีเจตนารมณ์ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านห้าปีแรก

ส่วนมติให้ยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขในมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ก็ได้กำหนดให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาอยู่แล้ว จึงมิได้มีปัญหาความสอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติแต่ประการใด

ดังนั้น การที่ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขมาในมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเสนอชื่อยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงไม่สอดคล้องและไม่ขัดแย้งกับผลการออกเสียงประชามติ ส่วนมติในการให้ความเห็นชอบให้ยกเว้น คือ มติไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา นั้น ขอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว

(๓) กำหนดเวลาและวันเริ่มนับเวลาตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

หลักการและเหตุผลพร้อมคำอธิบายประกอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติ ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อให้ประเทศมีกลไกสำคัญที่จะเป็นหลักประกันให้แก่สังคมในช่วงเปลี่ยนผ่านในระยะเวลาห้าปีแรก เมื่อมีรัฐสภาชุดแรก ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และกลไกดังกล่าวควรที่จะกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินและเสริมสร้างเสถียรภาพให้แก่ผู้นำฝ่ายบริหาร การกำหนดให้มีกลไกดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่สมควรให้ประชาชนเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจผ่านกระบวนการออกเสียงประชามติ ซึ่งในการปฏิรูปประเทศนั้นความในหมวด ๑๖ ของร่างรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ขณะเดียวกันร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ ก็กำหนดให้คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการแจ้งความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน

ดังนั้น เพื่อให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะห้าปี สมควรให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่บริหารราชการในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านห้าปี และเพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จและบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติและเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน อีกทั้ง เพื่อให้เกิดการยอมรับและสนับสนุนการทำงานของผู้นำฝ่ายบริหารทุกฝ่ายจึงตั้งประเด็นเพิ่มเติมเพื่อให้ประชาชนได้ออกเสียงประชามติว่า

“ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”

พิจารณาหลักการและเหตุผลพร้อมคำอธิบายประกอบประเด็นเพิ่มเติมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติดังกล่าว ประกอบร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมในมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดว่า “ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ ...” แล้วเห็นว่า โดยที่ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๙ กำหนดว่า รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ดังนั้น คำว่า ในระหว่างห้าปีแรก “นับแต่วันที่มีรัฐสภาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘” จึงอาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งได้ว่า หมายถึงรัฐสภาชุดใดแน่ เพราะมีได้

เน้นว่าเป็น “รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้” เหมือนกับในประเด็นเพิ่มเติม ทั้งยังอาจทำให้เข้าใจผิดได้ว่า จะต้องเริ่มนับเวลาของรัฐสภาที่เริ่มจากความเป็นสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น โดยไม่ได้ยึดโยงกับความเป็นรัฐสภาด้วย

เมื่อพิจารณาวันเริ่มนับกำหนดเวลาตามประเด็นเพิ่มเติมที่ว่า “...ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ...” จะเห็นได้ว่า วันที่มีรัฐสภาชุดแรกจะต้องมีองค์ประกอบของความเป็นรัฐสภาเกิดขึ้นเมื่อ ๑) มีสภาผู้แทนราษฎร ที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ ซึ่งมีสมาชิกภาพตามร่างมาตรา ๑๐๐ และมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึงร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดแล้วที่จะสามารถเรียกประชุมรัฐสภาได้ตามร่างมาตรา ๘๔ และ ๒) มีวุฒิสภาที่ประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ ดังนั้น “ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้” จึงหมายถึง วันที่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาครบองค์ประกอบที่จะเป็นรัฐสภาโดยสมบูรณ์ สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรัฐสภาได้

เห็นได้ว่า วันเริ่มนับกำหนดเวลาตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขยังมีถ้อยคำที่ไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติที่มุ่งหมายให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะห้าปี “นับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้” โดยกำหนดให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านห้าปี “นับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้” เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จ และบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ซึ่งที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาจะต้องประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจึงจะเริ่มนับกำหนดเวลาห้าปีนี้ได้การเริ่มนับกำหนดเวลาดังกล่าวจึงถือเป็นสาระสำคัญของประเด็นเพิ่มเติมด้วย

สำหรับกำหนดเวลาและวันเริ่มนับเวลาตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง นั้น เมื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขซึ่งกำหนดว่า “ในวาระเริ่มแรกเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ แล้ว ...” จะเห็นได้ว่า คำว่า “วาระเริ่มแรก” ในที่นี้อาจหมายถึง วาระที่เกิดขึ้นในคราวแรกที่ได้มีการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกซึ่งต้องกระทำภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีผลใช้บังคับแล้วตามร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๘ เท่านั้น

จึงไม่สามารถนำการเสนอขอยกเว้นดังกล่าวมาใช้ได้อีกในกรณีที่ต้องให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลเป็นนายกรัฐมนตรีขึ้นใหม่ หากมีเหตุให้นายกรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด แม้ว่าจะอยู่ในระหว่างห้าปีแรกตามวรรคหนึ่งก็ตาม และวันเริ่มนับกำหนดเวลาดังกล่าวก็เป็นการนับตั้งแต่มีกการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ ซึ่งเป็นเพียงวันที่มีสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ไม่ได้ยึดโยงกับการมีรัฐสภาชุดแรกด้วย

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผลการออกเสียงประชามติที่มุ่งหมายให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตลอดกำหนดเวลาห้าปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังที่ประชาชนได้ให้ความเห็นชอบประเด็นเพิ่มเติมตามผลการออกเสียงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง จึงต้องสอดคล้องกันเพื่อให้ได้นายกรัฐมนตรีเข้ามาทำหน้าที่บริหารราชการในช่วงระยะเวลาเดียวกัน และเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จ และบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติและเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงได้กำหนดให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาจะต้องประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ทั้งกำหนดเวลาและวันเริ่มนับเวลาดังกล่าวจึงถือเป็นสาระสำคัญของผลการออกเสียงประชามติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ไม่ขัดแย้งกับผลการออกเสียงประชามติ และให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขตามที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวข้องในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ดังนี้

(๑) ผู้มีสิทธิเสนอขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อ คือ สมาชิกรัฐสภาจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าเทียมกันที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๒) กำหนดเวลาและวันเริ่มนับเวลาตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง คือ “ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้”

ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขตามที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับแก้ถ้อยคำในคำปรารภให้สอดคล้องกันต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๗/๑

ประมวลภาพระหว่างการทำเนิกรพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอประเด็นอื่นใด
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติม ตามมาตรา ๓๙/๑ วรรคเจ็ด
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ (ประเด็นคำถามเพิ่มเติม)

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๐ ๒๒๘๘ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๘๘ ๑๗๘๑, ๐ ๒๘๗๑ ๙๘๓๒, ๐ ๒๘๗๑ ๙๘๓๕

